

Näringsutskottets betänkande 2023/24:NU11

Näringspolitik

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden, bl.a. med hänvisning till pågående arbete. Motionsyrkandena handlar om företagsfrämjande, konkurrensfrågor, riktade insatser, företagens kapitalförsörjning samt särskilda näringsgrenar och branscher.

I betänkandet finns 29 reservationer (S, SD, V, C, MP). I ett särskilt yttrande förklarar företrädare för Sverigedemokraterna att de har ett andrahandsyrkande när det gäller frågan om företagsstöd (punkt 2).

Behandlade förslag

Cirka 100 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2023/24.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	8
Ärendet och dess beredning.....	8
Utskottets överväganden.....	9
Allmänt om företagsfrämjande	9
Utskottets ställningstagande.....	26
Vissa frågor om konkurrens	31
Utskottets ställningstagande.....	35
Riktade insatser	36
Utskottets ställningstagande.....	42
Företagens kapitalförsörjning	44
Utskottets ställningstagande.....	46
Särskilda näringsgrenar och branscher	47
Utskottets ställningstagande.....	59
Reservationer	64
1. Innovationsfrämjande åtgärder, punkt 1 (S)	64
2. Innovationsfrämjande åtgärder, punkt 1 (SD)	65
3. Innovationsfrämjande åtgärder, punkt 1 (C).....	66
4. Företagsstöd, punkt 2 (S).....	67
5. Företagsstöd, punkt 2 (SD).....	69
6. Företagsstöd, punkt 2 (V, C)	69
7. Företagsstöd, punkt 2 (MP)	70
8. Övrigt om företagsfrämjande åtgärder, punkt 3 (SD)	72
9. Övrigt om företagsfrämjande åtgärder, punkt 3 (MP)	73
10. Konkurrens från offentlig verksamhet, punkt 4 (SD)	74
11. Konkurrens från offentlig verksamhet, punkt 4 (C).....	75
12. Övriga frågor om konkurrens, punkt 5 (SD).....	76
13. Insatser för vissa grupper, punkt 6 (S, V)	77
14. Insatser för vissa grupper, punkt 6 (C)	78
15. Insatser för vissa grupper, punkt 6 (MP)	79
16. Kooperativt och socialt företagande, punkt 7 (V, MP)	79
17. Företagens kapitalförsörjning, punkt 8 (SD)	80
18. Företagens kapitalförsörjning, punkt 8 (V, MP).....	81
19. Besöksnäringen, punkt 9 (S).....	81
20. Besöksnäringen, punkt 9 (SD).....	82
21. Besöksnäringen, punkt 9 (V, C)	84
22. Delningsekonomi, punkt 10 (V, MP)	85
23. Delningsekonomi, punkt 10 (C)	85
24. Industrifrämjande åtgärder, punkt 11 (SD).....	86
25. Industrifrämjande åtgärder, punkt 11 (C)	87
26. Industrifrämjande åtgärder, punkt 11 (MP)	88
27. Övrigt om särskilda näringsgrenar och branscher, punkt 12 (SD).....	90
28. Övrigt om särskilda näringsgrenar och branscher, punkt 12 (C)	91
29. Övrigt om särskilda näringsgrenar och branscher, punkt 12 (MP)	92
Särskilt yttrande.....	94
Företagsstöd, punkt 2 (SD).....	94
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	95

Motioner från allmänna motionstiden 2023/24	95
---	----

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Allmänt om företagsfrämjande

1. Innovationsfrämjande åtgärder

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:369 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 4,
2023/24:425 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 13,
2023/24:1325 av Jamal El-Haj (S),
2023/24:2453 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 48,
2023/24:2492 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 1, 2 och 4 samt
2023/24:2631 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 13.

Reservation 1 (S)

Reservation 2 (SD)

Reservation 3 (C)

2. Företagsstöd

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:332 av Helena Gellerman (L),
2023/24:420 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 3,
2023/24:893 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkandena 3 och 6,
2023/24:1519 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkandena 26 och 30,
2023/24:2281 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 6,
2023/24:2492 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 29 och 30,
2023/24:2499 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkandena 38 och 39
samt
2023/24:2631 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 1–3, 6 och 7.

Reservation 4 (S)

Reservation 5 (SD)

Reservation 6 (V, C)

Reservation 7 (MP)

3. Övrigt om företagsfrämjande åtgärder

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:422 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1,
2023/24:428 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 2–5,
2023/24:433 av Tobias Andersson m.fl. (SD),
2023/24:797 av Serkan Köse (S) yrkandena 1–3,
2023/24:893 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 9,
2023/24:1760 av Michael Rubbestad (SD),
2023/24:2281 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 1 och

2023/24:2534 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1.

Reservation 8 (SD)

Reservation 9 (MP)

Vissa frågor om konkurrens

4. Konkurrens från offentlig verksamhet

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:429 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 1 och 2,

2023/24:2082 av Johan Hultberg och Jesper Skalberg Karlsson (båda M) yrkandena 1 och 2 samt

2023/24:2492 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 14 och 17.

Reservation 10 (SD)

Reservation 11 (C)

5. Övriga frågor om konkurrens

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:423 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1,

2023/24:425 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 12,

2023/24:429 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 3 och 4,

2023/24:587 av Sten Bergheden (M) och

2023/24:771 av Larry Söder (KD) yrkandena 1 och 2.

Reservation 12 (SD)

Riktade insatser

6. Insatser för vissa grupper

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:2412 av Helena Gellerman (L),

2023/24:2492 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 31,

2023/24:2499 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkandena 40 och 42,

2023/24:2534 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2,

2023/24:2631 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 4 och

2023/24:2664 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkandena 15 och 16.

Reservation 13 (S, V)

Reservation 14 (C)

Reservation 15 (MP)

7. Kooperativt och socialt företagande

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:795 av Tomas Eneroth (S),

2023/24:893 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 12,

2023/24:1599 av Per-Arne Håkansson m.fl. (S),

2023/24:2367 av Karin Sundin m.fl. (S) och

2023/24:2511 av Kalle Olsson m.fl. (S) yrkandena 1 och 2.

*Reservation 16 (V, MP)**Företagens kapitalförsörjning***8. Företagens kapitalförsörjning**

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:403 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 48,

2023/24:428 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1 och

2023/24:893 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 15.

*Reservation 17 (SD)**Reservation 18 (V, MP)**Särskilda näringsgrenar och branscher***9. Besöksnäringen**

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:148 av Mathias Bengtsson (KD),

2023/24:224 av Josef Fransson (SD) yrkande 2,

2023/24:402 av Beatrice Timgren m.fl. (SD) yrkande 44,

2023/24:445 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 1–3 och 11,

2023/24:798 av Per-Arne Håkansson och Ewa Pihl Krabbe (båda S),

2023/24:1978 av Lars Isacson m.fl. (S),

2023/24:2058 av Anna-Caren Sätherberg m.fl. (S),

2023/24:2457 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 48,

2023/24:2492 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 18,

2023/24:2549 av Adrian Magnusson m.fl. (S) och

2023/24:2631 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 14 och 15.

*Reservation 19 (S)**Reservation 20 (SD)**Reservation 21 (V, C)***10. Delningsekonomi**

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:1519 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 19 och

2023/24:2492 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 19.

*Reservation 22 (V, MP)**Reservation 23 (C)***11. Industrifrämjande åtgärder**

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:421 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 4,

2023/24:425 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1,

2023/24:893 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2,

2023/24:996 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 52,

2023/24:1033 av Åsa Karlsson och Helén Pettersson (båda S),

2023/24:1363 av Lars Isacson m.fl. (S) yrkande 2,

2023/24:1902 av Kalle Olsson m.fl. (S),
2023/24:2458 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 35 och
2023/24:2492 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 20.

Reservation 24 (SD)

Reservation 25 (C)

Reservation 26 (MP)

12. Övrigt om särskilda näringsgrenar och branscher

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:426 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 1–3,
2023/24:432 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 20,
2023/24:893 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkandena 14 och 16,
2023/24:996 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 81,
2023/24:1488 av Mirja Räihä och Per-Arne Håkansson (båda S) yrkande
4,
2023/24:2483 av Catarina Deremar m.fl. (C) yrkande 25 och
2023/24:2736 av Rickard Nordin (C) yrkande 9.

Reservation 27 (SD)

Reservation 28 (C)

Reservation 29 (MP)

Stockholm den 4 april 2024

På näringsutskottets vägnar

Tobias Andersson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tobias Andersson (SD), Elisabeth Thand Ringqvist (C), Mats Green (M), Mattias Jonsson (S), Marianne Fundahn (S), Isak From (S), Kjell Jansson (M), Eric Palmqvist (SD), Elin Söderberg (MP), Louise Eklund (L), Johnny Svedin (SD), Aida Birinxhiku (S), Daniel Vencu Velasquez Castro (S), Lorena Delgado Varas (V), Lili André (KD), Anna af Sillén (M) och Anette Rangdag (SD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet 104 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2023/24 som rör olika näringspolitiska frågor. I bilagan finns en förteckning över de behandlade förslagen.

Vid sammanträdet den 19 oktober 2023 fick utskottet information från verkställande direktör Susanne Andersson, Visit Sweden, om den kreativa kampanjen och Sverigebildan. Vidare fick utskottet den 25 januari 2024 information om effektutvärderingar av näringspolitiken av generaldirektör Sverker Härd, Tillväxtanalys.

Utskottets överväganden

Allmänt om företagsfrämjande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om innovations- och företagsfrämjande åtgärder med hänvisning till bl.a. pågående insatser.

Jämför reservation 1 (S), 2 (SD), 3 (C), 4 (S), 5 (SD), 6 (V, C), 7 (MP), 8 (SD) och 9 (MP) samt det särskilda yttrandet (SD).

Motionerna

Innovationsfrämjande åtgärder

Enligt kommittémotion 2023/24:2631 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 13 bör regeringen ta fram en bred innovationsstrategi. Innovationssverige står inför en rad utmaningar och enligt motionärerna behöver Sverige bl.a. vidareutveckla de bilaterala strategiska innovationspartnerskapen och innovations- och forskningskontoren i utlandet, stärka Vinnova och Rise och utveckla samverkansprogram som för samman lärosätena, näringslivet, civilsamhället och politiken.

Patrick Reslow m.fl. (SD) framhåller i kommittémotion 2023/24:369 yrkande 4 att regeringen bör utreda bl.a. hur Sverige kan underlätta för företagsforskning.

I kommittémotion 2023/24:425 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 13 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen inrättar ett nationellt råd med sakkunniga experter vars uppgift ska vara att arbeta med exponentiella teknologier och andra viktiga teknologiområden.

I kommittémotion 2023/24:2453 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 48 föreslås ett tillkännagivande om att se över möjligheten att öka satsningarna på det strategiska innovationsprogrammet för flyg (Innovair) i syfte att påskynda övergången till ett hållbart, fossilfritt och mer energieffektivt flyg.

I kommittémotion 2023/24:2492 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 1 berörs villkoren för forskning, utveckling, demonstration, uppskalning och kommersialisering. För att skapa goda förutsättningar för innovationer behövs det enligt motionärerna ett dynamiskt system för demonstration och uppskalning av nya idéer samt en dialog mellan forskningsinstitutioner, myndigheter och entreprenörer som underlättar en innovationsdriven tillväxt. Med goda förutsättningar för detta kan också kommersialisering och uppskalning underlättas, menar motionären. Vidare framhålls i yrkande 2 att forskningsinstituterna och inkubatorerna bör stärkas. Forskningsinstituterna och inkubatorerna har enligt motionärerna en viktig roll i att knyta ihop akademi, grundforskning och näringsliv och erbjuda mötesplatser och testbäddar som är

viktiga för framgångar inom innovation och kommersialisering. Yrkande 4 berör kapitalförutsättningar för små och stora innovationer. Motionärerna lyfter fram behovet av att säkerställa en god miljö för fler innovationer och att staten ska kunna gå in som medfinansier.

Motion 2023/24:1325 av Jamal El-Haj (S) handlar om behovet av att stärka Sverige som ett etablerat innovations- och investeringsland. Regeringen bör enligt motionären ta initiativ så att näringslivet kan utvecklas i dialog med företrädare för berörda branscher.

Företagsstöd

I kommittémotion 2023/24:2631 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 1 lämnar motionärerna förslag om ett nytt system för korttidsarbete. Ett system med korttidsarbete behöver vårdas och värnas, i synnerhet i tider av lågkonjunktur, menar motionärerna. I yrkande 2 framhålls att ett system för korttidsarbete bör innehålla begränsningar av företags vinstutdelning efter att de fått statligt stöd för korttidsarbete. Vidare föreslås i yrkande 3 krav på revisorsintyg för företag som fått statligt stöd för korttidsarbete med fler än tio anställda. Därmed kan jobb med potential och goda förutsättningar skyddas och människor behålla sina anställningar, menar motionärerna. I yrkande 6 föreslås att regeringen ska införa ett samverkansprogram för s.k. startup- och scaleup-företag. Förslaget innebär ett forum där näringsliv och politik kan mötas för att gemensamt tackla utmaningar som leder till stärkt svensk konkurrenskraft och ett bättre näringslivsklimat. Motionärerna lämnar i yrkande 7 även förslag om en nationell plattform för startup- och scaleup-företag. Enligt motionärerna behöver Sverige en plattform som löpande samlar och analyserar behov och utmaningar för startup- och scaleup-företag och som gör att berörda parter – politik, näringsliv och investerare – kan rikta insatser där det ger störst effekt.

För att flera ska ges möjlighet att starta företag anser Tobias Andersson m.fl. (SD) i kommittémotion 2023/24:420 yrkande 3 att regeringen bör överväga att införa ett program för starta eget-bidrag för yrkesverksamma.

I kommittémotion 2023/24:2492 framför Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) i yrkande 29 att jämställdhetsanalyser bör vara ett självklart och naturligt inslag i den statliga företagarpolitiken. Vidare bör enligt motionärerna de stöd som företag kan söka utformas så att de också i högre grad söks. Detta gäller såväl kvinnodominerade som mansdominerade branscher. Ett motsvarande förslag lämnas i kommittémotion 2023/24:2499 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 38.

Vidare lämnas i kommittémotion 2023/24:2492 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 30 förslag om att statliga medel för företagande ska fördelas mer jämställt. Det behövs ett tydligt och strategiskt arbete för att öka jämställdheten inom näringslivet, menar motionärerna. Ett likalydande förslag återfinns i kommittémotion 2023/24:2499 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 39.

I kommittémotion 2023/24:893 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 3 framförs att klimatomställning, automatisering, den fortsatta digitaliseringen och utvecklingen av artificiell intelligens (AI) är utmaningar som staten måste hjälpa såväl företag som arbetstagare igenom. Motionärerna anser att riksdagen därför bör uppmana regeringen att bygga vidare på samarbeten med och inom näringslivet för att lösa klimatfrågan. I yrkande 6 framhåller motionärerna att regeringen bör ge medel till forskning, innovationer och gröna krediter till startup-företag, företag och branscher i framkant av klimatarbetet.

I kommittémotion 2023/24:1519 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 26 begärs att regeringen ska fortsätta att satsa på och utveckla statliga satsningar som Almis stöd till de mindre företagens omställning, i syfte att hjälpa industrier och företag att minska sin klimatpåverkan. I yrkande 30 föreslås att den befintliga stödtjänsten EU SME ska få ett utvidgat uppdrag att skapa bättre förutsättningar för små och medelstora företag att söka EU-finansiering med fokus på innovativa tekniker för klimatomställningen.

Enligt motion 2023/24:2281 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 6 bör möjligheten att reformera dagens företagsstöd till entreprenörer och innovation ses över så att de blir utvärderingsbara och koncentreras till tidiga skeden där de gör mest nytta. Syftet är enligt motionärerna att förbättra företagsklimatet och startup-kulturen.

I motion 2023/24:332 av Helena Gellerman (L) begärs att regeringen ska stödja nyföretagare och ta bort hinder i regelverk för att förenkla steget att starta nya företag.

Övrigt om företagsfrämjande åtgärder

Enligt kommittémotion 2023/24:422 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1 behöver Sverige skapa ett företagsklimat och arenor som främjar testning, utveckling och anpassning av tjänster och idéer. Arenor där olika aktörer kan mötas kan samfinansieras för att accelerera utveckling och användning, skapa större samverkan mellan stora och små bolag samt få ett mer diversifierat och innovativt utbud av tjänster och produkter.

I kommittémotion 2023/24:428 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 2 anser motionärerna att det för att identifiera överlappningar av näringspolitiska insatser behöver genomföras en översikt och kartläggning av de näringspolitiska insatserna. I yrkande 3 förordas att regeringen ska säkerställa att offentligt stöd till näringslivet kompletterar, inte konkurrerar med, privat riskkapital. Mot bakgrund av att det konstaterats att företagsstöd genererar en låg eller oklar utväxling efterfrågar motionärerna i yrkande 4 att regeringen ska effektutvärdera det offentligas stöd till näringslivet. Därutöver vill motionärerna i yrkande 5 att regeringen ska vidta åtgärder för att säkerställa att de offentliga stöden till näringslivet inte ska finansiera bidragsentreprenörer. Detta kan enligt motionärerna motarbetas bl.a. genom tydligare samordning av stöden som i dag kommer från olika aktörer.

I kommittémotion 2023/24:433 av Tobias Andersson m.fl. (SD) föreslås ett tillkännagivande om näringspolitikens inriktning. I motionen framhålls vikten av ett gott näringslivsklimat för såväl nya som gamla företag. Vidare uppmärksammas vikten av tydliga och långsiktiga spelregler för såväl stora som små företag och att företagen ges möjlighet att verka på en marknad med tydliga ramverk. Motionärerna förordar även bl.a. generella satsningar på små och medelstora företag, vilket kommer att gynna alla branscher och företagare.

I kommittémotion 2023/24:893 framhåller Elin Söderberg m.fl. (MP) att allt fler svenskar vill starta företag, vilket bör uppmuntras genom att förbättra villkoren och minska regelkrånglet för företagare. Motionärerna efterfrågar därför i yrkande 9 ett tillkännagivande om att fler bör ges möjlighet att styra över sitt arbete och skapa sin egen försörjning.

I motion 2023/24:797 av Serkan Köse (S) yrkande 1 föreslås en nationell strategi för att främja företagande och innovation i socioekonomiskt eftersatta områden. Strategin bör enligt motionären identifiera och adressera hinder för företagande samt föreslå lösningar för att främja innovation i dessa områden. Motionären föreslår även i yrkande 2 att det ska inrättas en nationell databas som samlar och sprider exempel på t.ex. framgångsrika samarbeten mellan företag, myndigheter och akademiska institutioner. I yrkande 3 framhålls behovet av specifika ekonomiska incitament för företag och startup-företag som verkar i socioekonomiskt eftersatta områden. Som exempel nämns skattelättnader eller andra finansiella förmåner.

Michael Rubbestad (SD) efterfrågar i motion 2023/24:1760 ett tillkännagivande om att underlätta skyddsregistrering av företagsnamn för enskild näringsverksamhet över länsgränserna. Motionären anger att en enskild näringsverksamhets företagsnamn i dag bara skyddas i det län där företaget är registrerat trots att verksamheten inte nödvändigtvis enbart bedrivs inom ett enskilt län.

Markus Wiechel m.fl. (SD) förordar i motion 2023/24:2534 yrkande 1 att det bör införas en småföretagarombudsman som bl.a. ska bevaka marknaden och verka för ett bättre företagarklimat genom att uppmärksamma regeringen och beslutsfattare på konkreta brister i företagsklimatet.

I motion 2023/24:2281 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 1 föreslås att tillväxtfrågorna ska få en större betydelse genom att införa ett tillväxt-ramverk för Sverige med utgångspunkt från bl.a. satsningar på kompetensförsörjning, ökad produktivitet och satsningar på infrastruktur.

Bakgrund och pågående arbete

Målet för näringspolitiken

Målet för näringspolitiken är att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag (prop. 2014/15:1 utg.omr. 24 avsnitt 2.4, bet. 2014/15:NU1, rskr. 2014/15:68). Utöver det övergripande målet har regeringen även följande tre delmål för näringspolitiken:

- Ramvillkor och väl fungerande marknader som stärker företags konkurrenskraft
- Stärkta förutsättningar för innovation och förnyelse
- Stärkt entreprenörskap för ett dynamiskt och diversifierat näringsliv.

Budgetpropositionen för 2024

I budgetpropositionen för 2024 (prop. 2023/24:1 utg.omr. 24) redogör regeringen för inriktningen för näringspolitiken i avsnittet Politikens inriktning. I avsnittet anför regeringen bl.a. att det svenska näringslivets långsiktiga konkurrenskraft är avgörande för Sveriges välstånd. I en orolig omvärld med både inre och yttre hot, hög arbetslöshet och brist på yrkesutbildad arbetskraft, komplexa tillståndsprocesser och höga energipriser anför regeringen att Sverige behöver agera beslutsamt för att stärka den långsiktiga konkurrenskraften. Regeringen framför att goda ramvillkor, en låg administrativ börda, låga kostnader och konkurrenskraftiga skatteregler är nödvändiga för att skapa ett mer konkurrenskraftigt näringslivsklimat. I propositionen framförs samtidigt att den ekonomiska utvecklingen är osäker och att Sverige är på väg in i en lågkonjunktur. För att näringslivet ska kunna möta utmaningarna krävs flexibilitet och utveckling för en starkt tillväxtförmåga, menar regeringen.

Vidare anför regeringen att den vill bidra till att fler människor väljer att starta och utveckla företag och förverkliga sina idéer och att den genomför satsningar på innovation inom en rad områden, bl.a. lifescience-sektorn. Regeringen genomför även insatser för en bättre samordning mellan statliga myndigheter och aktörer för att möta utmaningarna med näringslivets kompetensförsörjning. Regeringen lyfter även frågan om att Sverige behöver stärka sin konkurrenskraft och minska företagens och entreprenörernas regelbörda och administration.

Regeringen lyfter även fram arbetet med att stärka och påskynda regel-förenklingar och att minska företagens administrativa kostnader samt förbättra bemötande och service gentemot näringslivet, bl.a. genom kontinuerlig och systematisk översyn av regelverk och processer som berör företag. Regelbördan och de administrativa kostnaderna behöver minska för att företag och entreprenörer ska kunna fokusera på sina kärnverksamheter, vilket stärker svenska företags konkurrenskraft. För att identifiera förenklingsmöjligheter i olika skeden i lagstiftningskedjan har regeringen påbörjat arbetet med att inrätta två råd, Förenklingsrådet och Implementeringsrådet. Regeringen ser vidare den myndighetsgemensamma plattformen [verksamt.se](https://www.verksamt.se) som ett viktigt verktyg för att göra det enklare att starta och driva företag. Regeringen arbetar kontinuerligt för att stärka den långsiktiga utvecklingen av plattformen och tillförde därför ytterligare medel för utveckling, drift och förvaltning av plattformen för 2024.

Regeringen lyfter även fram målet att förbättra förutsättningarna för kvinnor att driva och utveckla företag. För att stärka kvinnors ställning som företagare och samtidigt bidra till ökade investeringar i svenska företag samt

stärka Sveriges ekonomi och konkurrenskraft genomför regeringen insatser som stärker kvinnors roll i näringslivet. Förbättrade förutsättningar för kvinnors företagande är en prioriterad fråga för regeringen och ytterligare resurser kommer att tillföras, framhåller regeringen.

När det sedan gäller innovativa företag och framväxande teknik framhåller regeringen att sådana innovativa företag som utvecklar och erbjuder banbrytande teknik utifrån forskning, s.k. deeptech-företag, är centrala för att nyttiggöra forskningsresultat inom t.ex. nya material, precisionsmedicin, halvledare, telekom och artificiell intelligens. Samverkan mellan myndigheter, effektivare tillståndsprocesser och europeiskt tillväxtkapital bidrar till att skapa goda förutsättningar för företag inom framväxande teknik att växa i Sverige och bidra till EU:s mål kring såväl grön och digital omställning som strategisk autonomi.

Vidare framkommer när det gäller kapitalförsörjning och näringslivets omställning att regeringen ser ett behov av en ytterligare analys av hur staten mer effektivt kan använda riskkapital för att driva på klimatomställningen och få största möjliga utväxling gentemot privat riskkapital för den gröna omställningen.

Av propositionen framgår även att regeringen har ambitionen att förbättra möjligheterna för uppföljning och utvärdering av statliga stöd och offentliga bidrag till företag. Syftet är att åstadkomma en bättre överblick och säkerställa att statens medel används effektivt och går till rätt ändamål. Regeringen föreslår därför en satsning med ett samlat arbete för att bredare och mer systematiskt följa upp tilldelningen av statens medel till företag samt genom förstärkta medel till Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys) för effektutvärderingar.

Regeringens klimatpolitiska handlingsplan

Regeringen fattade den 21 december 2023 beslut om den klimatpolitiska handlingsplanen som enligt klimatlagen ska lämnas till riksdagen året efter att ordinarie val har hållits (skr. 2023/24:59). Klimathandlingsplanen innehåller ett sjuttiototal förslag som antingen ska genomföras eller påbörjas under valperioden för utsläppsminskningar inom samtliga sektorer. Regeringen redovisar i skrivelsen hur det klimatpolitiska arbetet bör bedrivas under valperioden inklusive de beslutade och planerade åtgärder som regeringen avser att vidta för att förbättra förutsättningarna för hushåll och företag att fatta de beslut som krävs för att de nationella och globala klimatmålen samt Sveriges klimatåtaganden gentemot EU ska nås.

I skrivelsen framför regeringen bl.a. att det svenska näringslivet är motorn i klimatomställningen och ska ges förutsättningar för att vara ledande i den gröna omställningen. I rapporten Sveriges klimatstrategi (KN2023/03828) framförs det att staten har ett ansvar i klimatomställningen för att säkerställa att samhällsfunktioner som underlättar omställningen är välfungerande. Detta kräver enligt regeringen politik inom ett mycket brett spektrum, såsom

näringspolitik, regional utvecklingspolitik, fördelningspolitik och utbildningspolitik.

När det gäller företagens incitament och förutsättningar för att ställa om hänvisar regeringen till att incitament främst skapas på den inre marknaden av EU:s handel med utsläppsätter. Vidare framförs att industrin spelar en viktig roll, dels genom att minska sina egna utsläpp, dels genom att t.ex. framställa produkter som kan ersätta fossila varor och som kan återvinnas och återanvändas i högre utsträckning än i dag.

Regeringen lyfter även fram de stora industrietableringar och expansioner som sker runt om i Sverige samt att de svenska företagen har anammat klimatomställningen. Bland annat har 22 branscher inom ramen för regeringsinitiativet Fossilfritt Sverige antagit färdplaner för arbetet mot att bidra till Sveriges klimatmål och skapa fossilfri konkurrenskraft. Även på det nationella klimatmötet i juni 2023 lyfte man upp vikten av en konkurrenskraftig industri som är ledande i den gröna omställningen.

Vidare framhåller regeringen i skrivelsen att det svenska näringslivet ska ges förutsättningar att vara ledande i den gröna omställningen. Det offentliga bidrar och underlättar genom att skapa rätt förutsättningar för dessa etableringar och expansioner så att ytterligare investeringsbeslut i fossilfria verksamheter kommer till stånd. Regeringen kommer samlat att arbeta med klimat-, miljö-, energi-, näringslivs-, infrastruktur- och regionala utvecklingsfrågor för att skapa förutsättningar för nya företagsetableringar och företagsexpansioner i hela Sverige som bidrar till hållbar tillväxt, konkurrenskraft, ökad självförsörjning och minskade utsläpp. Regeringen hänvisar även till att anslaget 2:4 Investeringsfrämjande inom utgiftsområde 24 Näringsliv i budgetpropositionen för 2024 tillfördes 10 miljoner kronor i syfte att förstärka Business Swedens uppdrag att attrahera och underlätta för investeringar i Sverige (prop. 2023/24:1 utg.omr. 24).

Skrivelsen bygger på en överenskommelse mellan Kristdemokraterna, Liberalerna, Moderaterna och Sverigedemokraterna och bereds av riksdagen (miljö- och jordbruksutskottet) under våren 2024. Näringsutskottet har yttrat sig till miljö- och jordbruksutskottet över skrivelsen (yttr. 2023/24:NU2y).

Inriktningen för forskningspolitiken

Regeringen presenterade i december 2020 propositionen Forskning, frihet, framtid – kunskap och innovation för Sverige (prop. 2020/21:60), i vilken inriktningen för forskningspolitiken för perioden 2021–2024 redovisades. I propositionen anförde regeringen att politiken bör utgå från målet att Sverige ska vara ett av världens främsta forsknings- och innovationsländer samt en framstående kunskapsnation. Vidare redovisades samhällsutmaningar inom fem områden som den strategiska forskningen och innovationssatsningarna behöver ta sig an. Det gäller områdena klimat och miljö, hälsa och välfärd, digitalisering, kompetensförsörjning och arbetsliv samt ett demokratiskt och starkt samhälle. När det gäller innovation framhöll regeringen bl.a. att

innovationssystemet ska stärkas med satsningar som bl.a. avser strategiska innovationsprogram, forskningsinstitut, test- och demonstrationsmiljöer och sänkta trösklar för nyttiggörande och kommersialisering. Riksdagen ställde sig bakom regeringens förslag (bet. 2020/21:UbU16, rskr. 2020/21:254).

Regeringen har aviserat att den innevarande valperiodens forsknings- och innovationsproposition – vars fokus är excellens, internationalisering och innovation – beräknas överlämnas till riksdagen i slutet av 2024. Regeringen anser att en tydlig inriktning mot excellens krävs för att svensk forskning ska vara konkurrenskraftig, att internationalisering och mobilitet är viktiga medel för att nå högsta kvalitet och att det svenska näringslivet ska vara ett drivhus för innovation.

Näringsutskottet beslutade vid sammanträdet den 1 februari 2024 att under våren genomföra ett offentligt sammanträde om forsknings- och innovationspolitiken ur ett näringslivsperspektiv (prot. 2023/24:17).

En nationell innovationsstrategi

I ett svar den 21 juni 2023 på en interpellation av Aida Birinxhiku (S) (ip. 2022/23:353) framförde statsrådet Ebba Busch regeringens syn på en nationell innovationsstrategi. Statsrådet framhöll bl.a. följande:

Regeringen arbetar just nu med att ta fram strategier på flera områden: klimathandlingsplan, strategi för norra Sverige, strategi för utrikeshandel, investeringar och global konkurrenskraft samt en första nationell strategi för företag i kulturella och kreativa branscher. Regeringen har även tillsatt en produktivitetskommission som har till uppgift att analysera vilka faktorer som påverkar produktivitetstillväxten och lämna förslag för att höja produktivitetstillväxten i näringslivet. Dessutom har regeringen gett forskningsfinansierare och lärosäten i uppdrag att inkomma med analyser och förslag inför den kommande forsknings- och innovationspropositionen.

När detta samlade arbete kommit vidare har regeringen möjlighet ta ställning till behovet av en innovationsstrategi specifikt inriktad mot immateriella tillgångar.

I ett svar den 18 december 2023 på en interpellation av Aida Birinxhiku (S) (ip. 2023/24:179) framförde statsrådet Ebba Busch regeringens syn på vissa frågor om industrins innovationskraft. En av interpellationsfrågorna rörde frågan om en innovationsstrategi. Statsrådet framhöll bl.a. följande:

Regeringen föreslår en satsning på nästa generations trådlösa system, 6G, i budgetpropositionen för 2024. Sedan tidigare har regeringen gett Vinnova i uppdrag att öka insatserna i forsknings- och innovationsprogrammet Avancerad digitalisering. Regeringen har också gett Vinnova i uppdrag att etablera ett innovationskluster för kommersialisering av avancerade läkemedel. Regeringen har prioriterat dessa satsningar för att bidra till svensk innovationskraft. Vi har med dessa satsningar visat att vi satsar på långsiktig konkurrenskraft och tillväxt.

[...] Något annat som jag vill understryka är forsknings- och innovationspropositionen. Den förra propositionen fokuserade på klimat och miljö, hälsa och välfärd, digitalisering, kompetensförsörjning och arbetsliv samt ett demokratiskt och starkt samhälle. Det var alltså 2020 års

proposition – det var snarlikt 2016. Nästa kommer att ha ett stort fokus på innovation, och jag hoppas på konstruktivt samarbete där det går i fråga om den propositionen.

Almi Företagspartner AB

Almi Företagspartner AB (Almi) är helägt av den svenska staten. Utöver moderbolaget Almi Företagspartner består koncernen av 16 regionala dotterbolag inklusive fyra helägda dotterdotterbolag. De regionala dotterbolagen ägs till 51 procent av moderbolaget och till 49 procent av regionala ägare. I denna del av koncernen bedrivs huvudsakligen rådgivning och låneverksamhet.

Enligt gällande ägaranvisning från 2022 ska Almi erbjuda tjänster inom rådgivning och finansiering och därmed bidra till ett jämställt företagande samt i huvudsak rikta sig till företagare och företag med lönsamhets- och tillväxtpotential, så att små och medelstora företag utvecklas och blir fler. Verksamheten ska rikta särskilt fokus mot företagare och företag i tidiga skeden, antingen i termer av livscykel eller i termer av expansionsfaser såsom produkt-, tjänste- eller marknadsutveckling. Bolaget ska vidare rikta särskilt fokus mot kvinnor och mot personer med utländsk bakgrund. Verksamheten ska vara ett komplement till den privata marknaden och vara tillgänglig i hela landet, men utbudet kan variera beroende på regionala förutsättningar. Bolagets finansieringstjänster ska innefatta både lån och ägarkapital. Bolaget ska vidare eftersträva att samverka med privata aktörer i sitt uppdrag. Almi ska också samverka med relevanta myndigheter, andra bolag med statligt ägande och organisationer vars syfte är att stödja företagsutveckling och internationalisering av svenskt näringsliv. Av ägaranvisningen framgår att Almi i en särskild rapport till Regeringskansliet årsvis ska redovisa bl.a. antalet utbetalda lån och utbetalt lånebelopp, dels per regionalt dotterbolag, dels per låneprodukt (nationellt), och andel privat medfinansiering i nyutlåning där Almi är medfinansiär, dels per regionalt dotterbolag, dels per låneprodukt (nationellt).

Tillväxtverket

Av förordningen (2009:145) med instruktion för Tillväxtverket framgår att en av myndighetens huvuduppgifter är att i alla delar av landet främja hållbar näringslivsutveckling. Tillväxtverket ska bl.a. utveckla och genomföra insatser som främjar entreprenörskap, hållbar tillväxt och utveckling i företag, stärkt konkurrenskraft samt förenkling för företag. Myndigheten har bl.a. stöttat insatser för att stärka potentiella och befintliga företagares kunskap om hur man startar och kan utveckla sitt företag. Därutöver finns bestämmelser om att Tillväxtverket ska samverka med andra berörda nationella, regionala och lokala aktörer med uppgift att skapa förutsättningar för hållbar näringslivsutveckling, innovationer och internationalisering. Vidare när det gäller samverkan ska myndigheten föra en dialog med Tillväxtanalys och berörda användare om utveckling och användning av databaser, analysverktyg och statistik samt när Tillväxtanalys ska utvärdera uppdrag som Tillväxtverket

genomför. Tillväxtverket ska också rapportera uppgifter till Tillväxtanalys mikrodatabas för statligt företagsstöd i en ändamålsenlig omfattning och utformning. I Tillväxtverkets uppgifter ingår även att genomföra analyser för kunskapsutveckling och lärande samt uppföljningar inom näringspolitiken. Vidare framgår det av instruktionen att analyserna ska ligga till grund för förslag till insatser inom myndighetens verksamhetsområde samt till omprioritering och effektivisering av dessa insatser.

Verksamhetsbidrag är ett av Tillväxtverkets verktyg för att främja hållbar näringslivsutveckling och regional tillväxt. Genom verksamhetsbidrag delfinansierar myndigheten olika typer av främjandeverksamhet långsiktigt. Myndighetens verksamhetsbidrag under 2022 gick bl.a. till rådgivning för nyföretagande och affärsutveckling av kooperativa företag, unga i högre utbildning och främjande av förnyelse av innovationskontor, inkubatorer och s.k. science parks. Bidragen syftar till att fler ska välja att starta företag, att kvaliteten på nyföretagandet ska stärkas och att fler företag ska ta till vara sin utvecklingspotential och växa. Vidare arbetar myndigheten för att främja tillväxt av små och medelstora företag i hela landet, bl.a. genom s.k. affärsutvecklingscheckar för digitalisering, internationalisering och grön tillväxt.

Tillväxtverket driver den myndighetsgemensamma portalen verksamt.se tillsammans med Bolagsverket. Skatteverket och Arbetsförmedlingen är aktiva samarbetspartner. Portalen ska möta företagares behov av samlad information och myndighetsservice på webben. Portalen samlar omfattande information relaterad till bl.a. att starta, driva, utveckla och avveckla företag, inklusive tillhörande e-tjänster och guider, samt information om dataskyddsförordningen (GDPR).

Tillväxtanalys

Tillväxtanalys har enligt sin instruktion till uppgift att utveckla och tillhandahålla kvalificerade kunskapsunderlag för tillväxtpolitiken genom att genomföra, främja och stödja framtagandet av utvärderingar och analyser (förordning 2016:148). Myndigheten ska utifrån olika perspektiv utvärdera, analysera och redovisa effekter av statens insatser för hållbar nationell och regional tillväxt och näringslivsutveckling. Myndigheten ska ta fram beslutsunderlag och rekommendationer för utveckling, omprövning och effektivisering av de statliga åtgärderna samt, om det är relevant, peka på viktigare målkonflikter.

Tillväxtanalys delredovisade i september 2021 ett regeringsuppdrag om att kartlägga företagsfrämjande insatser för att på så sätt skapa en bättre överblick över bl.a. de samlade stöden och skapa förutsättningar för ändamålsenliga utvärderingar (dnr 2021/48). Uppdraget har därefter slutredovisats till Regeringskansliet den 29 mars 2024.

Research Institutes of Sweden

Research Institutes of Sweden (Rise) är ett av staten helägt aktiebolag. Enligt ägaranvisningen som antogs vid bolagsstämman den 28 april 2021 ska Rise

genom att äga intresse- eller dotterbolag bedriva industriforskning i institutsform, provning, certifiering och utbildning samt skapa förutsättningar för att utveckla verksamheten så att den, med fokus på forskning, utveckling, innovation och därtill kopplade tjänster, väsentligt bidrar till att stärka det svenska näringslivets konkurrenskraft och verkar för en hållbar tillväxt. Rise gör detta genom att bl.a. främja och utveckla samarbeten, rörlighet och samverkan såväl mellan akademi, näringsliv och offentlig sektor som inom Rise samt främja näringslivets och den egna förmågan att medverka i och dra nytta av EU-samarbeten och andra internationella samarbeten. Vidare ska bolaget stödja en innovativ utveckling, hållbar tillväxt och förnyelse i små och medelstora företag samt särskilt utveckla metodstöd och kunskapsstöd till medelstora företag.

Verket för innovationssystem

Enligt förordningen (2009:1101) med instruktion för Verket för innovationssystem (Vinnova) har myndigheten till uppgift att främja en hållbar tillväxt genom att finansiera behovsmotiverad forskning och utveckla effektiva innovationssystem. Myndigheten ska verka för att nyttiggöra forskning för att uppnå hållbar tillväxt och stärka Sveriges konkurrenskraft. Som ett led i detta gör Vinnova olika insatser för att stimulera innovationssamarbeten mellan näringsliv, universitet och högskolor, forskningsinstitut och offentlig verksamhet. I likhet med Tillväxtverket ska även Vinnova rapportera uppgifter till Tillväxtanalys mikrodatabas för statliga stöd.

Vinnova finansierar bl.a. insatser genom projekt mellan företag samt mellan företag, forskningsorganisationer och andra typer av innovationsrelaterade aktörer. Sedan 2015 har Vinnova också i uppdrag att lämna statligt stöd till inkubation (N2013/3474/FIN). Insatserna ska inriktas mot inkubatorer som uppvisar förmåga att framgångsrikt stödja utveckling av affärsidéer med hög kunskapsnivå och internationell marknadspotential till nya tillväxtföretag. Grunden i det nationella inkubatorprogrammet under perioden 2021–2024 är att ge stöd till utvecklingen av företag och till utvecklingen av inkubation i Sverige. Målet är att stärka stödet till de nystartade företag som genom ett unikt kunskapsförsprång har potential att växa på en internationell marknad samtidigt som de bidrar till realiseringen av målen i Agenda 2030. Syftet med finansieringen är även att accelerera utvecklingen av nystartade företag som har hållbarhet som tydlig drivkraft.

Vinnova fick 2017 i uppdrag att etablera en nationell samordnande funktion för stärkt test- och demonstrationsverksamhet som en del av Testbädd Sverige (N2017/03280/IFK). Uppdraget innebär bl.a. att Vinnova ska verka för framväxten av internationellt attraktiva test- och demonstrationsmiljöer med hög relevans för svensk tillväxt, tillhandahålla information om test- och demonstrationsmiljöer och främja samverkan kring testbäddar mellan olika samhällssektorer som näringsliv, offentlig sektor, berörda intresseorganisationer samt universitet och högskolor. Regeringen gav dessutom i april 2021 Vinnova,

Upphandlingsmyndigheten (UHM) och Patent- och registreringsverket (PRV) i uppdrag att genomföra insatser för att öka nyttiggörandet och kommersialiseringen av forskning och innovation och därigenom bidra till välfärd och näringslivets konkurrenskraft samt samhällets utveckling och omvandling (N2021/01194). Enligt uppdraget ska UHM inrätta en innovationsupphandlingsarena, genom vilken myndigheter och andra enheter som bedriver upphandlingar ska stimuleras att genomföra fler innovationsupphandlingar i syfte att skapa efterfrågan på innovationer som kan leda till mervärde för samhället. Vidare ska Vinnova genom att utöka användningsområdet för innovationscheckar möjliggöra för aktörer att nyttja extern strategisk kompetens och specialiserad rådgivning när de egna resurserna eller kunskaperna inte är tillräckliga. Innovationscheckarna ska rikta sig till små och medelstora företag, upphandlande myndigheter och enheter, forskare, organisationer, uppfinnare, beställarnätverk och andra relevanta aktörer i innovationskedjan. Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 mars 2025.

Regeringen gav i juni 2022 Universitetskanslersämbetet och Vinnova i uppdrag att tillsammans ta fram en modell för uppföljning och utvärdering av innovationskontoren vid universitet och högskolor (U2022/02487). Enligt uppdraget ska utvärderingsmodellen innehålla förslag på hur både interna och externa aspekter av innovationskontorens verksamhet ska följas upp och utvärderas. Den externa verksamhetens uppföljning och utvärdering bör bl.a. omfatta innovationskontorens arbete med kommersialisering, affärsrådgivning, immaterialrättsfrågor och samarbete med relevanta externa aktörer, exempelvis inkubatorer, s.k. science parks, holdingbolag knutna till universitet och högskolor och finansärer. Uppdraget redovisades till Regeringskansliet i juni 2023. I rapporten föreslås en modell där utvärderingen genomförs som en sakkunniggranskning med hjälp av bedömare. Utvärderingen föreslås utformas för att även bidra till innovationskontorens lärande och utveckling. Utredningens förslag bereds inom Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet).

När det gäller Vinnovas handlingsplan för jämställdhetsintegrering 2022–2025 har myndigheten tagit fram en plan för hur arbetet med jämställdhetsintegrering ska utvecklas så att verksamheten bidrar till att nå de jämställdhetspolitiska målen. De mål Vinnova tagit fram fokuserar på jämställd bidragsgivning och utgår från regeringens jämställdhetspolitiska mål och de utmaningar och möjligheter myndigheten självt har identifierat i innovationssystemet. Vidare framgår av förordningen (2009:1101) med instruktion för Verket för innovationssystem att myndigheten ska integrera ett jämställdhetsperspektiv i sin verksamhet och främja jämställdhet vid fördelning av medel för forskning och innovation. Myndigheten ska även verka för att ett köns- och genusperspektiv inkluderas i den forskning som myndigheten finansierar, när det är tillämpligt (4 b §).

Uppdrag om samhällsomvandlingen i norra Sverige

Regeringen beslutade i december 2020 att ge en samordnare (Peter Larsson, ledamot av Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien) i uppdrag att för regeringens räkning främja koordineringen av arbetet med insatser av betydelse för större företagsetableringar och företagsexpansioner i Norrbottens och Västerbottens län (N2020/03132). Den 30 november 2022 överlämnade samordnaren sin slutrapport, och den 15 december 2022 fick samordnaren ett fortsatt uppdrag av regeringen att fortsätta främja koordineringen av arbetet med insatser av betydelse för näringslivets hållbara omställning och samhällsomvandlingen i Norrbottens och Västerbottens län, med fokus på stora företagsetableringar och företagsexpansioner (N2022//02328). Uppdraget slutredovisades till Regeringskansliet i juni 2023.

Den 22 juni 2023 fick Tillväxtverket i uppgift av regeringen att samordna arbetet på nationell nivå för att stödja och skapa goda förutsättningar för den pågående nyindustrialiseringen och samhällsomvandlingen i Norrbottens och Västerbottens län (KN2023/04630, KN2023/03505). Uppdraget ska etablera och främja långsiktig samverkan mellan relevanta aktörer och bidra till ökad samordning och synergi. Bakgrunden är de stora industriinvesteringar som genomförs i grön och klimatsmart produktion i Norrbotten och Västerbotten. Det är investeringar som ska skapa jobb, välfärd och samtidigt begränsa klimatpåverkan. Samhällsomvandlingen i dessa regioner bedöms kräva 100 000 nya invånare, vilket kräver omfattande samhällsinvesteringar i infrastruktur, bostäder, utbildning, kultur och samhällsservice. Tillväxtverket genomför uppdraget i dialog med relevanta statliga myndigheter samt stöder berörda regioner och kommuner. Tillväxtverket erbjuder näringsliv och andra relevanta aktörer möjligheter till samverkan. Arbetet har fokus på att främja och genomföra insatser inom områden där utmaningarna är särskilt stora.

Tillväxtverket ska delredovisa uppdraget till Klimat- och näringslivsdepartementet senast den 30 september 2024, den 10 april 2025 och den 10 april 2026. Uppdraget ska slutredovisas senast den 15 mars 2027.

I regleringsbrevet för 2024 fick Vinnova i uppdrag att tillhandahålla stöd till offentliga aktörer för att stärka deras förmåga att arbeta proaktivt med policyutveckling bl.a. för grön omställning och digitalisering (KN2023/04614). Utgångspunkten är att effektivt möta de frågeställningar och behov som uppkommer vid brådskande samhällsförändringar exempelvis vid klimatomställning, förändrat säkerhetsläge och ny, banbrytande teknik. Stödet ska därtill fokusera på utvecklade arbetssätt och metoder för en samverkande och innovativ offentlig förvaltning. Inom ramen för uppdraget ska Vinnova bl.a. fokusera på nyindustrialiseringen och samhällsomvandlingen i Norrbottens och Västerbottens län. Uppdraget ska redovisas senast den 15 december 2024 till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet).

Kommittén för teknologisk innovation och etik

Kommittén för teknologisk innovation och etik (Komet) inrättades av regeringen i augusti 2018 (dir. 2018:85). Kommittén fick i uppdrag att med en tvärsektoriell ansats främja policyutveckling som bidrar till att skapa goda förutsättningar för stärkt konkurrenskraft och ett inkluderande, tryggt, säkert och effektivt nyttjande av nya lösningar, applikationer och tjänster i samhället. Kommitténs arbete skulle även stärka regeringens förmåga att hantera komplexa och sektorsövergripande frågeställningar där särskild vikt skulle läggas på frågor där rådande policyer eller avsaknad av sådana hindrar eller hämmar innovation.

Den 13 december 2022 överlämnade Komet sitt slutbetänkande Förnya taktiken i takt med tekniken (SOU 2022:68) till regeringen. I betänkandet lyfte kommittén fram att samverkan och nya innovativa arbetsätt inom förvaltningen kan leda till att myndigheterna blir effektivare i arbetet med att stötta företagen. En innovativ och samverkande förvaltning kan enligt Komet undanröja onödig byråkrati, förenkla människors och företags vardag och lägga grunden för en ännu effektivare användning av skattebetalarnas pengar. I betänkandet presenterar Komet fyra förslag för en ansvarsfull, innovativ och samverkande förvaltning:

- en samverkansaccelerator för effektivare samarbete kring tvärsektoriella frågor
- stegvis utveckling av kommittéväsendet
- ett utvecklingsprogram inom Regeringskansliet för att öka förmågan till innovation, samverkan och helhetssyn
- säkerställande av ökad kunskap om ansvarsfull utveckling och införande av ny teknik.

Kommitténs slutbetänkande bereds inom Regeringskansliet.

Avancerad digitalisering

Forsknings- och innovationsprogrammet Avancerad digitalisering startade under 2021 och är en långsiktig satsning med ambitionen att ge svensk industri en ledarroll inom framtidens digitala lösningar. I mars 2023 gav regeringen Vinnova i uppdrag att öka insatserna inom programmet (KN2023/02784).

Avancerad digitalisering är ett partnerskap mellan staten och näringslivet. Staten, som representeras av Vinnova, finansierar upp till hälften av programmet budget och administrerar olika insatser. Programmet fokuserar på utvecklingen av framtidens avancerade, hållbara digitala lösningar som ökar konkurrenskraften för den svenska industrin och möjliggör och snabbar på den gröna omställningen. Det ska också bidra till att behålla spets inom forskning och utveckling inom Sverige och att Sverige blir ett land där nästa generations avancerade digitala lösningar utvecklas.

Hösten 2023 pågick ett hundratal innovationsprojekt och ytterligare 62 projekt var under uppstart. Under perioden 2023–2027 kommer programmet

att omfatta omkring 4,5 miljarder kronor, varav hälften är offentliga medel och hälften medfinansiering från industrin. De öppna utlysningar och andra aktiviteter som erbjuds inom programmet riktar sig till aktörer som i samverkan kan bidra till att utveckla avancerade systemlösningar för industrin.

Vinnova ska slutredovisa uppdraget i mars 2028.

Ett förbättrat trygghetssystem för företagare

Regeringen fattade i juni 2020 beslut om att utse riksdagsledamoten Mathias Tegnér (S) till särskild utredare med uppdrag att se över företagares trygghetssystem (dir. 2020:71). Enligt kommittédirektivet skulle utredaren lämna förslag på hur företagares trygghetssystem kan bli tydligare, enklare och mer förutsebart. Uppdraget slutredovisades i december 2021 (SOU 2021:98). I slutbetänkandet görs ett antal bedömningar när det gäller enklare regler och processer i företagets trygghetssystem. Bland annat görs bedömningen utifrån vikten av tydlig och lättillgänglig information för att öka förutsebarheten och tryggheten för företagare att Försäkringskassan, Tillväxtverket och Skatteverket bör få i uppdrag att ta fram anpassade informationsinsatser som kan ge stöd och vägledning när det gäller regler och allmänna villkor i socialförsäkringssystemet som rör företagare. Betänkandet remissbehandlades under våren 2022.

I oktober 2021 tillsatte regeringen en utredning för att se över regelverket för sjukpenninggrundande inkomst (dir. 2021:90, dir. 2023:41). Verkställande direktör Calle Nathanson förordnades som särskild utredare. I slutbetänkandet Ett trygghetssystem för alla – nytt regelverk för sjukpenninggrundande inkomst (SOU 2023:30) föreslog utredningen bl.a. att SGI ska kunna beslutas utifrån historiska inkomster med en ramtid om tre år för egenföretagare och att SGI, om det är mer fördelaktigt, kan beslutas utifrån aktuella inkomster för både anställda och egenföretagare. Betänkandet bereds inom Regeringskansliet (Socialdepartementet).

Översyn av stödet vid korttidsarbete

I september 2021 tillsatte regeringen en kommitté med uppdrag att se över stödet vid korttidsarbete (dir. 2021:79). Kommittén skulle enligt direktivet bl.a. utvärdera stödets betydelse för att lindra effekterna av pandemin för näringsliv, sysselsättning och samhällsekonomi och analysera om regelverket kan förenklas och göras mer flexibelt. Kommittén skulle samråda med Coronakommissionen och Tillväxtanalys. Den första delen av kommitténs uppdrag redovisades genom delbetänkandet Korttidsarbete under pandemin – En utvärdering av stödets betydelse (SOU 2022:30), som överlämnades till regeringen i maj 2022. Uppdraget i sin helhet redovisades i betänkandet En ny lag om stöd vid korttidsarbete – ett mer förutsägbart, förenklat och stärkt regelverk (SOU 2022:65) i november 2022, där det föreslogs att en ny lag om stöd vid korttidsarbete ska införas. Betänkandet remitterades under våren 2023.

Kommittén för högre produktivitetstillväxt

Regeringen tillsatte den 24 april 2023 en kommitté för högre produktivitetstillväxt, en s.k. produktivitetskommission, som ska analysera vilka faktorer som påverkar produktivitetstillväxten och lämna förslag för att höja produktivitetstillväxten i näringslivet och öka produktiviteten i den offentliga sektorn (dir. 2023:58). Syftet är att uppnå en högre tillväxt och en mer kostnadseffektiv offentlig sektor. Kommissionen ska bl.a.

- analysera vilka faktorer som påverkar produktivitetstillväxten i ett land generellt och identifiera hinder mot och möjligheter till att höja produktivitetstillväxten i Sverige
- lämna förslag för att höja produktivitetstillväxten i näringslivet och därigenom höja den ekonomiska tillväxten
- identifiera hinder mot och möjligheter till att öka produktiviteten i den offentliga sektorn och lämna förslag för att uppnå detta.

Uppdraget ska delredovisas senast den 1 maj 2024 och slutredovisas senast den 1 oktober 2025.

Stöd och nätverk för startup-företag

På webbplatsen verksamt.se anges att startup-företag kan hittas i alla typer av branscher, men begreppet startup används mer för att beskriva innovativa och skalbara företag inom branscherna för teknik och digitalisering. På webbplatsen finns även information om finansieringsmöjligheter och nätverk som erbjuder olika typer av stöd till startup-företag.

Regeringen gav i september 2021 Tillväxtverket och Vinnova i uppdrag att utveckla förutsättningarna för forskningsintensiva startup-företag med långa utvecklingscykler (s.k. deeptech) att växa i Sverige (N2021/02465). Myndigheterna slutrapporterade uppdraget den 31 januari 2023 i rapporten Förutsättningarna för deeptech i Sverige (VR 2023:03). I rapporten framförs flera styrkor inom akademisk forskning, immateriella tillgångar, startup-företag och etablerat näringsliv. Samtidigt har arbetet visat på brister i ekosystemet som man behöver ta itu med för att Sverige framgent och i internationell konkurrens ska kunna dra nytta av dessa styrkor. Vinnova och Tillväxtverket rekommenderar ett fortsatt uppdrag för att utveckla ett nationellt stöd till Sveriges deeptech-ekosystem. Förslagen bereds inom Regeringskansliet.

Det nationella flygtekniska forskningsprogrammet Innovair

Innovair är det strategiska innovationsprogrammet för flyg. Programmet representerar det flygtekniska innovationssystemet och finansieras av Vinnova, Formas, Energimyndigheten och Försvarsmakten. Syftet med programmet är bl.a. att bidra till minskad bränsleförbrukning och minskade utsläpp från stora passagerarflygplan och att vidareutveckla militära flygsystem.

I maj 2023 beslutade regeringen att ge Vinnova i uppdrag att stärka flygteknisk forskning, utveckling och innovation genom en ny programperiod av det nationella flygtekniska forskningsprogrammet (NFFP) som avser åren 2024–2027 (KN2023/03207). Uppdragets huvudsakliga syfte är att genom ökad samverkan, forskning, innovation och informationsspridning stärka svensk flygindustris konkurrenskraft och skapa bättre förutsättningar inom flygteknikområdet. Uppdraget ska genomföras i samverkan med Försvarsmakten och med aktörer från svensk industri, institut och lärosäten. Vinnova ska årligen redovisa uppdraget i årsredovisning och våren 2024 delredovisa uppdraget till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet).

I december 2023 publicerades rapporten Nioårsutvärdering av strategiska innovationsprogram, Innovair (VR 2023:19). Utvärderingen visar bl.a. att Innovair bidrar på ett värdefullt sätt till insatsområdets långsiktiga konkurrenskraft. Programmet har ökat deltagarnas förmåga att samarbeta sektorsövergripande, deras sakområdeskompetens och förmåga att fatta goda strategiska beslut i innovationsfrågor.

Företagsnamn

Aktiebolag, handelsbolag, kommanditbolag och ekonomiska föreningar måste ha ett företagsnamn registrerat för sin verksamhet. När det gäller enskild näringsverksamhet kan man, men man behöver inte registrera sitt företagsnamn. Registrering av företagsnamn görs hos Bolagsverket för alla näringsdrivande företag utom stiftelser. Av lagen (2018:1653) om företagsnamn framgår att ett företagsnamn måste uppfylla grundkravet på särskiljningsförmåga för att det ska kunna registreras, vilket innebär att namnet inte bara får beskriva verksamheten, och det får inte heller vara för likt ett redan registrerat företagsnamn eller varumärke. Skyddet för ett registrerat företagsnamn hänger ihop med vilken företagsform man har. Aktiebolag och ekonomiska föreningar får skydd i hela landet. Enskild näringsverksamhet, handelsbolag och kommanditbolag får skydd för namnet i det län där verksamheten finns. Det går att mot en avgift ansöka om att registrera företagsnamnet i flera län, s.k. skyddsregistrering.

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden med ett liknande innehåll som de nu aktuella 2023/24:332 (L), 2023/24:369 (SD) yrkande 4, 2023/24:420 (SD) yrkande 3, 2023/24:425 (SD) yrkande 13, 2023/24:428 (SD) yrkandena 2–5, 2023/24:433 (SD), 2023/24:893 (MP) yrkandena 3, 6 och 8–9, 2023/24:1519 (MP) yrkandena 26 och 30, 2023/24:1760 (SD), 2023/24:2453 (C) yrkande 48 och 2023/24:2534 (SD) yrkande 1 har under innevarande valperiod senast behandlats av utskottet i betänkande 2022/23:NU16 Näringspolitik. Utskottet avstyrkte motionsyrkandena bl.a. med hänvisning till pågående insatser. Motionsyrkanden med ett innehåll som liknar förslagen i motion 2023/24:2631 (S) yrkande 13 har

under valperioden bl.a. även behandlats i betänkande 2023/24:NU7 Immaterialrättsfrågor.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottets ställningstagande redovisas under följande rubriker:

- Innovationsfrämjande åtgärder
- Företagsstöd
- Övrigt om företagsfrämjande åtgärder.

Innovationsfrämjande åtgärder

I ett flertal motionsyrkanden lämnas förslag bl.a. om insatser riktade mot exponentiella teknologier och företagsforskning samt om andra innovationsfrämjande åtgärder. Utskottet kan inledningsvis konstatera att ett av delmålen för näringspolitiken är att stärka förutsättningarna för innovation och förnyelse. I budgetpropositionen för 2024 anger regeringen att satsningar på innovation görs inom en rad områden. När det gäller innovativa företag och framväxande teknik framhåller regeringen att sådana företag som utvecklar och erbjuder banbrytande teknik utifrån forskning, s.k. deeptech-företag, är centrala för att nyttiggöra forskningsresultat inom t.ex. precisionsmedicin, halvledare, telekom och artificiell intelligens. När det särskilt gäller förslag om att underlätta företagsforskning och stärka villkoren för forskning vill utskottet även hänvisa till den forsknings- och innovationsproposition som beräknas överlämnas till riksdagen under hösten 2024. Regeringen har bl.a. angett att en tydlig inriktning mot excellens krävs för att svensk forskning ska vara konkurrenskraftig och att det svenska näringslivet ska vara ett drivhus för innovation.

När det gäller förslag om att ta fram en bred innovationsstrategi vill utskottet framhålla att regeringen prioriterar satsningar som bidrar till svensk innovationskraft och långsiktig konkurrenskraft och tillväxt. När det gäller förslag om villkoren bl.a. för forskning, utveckling, demonstration, uppskalning och kommersialisering, för forskningsinstitut och inkubatorer och om kapitalförutsättningar för små och stora innovationer vill utskottet hänvisa till att det för närvarande pågår ett antal uppdrag som på olika sätt syftar till att främja innovationsförmågan i Sverige. Här kan exempelvis nämnas två av Vinnovas regeringsuppdrag, dels att vara en samordnande funktion för att stärka test- och demonstrationsverksamheten i Sverige, dels att tillsammans med Upphandlingsmyndigheten och Patent- och registreringsverket genomföra insatser för att öka nyttiggörandet och kommersialiseringen av forskning och innovation. Vidare redovisade Vinnova och Universitetskanslersämbetet i juni 2023 uppdraget att ta fram en ny modell för uppföljning och utvärdering av innovationskontoren vid universitet och högskolor. Förslagen bereds inom

Regeringskansliet. Utskottet vill även påminna om Vinnovas instruktionsenliga uppdrag att genomföra insatser för att stimulera innovationssamarbeten mellan näringsliv, universitet och högskolor, forskningsinstitut samt offentlig verksamhet. Vinnova har även i uppdrag av regeringen att finansiera projekt mellan företag och olika typer av innovationsrelaterade aktörer samt att lämna statligt stöd till inkubation.

I detta sammanhang noteras även att regeringen våren 2023 gav Vinnova i uppdrag att stärka innovations- och forskningsprogrammet Avancerad digitalisering. Inom ramen för uppdraget ska Vinnova genomföra insatser, exempelvis i form av utlysningar, inom relevanta teknikområden. Uppdraget ska slutredovisas i mars 2028. Utskottet vill även lyfta fram att Rise ska bidra till att stärka det svenska näringslivets konkurrenskraft och verka för en hållbar tillväxt genom att bl.a. främja och utveckla samarbeten, rörlighet och samverkan mellan akademi, näringsliv och offentlig sektor. Vidare ska bolaget stödja en innovativ utveckling, hållbar tillväxt och förnyelse i små och medelstora företag. Utskottet kan konstatera att Kommittén för teknologisk innovation och etik (Komet) i sitt slutbetänkande (SOU 2022:68) presenterade förslag bl.a. om att öka förmågan till innovation, samverkan och helhetssyn inom Regeringskansliet samt att säkerställa ökad kunskap om en ansvarsfull utveckling och införande av ny teknik. Utskottet noterar att utredningens förslag fortfarande bereds inom Regeringskansliet och att Vinnova har fått i uppdrag att under 2024 tillhandahålla stöd för att stärka offentliga aktörers förmåga att arbeta med policyutveckling.

När det gäller frågan om att öka satsningarna på det strategiska innovationsprogrammet för flyg vill utskottet påminna om att regeringen i maj 2023 gav Vinnova i uppdrag att stärka flygteknisk forskning, utveckling och innovation genom en ny programperiod för åren 2024–2027.

Med hänvisning till vad som anförts ser utskottet ingen anledning för riksdagen att bifalla motionärernas förslag. Därmed avstyrker utskottet samtliga motionsyrkanden.

Företagsstöd

I ett antal motioner förordas tillkännagivanden om olika typer av stöd till företag. Förslagen handlar bl.a. om att införa ett samverkansprogram och en nationell plattform för startup- och scaleup-företag, om ett nytt system för korttidsarbete, om starta eget-bidrag för yrkesverksamma och stöd för nyföretagande.

Det är utskottets uppfattning att en viktig del av näringspolitiken är att skapa förutsättningar för fler företag. Tillgång till information, rådgivning och nätverk har stor betydelse vid nystart samt för små och medelstora företags möjligheter att utvecklas och växa. Den information och rådgivning som staten finansierar eller tillhandahåller ska vara ett komplement till marknaden och relevant utifrån företagens olika behov och utvecklingsfaser. Den myndighetsgemensamma plattformen [verksam.se](https://www.verksam.se) är ett viktigt verktyg för att göra det

enklare att starta och driva företag. Utskottet ser därför positivt på regeringens arbete att kontinuerligt stärka den långsiktiga utvecklingen av plattformen och att ytterligare medel för detta arbete tillfördes i budgetpropositionen för 2024. Utskottet vill i sammanhanget även lyfta fram arbetet med att stärka och påskynda regelförenklingar och minska företagens administrativa kostnader så att företagen ska kunna fokusera på sina kärnverksamheter.

Utskottet noterar att Tillväxtverket långsiktigt delfinansierar olika typer av främjandeverksamheter, s.k. verksamhetsbidrag, vilka syftar till att fler ska välja att starta företag, att kvaliteten på nyföretagandet ska stärkas och att fler företag ska ta sin utvecklingspotential till vara. Myndigheten arbetar också för att främja tillväxt av små och medelstora företag i hela landet, bl.a. genom s.k. affärsutvecklingscheckar för digitalisering, internationalisering och grön tillväxt. Här kan även nämnas att Almi erbjuder tjänster inom rådgivning och finansiering, med särskilt fokus på företag i tidiga skeden. Bolaget ska i huvudsak rikta sig till företagare och företag med lönsamhets- och tillväxtpotential, så att små och medelstora företag utvecklas och blir fler.

När det gäller s.k. startup- och scaleup-företag kan utskottet konstatera att det på plattformen verksamt.se finns information bl.a. om möjligheten till finansiering och om befintliga nätverk som erbjuder olika typer av stöd till startup-företag. Utskottet noterar också att det uppdrag som Tillväxtverket och Vinnova slutrappporterade i januari 2023 om att utveckla förutsättningarna för forskningsintensiva startup-företag med långa utvecklingscykler (s.k. deep-tech) fortfarande bereds inom Regeringskansliet. Utskottet ser inga skäl till att föregripa det pågående arbetet.

Förbättrade förutsättningar för kvinnors företagande är en prioriterad fråga. Utskottet är därför positivt till att regeringen i budgetpropositionen för 2024 framhöll att den för att stärka Sveriges ekonomi och konkurrenskraft har som mål att förbättra förutsättningarna för kvinnor att driva och utveckla företag. För att stärka kvinnors ställning som företagare och samtidigt bidra till ökade investeringar i svenska företag genomförs även insatser som förstärker kvinnors roll i näringslivet. När det särskilt gäller frågan om att jämställdhetsanalyser bör vara ett inslag i den statliga företagarpolitiken och frågan om att statliga medel för företagande ska fördelas mer jämställt vill utskottet påminna om att det av Vinnovas instruktion bl.a. framgår att myndigheten ska integrera ett jämställdhetsperspektiv i sin verksamhet och främja jämställdhet vid fördelningen av medel. Myndigheten ska även verka för att ett köns- och genusperspektiv när det är tillämpligt ska inkluderas i den forskning som myndigheten finansierar. Enligt Vinnovas handlingsplan för jämställdhetsintegrering 2022–2025 ska myndighetens verksamhet bidra till att nå de jämställdhetspolitiska målen och till en jämställd bidragsgivning. Almi ska enligt sin ägaranvisning erbjuda rådgivning och finansiering och därmed bidra till ett jämställt företagande. Bolaget ska därtill rikta särskilt fokus mot kvinnor och mot personer med utländsk bakgrund.

Ett antal motioner innehåller förslag om olika åtgärder för att stödja företag att bl.a. minska sin klimatpåverkan, nå klimat- och miljövänliga lösningar och

stärka förutsättningarna för miljöexport. Vidare efterfrågas ett tillkännagivande om att bygga vidare på samarbeten med och inom näringslivet för att lösa klimatfrågan. Som utskottet även uttalade föregående år instämmer utskottet i motionärernas syn att näringslivet spelar en avgörande roll i klimatomställningen och att staten bör stödja näringslivet i att finna lösningar för att dels minska företags påverkan på klimatet, dels stärka företags konkurrenskraft inom den gröna omställningen. Utskottet vill i detta sammanhang hänvisa till den klimatpolitiska handlingsplan som regeringen överlämnade till riksdagen i december 2023 och som bereds av miljö- och jordbruksutskottet under våren 2024. Näringsutskottet har yttrat sig över skrivelsen (yttr. 2023/24:NU2y). Regeringen framhåller bl.a. i skrivelsen att det svenska näringslivet ska ges förutsättningar att vara ledande i den gröna omställningen och att det offentliga ska bidra och underlätta genom att skapa rätt förutsättningar så att ytterligare investeringsbeslut kommer till stånd. Vidare framförs regeringens avsikt att arbeta med klimat-, miljö-, energi-, näringslivs-, infrastruktur- och regionala utvecklingsfrågor för att skapa förutsättningar för nya företagsetableringar och företagsexpansioner i hela Sverige som bidrar till hållbar tillväxt, konkurrenskraft, ökad självförsörjning och minskade utsläpp.

I detta sammanhang vill utskottet även påminna om att regeringen under 2023 gav Tillväxtverket i uppdrag att stödja, skapa goda förutsättningar för den pågående nyindustrialiseringen och samhällsomvandlingen i Norrbottens och Västerbottens län. Uppdraget omfattar bl.a. att etablera och långsiktigt främja samverkan mellan relevanta aktörer samt koordinering av arbetet med insatser av betydelse för näringslivets hållbara omställning, med fokus på stora företagsetableringar och företagsexpansioner. Uppdraget ska slutredovisas senast den 15 mars 2027. Därutöver kan utskottet notera att Tillväxtverket arbetar för att främja tillväxt av små och medelstora företag i hela landet, bl.a. genom s.k. affärsutvecklingscheckar för grön tillväxt.

När det gäller förslag om att införa ett nytt system för korttidsarbete vill utskottet hänvisa till att regeringen fortfarande bereder de förslag som presenterades i betänkandet En ny lag om stöd vid korttidsarbete (SOU 2022:65). Regeringens arbete bör inväntas. När det sedan gäller förslag om ett starta eget-bidrag konstaterar utskottet liksom tidigare att svenska arbetstagar sedan flera år tillbaka har rätt att vara lediga från sin anställning upp till sex månader för att driva näringsverksamhet.

Mot bakgrund av det som anförts ovan ser utskottet inga skäl till att tillstyrka de aktuella motionerna om företagsstöd. Därmed avstyrks motionsyrkandena.

Övrigt om företagsfrämjande åtgärder

I ett antal motioner föreslås att regeringen ska genomföra olika företagsfrämjande åtgärder i syfte att förbättra företagsklimatet och villkoren för företagen och företagarna. Utskottet vill inledningsvis hänvisa till att målet för

näringspolitiken är att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag. Utskottet anser att konkurrenskraftiga förutsättningar för svenska företag är en viktig del av näringspolitiken. Vidare noterar utskottet att regeringen i budgetpropositionen för 2024 bl.a. framhåller att den vill bidra till att fler människor väljer att starta och utveckla företag och att Sverige behöver stärka sin konkurrenskraft och minska regelbördan så att företagen kan fokusera på sina kärnverksamheter. När det gäller arbetet med regelförenkling menar utskottet att de samlade regelverken ska vara utformade så att de bidrar till att främja de svenska företagens tillväxt, konkurrenskraft samt innovations- och omställningsförmåga. Regeringen har för detta bl.a. påbörjat arbetet med att inrätta två råd, Förenklingrådet och Implementeringsrådet. Utskottet vill i detta sammanhang även lyfta fram den myndighetsgemensamma plattformen verksamt.se som tillhandahåller information som syftar till att göra det enklare att starta, driva och utveckla företag. Härutöver erbjuder exempelvis Almi tjänster inom rådgivning för företag i tidiga skeden, bl.a. ett mentorprogram där företagare får tillgång till en erfaren mentor.

Vidare efterfrågas i ett antal motioner insatser för att på olika sätt utvärdera eller göra en översyn av de näringspolitiska insatserna. Därutöver efterfrågas insatser för att begränsa förekomsten av s.k. bidragsentreprenörer och för att säkerställa att det offentliga stödet inte konkurrerar med det privata riskkapitalet. Med anledning av dessa yrkanden vill utskottet inledningsvis understryka vikten av att statens medel används på ett så ansvarsfullt och effektivt sätt som möjligt. Eftersom målet för näringspolitiken är formulerat på en övergripande nivå är det angeläget att målen för olika företagsstödjande insatser är tydligt formulerade och att det redan från början finns en strategi för hur insatser ska följas upp och utvärderas. Enligt utskottets mening är det nödvändigt att följa upp och utvärdera politiken för att säkerställa att statens resurser effektivt bidrar till att uppnå målen för politikområdet.

Utskottet noterar även att regeringen i budgetpropositionen för 2024 framhåller sin ambition att förbättra möjligheterna för uppföljning och utvärdering av statliga stöd och offentliga bidrag till företag. Syftet är att åstadkomma bättre överblick och säkerställa att statens medel används effektivt och går till rätt ändamål. Regeringen har därför föreslagit en satsning för att bredare och mer systematiskt följa upp tilldelningen av statens medel till företag, samt genom förstärkta medel till Tillväxtanalys för effektutvärderingar. Utskottet ställer sig positivt till regeringens ambition.

Utskottet vill även lyfta fram den s.k. produktivitetskommissionen som har i uppdrag att identifiera hinder och lämna förslag om att höja produktivitetstillväxten inom näringslivet och den offentliga sektorn. Produktivitetsskommisionen ska lämna en första delredovisning av uppdraget i maj 2024. Därutöver vill utskottet framhålla att det i dag är expertmyndigheternas uppdrag att tilldela företag stöd inom respektive myndighets ansvarsområde, under förutsättning att den som söker stödet uppfyller de villkor som ställs, vilket innebär att företag har rätt till olika typer av stöd med olika ändamål. I

detta sammanhang vill utskottet påminna om att Tillväxtanalys under våren 2024 väntas redovisa ett uppdrag om att kartlägga företagsfrämjande insatser för att skapa överblick över de samlade stöden och för ändamålsenliga utvärderingar.

Med anledning av ett förslag om att underlätta skyddsregistrering av företagsnamn för enskild näringsverksamhet över länsgränserna kan utskottet konstatera att en enskild näringsverksamhets företagsnamn endast skyddas i det län där företaget är registrerat. Däremot är aktiebolags och ekonomiska föreningars företagsnamn skyddade i hela landet. För en avgift är det dock möjligt att ansöka om att registrera företagsnamnet i flera län.

Mot bakgrund av vad som anförts ovan ser utskottet ingen anledning att rikta tillkännagivanden till regeringen i enlighet med motionärernas förslag. Därmed avstyrks motionsyrkandena.

Vissa frågor om konkurrens

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om företagets konkurrenskraft och konkurrens från offentliga verksamheter. Utskottet hänvisar bl.a. till gällande regelverk och pågående arbete.

Jämför reservation 10 (SD), 11 (C) och 12 (SD).

Motionerna

Konkurrens från offentlig verksamhet

I kommittémotion 2023/24:429 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1 efterfrågas ett tillkännagivande om att utvärdera reglerna för konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet. Vidare begär motionärerna i yrkande 2 att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag på beslutanderätt för Konkurrensverket i ärenden som rör konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet.

Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) lämnar i kommittémotion 2023/24:2492 yrkande 14 förslag om att Konkurrensverket har som en prioriterad uppgift att utreda fall där offentliga aktörer konkurrerar med privata företag. I yrkande 17 föreslås även att offentliga aktörer ska ta fram en policy för hur säljverksamheter som begränsar konkurrensen kan undvikas.

Även i motion 2023/24:2082 av Johan Hultberg och Jesper Skalberg Karlsson (båda M) yrkande 1 lämnas förslag om att se över regelverket för konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet. I motionen föreslås vidare i yrkande 2 att regeringen ska se över Konkurrensverkets möjligheter att utfärda viten för brott mot regelverket för konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet.

Övriga frågor om konkurrens

I kommittémotion 2023/24:423 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1 framförs att den svenska konkurrenskraften ska stärkas genom en ökad handel. Motionärerna menar att det behöver göras en konkurrensöversyn i syfte att bl.a. identifiera onödiga konkurrensackdelar för svenska företag som uppkommit till följd av politiska beslut.

I kommittémotion 2023/24:425 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 12 förordas att ett konkurrenskraftsmål ska införas. Målet ska syfta till att stärka Sveriges konkurrenskraft och bör bygga på ett konkurrenskraftsindex som mäter konkurrenskraften på olika relevanta områden.

Vidare föreslår Tobias Andersson m.fl. (SD) i kommittémotion 2023/24:429 yrkande 3 att regeringen får i uppdrag att verka för en grundlig utvärdering av den nya ordningen för konkurrensskadeavgift när den varit verksam i fem år. Därtill anser motionärerna i yrkande 4 att Konkurrensverkets utredande och beslutande delar inom organisationen bör separeras.

Sten Bergheden (M) föreslår i motion 2023/24:587 att regeringen gör en kontinuerlig jämförelse och översyn av branschspecifika kostnader och regler i Sverige och i de svenska företagens konkurrentländer för att Sverige inte ska förlora konkurrenskraft och arbetstillfällen.

I motion 2023/24:771 av Larry Söder (KD) yrkande 1 föreslår motionären att en lämplig myndighet ska få i uppdrag att utreda hur ett konkurrenskraftsindex skulle kunna utformas. I yrkande 2 lämnar motionären vidare förslag om att ett konkurrenskraftsindex tillämpas vid utredning av ny lagstiftning och nya skatter som påverkar näringslivets konkurrenskraft.

Bakgrund och pågående arbete

Budgetpropositionen för 2024

I budgetpropositionen för 2024 (prop. 2023/24:1 utg.omr. 24) redogör regeringen för inriktningen för näringspolitiken i avsnittet Politikens inriktning. Regeringen framhåller att främjandet av en effektiv konkurrens är centralt för att säkerställa ökad produktivitet, långsiktigt konkurrenskraftiga företag och rimliga priser för hushållen. Väl fungerande marknader med effektiv konkurrens stimulerar företagen att tävla om morgondagens klimatlösningar och kan motverka kriminalitet, öka valfriheten, stimulera innovation och öka kvaliteten i offentliga inköp. Detta stärker hushållen och svensk ekonomi och gynnar små och medelstora företag. Vidare anför regeringen att en effektiv och stärkt konkurrenstillsyn bidrar till ett högt konkurrenstryck och att det därför är viktigt att Konkurrensverket uppfattas som avskräckande för företag som begår överträdelser av konkurrensregelverket.

I budgetpropositionen för 2024 avsattes även medel för en permanent satsning på Konkurrensverket med 30 miljoner kronor fr.o.m. 2024. Syftet är att myndigheten ska kunna upprätthålla och stärka en effektiv och tillförlitlig konkurrenstillsyn.

Konkurrensverkets uppdrag och organisation

Konkurrenslagen (2008:579) innehåller regler som syftar till att undanröja och motverka hinder för en effektiv konkurrens i fråga om produktion av och handel med varor, tjänster och andra nyttigheter. Konkurrenslagen avser att generellt skydda samhällsekonomin och konsumenterna. Lagen är tillämplig på alla företag i hela näringslivet och i fråga om all produktion av och handel med varor, tjänster och andra nyttigheter. Det är i första hand Konkurrensverket som ska vaka över att konkurrenslagen följs. Den svenska lagstiftningen på konkurrensrättens område har EU-rätten som förebild.

Av förordningen (2007:1117) med instruktion för Konkurrensverket framgår att Konkurrensverket är förvaltningsmyndighet för konkurrensfrågor och tillsynsmyndighet för den offentliga upphandlingen. Konkurrensverket ska verka för en effektiv konkurrens i privat och offentlig verksamhet till nytta för konsumenterna samt en effektiv offentlig upphandling till nytta för det allmänna och marknadens aktörer. Av instruktionen framgår även att myndigheten ska uppmärksamma hinder mot en effektiv konkurrens i offentlig och privat verksamhet och mot en effektiv offentlig upphandling, lämna förslag till konkurrensutsättning och till regelreformer samt följa utvecklingen inom sitt ansvarsområde. Därtill är myndigheten sedan 2021 första instans att besluta i frågor om konkurrensskadeavgift, vilket innebär att Konkurrensverket kan besluta att ett företag som bryter mot konkurrensreglerna ska betala en särskild avgift (prop. 2020/21:51, bet. 2020/21:NU10, rskr. 2020/21:170). Myndighetens beslut kan överklagas till Patent- och marknadsdomstolen.

Regler om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet

Konkurrenslagen innehåller regler som gör det möjligt att pröva konkurrenskonflikter som uppstår när staten, en kommun eller en region säljer varor och tjänster i konkurrens med privata aktörer. Reglerna om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet (KOS-reglerna) infördes i konkurrenslagen 2010 (prop. 2008/09:231, bet. 2009/10:NU8, rskr. 2009/10:84). Syftet var att säkerställa att offentliga och privata aktörer konkurrerar på likartade villkor. Bestämmelserna ger Konkurrensverket möjlighet att ingripa när kommuner, regioner eller staten hindrar en sund konkurrens på grund av att de själva bedriver säljverksamhet. Konkurrensverket kan som tillsynsmyndighet väcka talan i domstol om att förbjuda en offentlig aktör att tillämpa ett konkurrensnedvidande förfarande i en säljverksamhet. Konkurrensverkets beslut om huruvida man ska ansöka om ett förbud kan inte överklagas. När Konkurrensverket i ett visst fall beslutar om att inte ansöka om ett förbud har ett företag som berörs av den offentliga aktörens förfarande möjlighet att självt väcka talan om förbud i domstol. En offentlig aktör som bryter mot ett förbud kan bli tvungen att betala vite till staten.

Konkurrensverket presenterade 2020 rapporten Tio år med bestämmelser om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet – Kommuners säljverksamhet i fokus (rapport 2020:2). I rapporten följer Konkurrensverket upp hur

KOS-reglerna har fungerat sedan de trädde i kraft. Myndigheten anger i rapporten att lagstiftningen och tillsynsarbetet har gett resultat och att förutsättningarna för välfungerande konkurrens mellan offentliga aktörer och privata företag har förbättrats. Samtidigt framhåller Konkurrensverket i rapporten att det även fortsättningsvis finns en risk för konkurrensproblem när offentliga aktörer agerar på konkurrensutsatta marknader och att det finns anledning att följa utvecklingen på området noga framöver.

Konkurrensverket har även tidigare följt upp KOS-reglerna i rapporten Frivilliga åtgärder i offentlig säljverksamhet – Effektivare konkurrenstillsyn när offentliga aktörer ändrar sitt agerande (rapport 2018:5). Rapporten innehåller en uppföljning av 25 ärenden från 2010–2017 som rört offentlig säljverksamhet. I samtliga fall hade en utredning inletts för att klarlägga om en offentlig aktör brutit mot KOS-reglerna. I rapporten framhålls att offentliga aktörer som har blivit föremål för en utredning i flera fall har ändrat sitt beteende på ett sådant sätt att risken för konkurrensbegränsande effekter har minskat.

Nya konkurrensverktyg för väl fungerande marknader

Den 5 oktober 2023 gav regeringen den särskilda utredaren hovrättsrådet Eva Edwardsson i uppdrag att överväga om det finns behov av nya, kompletterande regler inom konkurrensområdet (dir. 2023:136). Syftet är att stärka och komplettera konkurrenslagstiftningen för att i högre utsträckning kunna säkerställa en effektiv konkurrens och väl fungerande marknader. Utredaren ska bl.a.

- analysera och bedöma behovet av ett nytt, bredare konkurrensverktyg som komplement till nuvarande konkurrensverktyg
- ta ställning till om företag bör ha en skyldighet att informera Konkurrensverket om att en företagskoncentration genomförs i de fall företagen inte är skyldiga att anmäla förfarandet enligt konkurrenslagen
- lämna de författningsförslag som övervägandena ger anledning till.

Den 15 februari 2024 beslutade regeringen om ett tilläggsdirektiv som innebär att utredaren även får i uppdrag att se över reglerna om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet. Syftet är att främja en effektiv konkurrens på lika villkor till nytta för konsumenterna. Detta ska ske genom att öka möjligheterna för Konkurrensverket att utreda och vidta åtgärder mot offentliga aktörer som skadar konkurrensen.

Uppdraget ska redovisas senast den 28 februari 2025.

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden med förslag som berör regelverket för konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet behandlades av utskottet senast i betänkande 2022/23:NU16 Näringspolitik. Även motionsyrkanden med förslag bl.a. om

att stärka konkurrenskraften, om införandet av konkurrens mål och att utvärdera konkurrensskadeavgiften behandlades av utskottet senast i betänkande 2022/23:NU16 Näringspolitik. Utskottet avstyrkte motionsyrkandena bl.a. med hänvisning till gällande regelverk och pågående arbete.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottets ställningstagande redovisas under följande rubriker:

- Konkurrens från offentlig verksamhet
- Övriga frågor om konkurrens.

Konkurrens från offentlig verksamhet

I ett antal motionsyrkanden lämnas förslag som på olika sätt berör konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet, de s.k. KOS-reglerna, och dess bestämmelser i konkurrenslagen. Utskottet kan inledningsvis konstatera att det alltid finns en risk att konkurrensen snedvrids när offentlig verksamhet ägnar sig åt försäljning av varor eller tjänster och denna verksamhet konkurrerar med privata företag. För att i dessa situationer skapa bättre förutsättningar för en sund konkurrens infördes 2010 särskilda regler om offentlig säljverksamhet i konkurrenslagen (2008:579). Konkurrensverket har följt upp och utvärderat KOS-reglerna vid ett par tillfällen sedan de infördes. Av uppföljningarna framgår bl.a. Konkurrensverkets bedömning att förutsättningarna för väl fungerande konkurrens mellan offentliga aktörer och privata företag har förbättrats men att alla kommuner bör ta fram riktlinjer som stöd för det fortsatta arbetet med konkurrensfrågor. Härutöver noterar utskottet att regeringen i februari 2024 har gett den pågående utredning som ser över behovet av nya och kompletterande regler inom konkurrensområdet i uppdrag att även se över regelverket för konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet. Syftet är att främja en effektiv konkurrens på lika villkor och öka möjligheterna för Konkurrensverket att utreda och vidta åtgärder mot offentliga aktörer som skadar konkurrensen. Uppdraget ska redovisas i slutet av februari 2025. Det pågående arbetet bör inte föregripas.

Mot denna bakgrund anser utskottet att riksdagen inte behöver rikta några tillkännagivanden till regeringen i enlighet med det som motionärerna föreslår om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet. Utskottet avstyrker därmed motionsyrkandena.

Övriga frågor om konkurrens

När det gäller övriga motionsyrkanden med förslag inom konkurrensområdet vill utskottet inledningsvis framhålla att målet för näringspolitiken är att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag. Främjandet av en effektiv konkurrens är centralt för att

säkerställa ökad produktivitet och långsiktigt konkurrenskraftiga företag. Väl fungerande marknader med effektiv konkurrens stimulerar företagen, ökar valfriheten, stimulerar innovation, stärker hushållen och den svenska ekonomin och gynnar små och medelstora företag.

Utskottet vill även i detta sammanhang hänvisa till den utredning som för närvarande ser över behovet av nya och kompletterande regler inom konkurrensområdet. Syftet är att i högre utsträckning kunna säkerställa en effektiv konkurrens och väl fungerande marknader. Utredningens resultat bör avvägkas. Utskottet är även positivt till att medel för en permanent satsning på Konkurrensverket avsattes i budgetpropositionen för 2024. Syftet med satsningen är att myndigheten ska kunna upprätthålla och stärka en effektiv och tillförlitlig konkurrenstillsyn. En stärkt konkurrenstillsyn bidrar till en effektiv konkurrens och ett högt konkurrenstryck.

När det särskilt gäller förslag om en utvärdering av Konkurrensverkets uppgift att besluta i frågor om konkurrensskadeavgift håller utskottet liksom föregående år med motionärerna om att de nya regler som infördes 2021 inte får leda till längre handläggningstider och mindre effektiva processer. Utskottet förutsätter att regeringen bevakar denna fråga. Detsamma gäller även förslag om att separera Konkurrensverkets utredande och beslutande delar inom organisationen. I detta fall vill utskottet även återigen hänvisa till den bedömning som ligger till grund för de nya reglerna som innebär att Konkurrensverket bör anförtros att utforma sin verksamhet så att rättssäkerheten vid beslut om konkurrensskadeavgift upprätthålls. Utskottet gör ingen annan bedömning.

Med hänvisning till ovanstående avstyrker utskottet motionsyrkandena.

Riktade insatser

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om riktade insatser för att främja företagande inom vissa grupper och om kooperativt och socialt företagande. Utskottet hänvisar bl.a. till det arbete som pågår på området.

Jämför reservation 13 (S, V), 14 (C), 15 (MP) och 16 (V, MP).

Motionerna

Insatser för vissa grupper

Kommittémotion 2023/24:2631 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 4 handlar om att stötta kvinnors företagande och möjliggöra för fler att ta klivet och bli egenföretagare. Bland annat bör myndigheternas regleringsbrev inklu-

dera ett främjande av kvinnors företagande och utlysningar och finansierings-erbjudanden i statligt initierade eller finansierade initiativ behöver utformas för att ge kvinnor och män lika möjligheter att utvecklas.

I kommittémotion 2023/24:2664 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkande 15 föreslås ett tillkännagivande om att myndigheter ska granska förekomsten av osakliga könsskillnader, exempelvis tillgång till statligt riskkapital till företagande. Motionärerna efterfrågar även i yrkande 16 ett tillkännagivande om att se över hur kvinnors möjlighet att starta och driva företag kan förbättras.

Enligt kommittémotion 2023/24:2499 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 42 bör regeringen arbeta för fler kvinnor i ledande positioner och för att förbättra kunskapen om kvinnors ledning och ägande av företag.

I kommittémotion 2023/24:2492 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 31 lämnas förslag om att förbättra tillgången till mikrolån. Mikrolånen kan enligt motionärerna vara av stor betydelse för den som vill ta ett första steg till eget företagande, bl.a. för kvinnor med utländsk bakgrund. Ett motsvarande förslag lämnas i kommittémotion 2023/24:2499 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 40.

I motion 2023/24:2534 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2 lämnas förslag om att utreda möjligheten att bilda en företagsfond för ungdomar. En sådan fond kan möjliggöra för ungdomar att söka kapital till sina företagsidéer och underlätta för nya innovationer inom befintliga verksamheter, menar motionären.

I motion 2023/24:2412 av Helena Gellerman (L) lämnas förslag om att berörda myndigheter ska få i uppgift att mäta och följa upp hur det går för kvinnors företagande och kvinnors tillgång till riskkapital. Syftet är att öka andelen kvinnor som startar och driver företag.

Kooperativt och socialt företagande

I kommittémotion 2023/24:893 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 12 föreslås att kooperativ, personalägda företag och sociala företag ska få lika goda förutsättningar som aktiebolag att få lån.

I motion 2023/24:795 av Tomas Eneroth (S) lyfter motionären fram behovet av att revidera den nationella strategin för socialt företagande i syfte att ytterligare öka antalet sociala företag i Sverige.

I motion 2023/24:1599 av Per-Arne Håkansson m.fl. (S) förordas ett tillkännagivande om att främja ökad kunskap och utbildning kring kooperativt företagande.

Enligt motion 2023/24:2367 av Karin Sundin m.fl. (S) bör regeringen säkerställa goda och långsiktiga förutsättningar för rådgivning om kooperativt företagande i hela landet.

I motion 2023/24:2511 av Kalle Olsson m.fl. (S) yrkande 1 lämnas förslag som syftar till att bejaka den kooperativa företagsformens möjligheter att bidra till ett säkrare Sverige. I yrkande 2 föreslår motionärerna att regeringen ska

fastställa långsiktiga förutsättningar och nationella mål för den kooperativa och ömsesidiga företagsutvecklingen.

Bakgrund och pågående arbete

Insatser för vissa grupper

Budgetpropositionen för 2024

I budgetpropositionen för 2024 (prop. 2023/24:1 utg.omr. 24) redogör regeringen för inriktningen för näringspolitiken i avsnittet Politikens inriktning. I avsnittet anför regeringen bl.a. att den för att stärka Sveriges ekonomi och konkurrenskraft har som mål att förbättra förutsättningarna för kvinnor att driva och utveckla företag. För att stärka kvinnors ställning som företagare och samtidigt bidra till ökade investeringar i svenska företag genomför regeringen insatser som förstärker kvinnors roll i näringslivet. Regeringen framhåller att förbättrade förutsättningar för kvinnors företagande är en prioriterad fråga och att ytterligare resurser kommer att tillföras kommande år.

Strategi för ett företagsfrämjande på likvärdiga villkor

Tillväxtverket fick under 2011 i uppdrag av regeringen att inom programmet Främja kvinnors företagande ta fram en nationell strategi för ett företagande på likvärdiga villkor 2015–2020. Strategin fick namnet Öppna upp och hade som syfte att bidra till en utveckling av det offentligt finansierade företagsfrämjandet på nationell, regional och lokal nivå för att nå det långsiktiga målet – att kvinnor och män, oavsett etnisk bakgrund och ålder, ska kunna ta del av företagsfrämjande resurser på likvärdiga villkor.

Under 2021 beställde Tillväxtverket en extern utvärdering av strategin, som myndigheten lät publicera i februari 2022. Den övergripande slutsatsen är att målen delvis har uppfyllts och att det skett stora förändringar sedan 2015. I rapporten konstateras samtidigt att mycket arbete återstår i regionerna och i det företagsfrämjande systemet. Tillväxtverket rekommenderas bl.a. att fortsätta arbetet med att stärka förmågan att bemöta på lika villkor, att arbeta för finansiering till ett liknande program och fortsätta att fördela resurser för att stärka kunskapsutvecklingen i främjarsystemet.

Insatser för unga företagare

Enligt förordningen (2009:145) med instruktion för Tillväxtverket ska myndigheten främja och vara samordnande i frågor som rör entreprenörskap vid universitet och högskolor (2 §). Tillväxtverket främjar detta genom att finansiera nätverk och initiativ som stärker samverkan mellan aktörer som stöttar entreprenörskap i universitets- och högskolemiljö. Vidare ger Tillväxtverket verksamhetsbidrag till Drivhuset, som är en verksamhet som ger studenter vid landets lärosäten inspiration, kunskap och nätverk och som fungerar som en brygga mellan entreprenörskapsinsatser som ska stimulera till ökat entreprenörskap.

Insatser för kvinnors företagande och företagare med utländsk bakgrund

Tillväxtverket

Under 2022 redovisade Tillväxtverket två uppdrag som rör utrikes födda kvinnors företagande. I slutredovisningen av uppdraget Främja utrikes födda kvinnors företagande (N2018/00213/FF) anger myndigheten att näringspolitiska insatser riktade till utrikes födda har övervägande positiva effekter på andra politikområden. Företagande är ett sätt att bryta segregationen och bidra till integrationen i Sverige. Tillväxtverket lämnar i rapporten rekommendationen att fortsätta rikta näringspolitiska insatser till utrikes födda på såväl kort som lång sikt. Näringspolitiska insatser behöver därför anpassas utifrån specifika behov och förutsättningar beroende på vem som är företagaren eller vem som avser att starta och driva företag i Sverige. I slutredovisningen av uppdraget om att öka kontaktytorna med arbetsmarknaden och stärka nätverkande för utrikes födda kvinnor och särskilt nyanlända kvinnor (N2018/01430/KSR) konstaterar Tillväxtverket att det saknas överblick och samordning av den stora mängd verksamheter och projekt som vänder sig till utrikes födda kvinnor utan arbete (dnr 2018-430). Gemensamt för de projekt som har visat bäst resultat är närhet till och kunskap om målgrupperna. Kunskap om behov och förutsättningar hos både utrikes födda kvinnor och näringslivet har underlättat rekrytering av deltagare och därtill förmågan att kunna erbjuda insatser som leder till arbete.

Regeringen gav den 16 mars 2023 Tillväxtverket i uppdrag att ta fram en sammanställning om statliga åtgärder kopplat till kvinnors företagande (KN2023/02624). Av kommittédirektivet framgår att sammanställningen ska innehålla en beskrivning av de åtgärder som har vidtagits sedan 2006 och en bedömning av de resultat som uppnåtts genom åtgärderna. Enligt uppdraget ska Tillväxtverket bl.a. även sammanställa relevant kunskap och forskning som rör hinder för kvinnors företagande och utifrån detta bedöma vilka typer av åtgärder, både på kort och lång sikt, som bäst främjar kvinnors företagande.

Tillväxtverket redovisade uppdraget till Regeringskansliet i november 2023. I slutrapporten (dnr Å 2023-1671) redovisar Tillväxtverket åtta slutsatser om hinder för kvinnors företagande. Slutsatserna ligger till grund för ett antal framåtsyftande bedömningar av vilka åtgärder som bäst kan främja kvinnors företagande för att bidra till tillväxt och konkurrenskraft. Det handlar om väl fungerande ramvillkor, stärkta förutsättningar för innovation och förnyelse samt ett starkt entreprenörskap för ett dynamiskt och diversifierat näringsliv. Tillväxtverket föreslår bl.a. även att åtgärder för att främja kvinnors företagande ska ske i nära samspel mellan näringspolitik och andra politikområden, att det ska ställas krav på systematisk effektmätning och utvärdering av statliga åtgärder, att långsiktiga insatser ska prioriteras snarare än kortsiktiga insatser med tillfälliga resultat och att åtgärder som bidrar till att öka kvinnors deltagande ska integreras framtida i närings- och innovationspolitiska satsningar.

I juli 2023 fick Tillväxtverket i uppdrag av regeringen att genomföra insatser som syftar till att förbättra förutsättningarna för kvinnors företagande och ägande (KN2023/03722). Syftet med uppdraget är att myndigheten ska genomföra aktiviteter som bidrar till att förbättra förutsättningarna för kvinnors företagande och ägande. Tillväxtverket ska senast den 22 april 2024 lämna en redovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet).

Den 8 mars 2024 gav regeringen ett nytt uppdrag till Tillväxtverket att genomföra ytterligare insatser som syftar till att förbättra förutsättningarna för kvinnors entreprenörskap, ägande och företagande. Tillväxtverket ska bl.a. genomföra insatser som stimulerar unga kvinnors entreprenörskap och företagande. I denna del ska Tillväxtverket inhämta synpunkter och erfarenheter från Jämställdhetsmyndigheten och Skolverket. Ett annat deluppdrag går ut på att underlätta och förbättra förutsättningarna för små företag att delta i offentliga upphandlingar. Tillväxtverket ska utveckla metoder för och ta fram statistik med ett särskilt fokus på kvinnors ägande av företag. Slutligen ska myndigheten genomföra insikts- och kunskapshöjande insatser för företagare och företagsfrämjande aktörer om kvinnors tillgång till privata och offentliga finansieringsmöjligheter. Denna del av uppdraget ska ske i nära samverkan med Jämställdhetsmyndigheten.

Regeringen har avsatt 8 miljoner kronor per år 2024–2026 till Tillväxtverket för att främja kvinnors företagande.

Uppdraget ska slutredovisas till Klimat- och näringslivsdepartementet den 15 februari 2027.

Vinnova

Av Vinnovas regleringsbrev för 2023 framgår att myndigheten ska redovisa det fortsatta arbetet med att utveckla jämställdhetsintegrering i syfte att bidra till att uppnå målen för jämställdhetspolitiken (skr. 2016/17:10, bet. 2016/17:AU5, rskr. 2016/17:150). Enligt Vinnovas handlingsplan för jämställdhetsintegrering 2022–2025 har myndigheten tagit fram en plan för hur arbetet med jämställdhetsintegrering ska utvecklas så att verksamheten bidrar till att nå de jämställdhetspolitiska målen. De mål Vinnova tagit fram fokuserar på jämställd bidragsgivning och utgår från regeringens jämställdhetspolitiska mål och de utmaningar och möjligheter myndigheten självt har identifierat i innovationssystemet. Av förordningen (2009:1101) med instruktion för Verket för innovationssystem framgår att myndigheten ska integrera ett jämställdhetsperspektiv i sin verksamhet och främja jämställdhet vid fördelning av medel för forskning och innovation. Myndigheten ska vidare verka för att ett köns- och genusperspektiv inkluderas i den forskning som myndigheten finansierar, när det är tillämpligt (4 b §).

Almi

I det statliga bolaget Almis ägaranvisning från 2022 anges att bolaget ska erbjuda rådgivning och finansiering med ett särskilt fokus bl.a. på kvinnor och

på personer med utländsk bakgrund. Vidare framgår att ett av bolagets uppdragsmål är att andelen män och kvinnor som bolaget når ut till på årlig basis inom insatsområdena lån, ägarkapital respektive affärsutveckling ska utvecklas i en jämställd riktning till dess att 40–60 procent av vardera könet uppnås. Ett liknande uppdragsmål finns även för andelen personer med utländsk bakgrund som bolaget når ut till. Det ska på årlig basis utvecklas till att minst motsvara andelen personer med utländsk bakgrund i Sverige.

Almi bedriver förutom affärsutveckling även låneverksamhet. Verksamheten syftar till att utveckla och finansiera små och medelstora företag i hela landet. Bolaget erbjuder fyra typer av lån: företagslån, mikrolån, innovationslån och exportfinansiering.

Jämställdhetsintegrering i myndigheter

Regeringens utvecklingsprogram Jämställdhetsintegrering i myndigheter (JIM) syftar till att stärka myndigheternas arbete med jämställdhetsintegrering och innebär att ett jämställdhetsperspektiv ska införlivas i allt beslutsfattande. Utvecklingsprogrammet, som startade 2013, omfattar i dag drygt 50 myndigheter och en organisation. Bland de myndigheter som ingår i utvecklingsprogrammet återfinns Tillväxtanalys, Tillväxtverket och Vinnova. År 2020 inleddes en ny programperiod för JIM-programmet som sträcker sig fram till 2025. En nyhet i den programperioden är att myndigheterna inte bara ska åtgärda jämställdhetsproblem i den egna verksamheten utan också, i samverkan med relevanta samhällsaktörer, bidra till att öka jämställdheten i samhället.

Insatser för socialt och kooperativt företagande

Tillväxtverket ger stöd till kooperativ utveckling genom ett verksamhetsbidrag till organisationen Coompanion, som ger rådgivning och utbildning för start och utveckling av kooperativa företag. Information om socialt och kooperativt företagande och samhällsentreprenörskap samlas och förmedlas även via plattformen verksamt.se. Kooperativa företag har dessutom genom Coompanion möjligheten att söka innovationscheckar från Vinnova. Syftet med checkarna är att initiera och skapa bättre förutsättningar för framgångsrik innovationsutveckling hos små och medelstora företag.

Regeringen beslutade i februari 2018 om En strategi för sociala företag – ett hållbart samhälle genom socialt företagande och social innovation (N2018.04). Målet i strategin var att stärka utvecklingen av sociala företag, så att dessa bättre kan delta i att lösa utmaningar i samhället samt bidra till att offentlig sektor uppmärksammar och använder socialt företagande och sociala företag som värdefulla aktörer i utvecklingen av ett hållbart samhälle.

Inom ramen för strategin fick Tillväxtverket i februari 2018 i uppdrag av regeringen att bl.a. identifiera och genomföra insatser som bidrar till att stimulera tillväxt hos sociala företag och att stärka utvecklingen av och kunskapen om sociala entreprenörer och sociala företag i hela landet (N2018/00713/FF).

Tillväxtverket överlämnade slutrapporten Stödja utvecklingen av samhälls-entreprenörskap och socialt företagande 2018–2020 till regeringen i februari 2021 (dnr Å 2018-257:11). Utvärderingen visade bl.a. att programmet bidrog till att öka kunskapen på området för offentliga aktörer, företagsfrämjare och sociala företag. Vidare gav regeringen inom ramen för samma strategi Vinnova i uppdrag att under 2018–2020 stödja utvecklingen av sociala företag (N2018/00714/IFK). Uppdraget slutredovisades i april 2021 (dnr 2018-00556). Enligt rapporten har det skett en kunskapshöjning om samverkan och nya finansieringsmodeller hos både sociala företag och offentlig sektor. Därtill har en förstärkning av stödsystemet för sociala företag ägt rum, och överlag ses en större mognad i systemet.

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden med förslag om att på olika sätt främja kvinnors företagande behandlades av utskottet senast i betänkande 2022/23:NU16 Näringspolitik. Även motionsyrkanden med förslag bl.a. om kooperativa och sociala företag samt om företagsfond för ungdomar behandlades senast av utskottet i betänkande 2022/23:NU16 Näringspolitik. Utskottet avstyrkte motionsyrkandena bl.a. med hänvisning till pågående insatser.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottets ställningstagande redovisas under följande rubriker:

- Insatser för vissa grupper
- Kooperativt och socialt företagande.

Insatser för vissa grupper

I ett antal motionsyrkanden efterfrågas tillkännagivanden om att på olika sätt främja kvinnors företagande, bl.a. om att möjliggöra kvinnors företagande, om osakliga könsskillnader, om finansiering, om ökad kunskap om kvinnors företagande och om fler kvinnor på ledande positioner. Kvinnor är ofta underrepresenterade som företagare. Det finns brister i företagsklimatet, vilket gör att kvinnor i mindre utsträckning än män väljer att förverkliga sina idéer inom ramen för företagande. Det faktum att kvinnor är underrepresenterade som företagare behöver ändras. Det är viktigt både för att öka den ekonomiska jämställdheten och Sveriges tillväxtpotentialer. För att förbättra förutsättningarna för kvinnor att äga och driva företag och stärka svensk konkurrenskraft är det därför viktigt att bättre förstå de särskilda utmaningarna för kvinnor som är företagare.

Utskottet noterar att regeringen har som uttalat mål att främja kvinnors företagande och att den avser att tillföra resurser för ändamålet under

kommande år. Utskottet kan i detta sammanhang också hänvisa till det uppdrag som regeringen gav Tillväxtverket i mars 2024 och som syftar till att förbättra förutsättningarna för kvinnors entreprenörskap, ägande och företagande. Här kan även nämnas att Tillväxtverket i november 2023 redovisade en sammanställning av statliga åtgärder kopplat till kvinnors företagande och att det inom bl.a. Tillväxtanalys, Tillväxtverket och Vinnova pågår ett arbete med jämställdhetsintegrering som syftar till att införliva ett jämställdhetsperspektiv i allt beslutsfattande. Härutöver har Tillväxtverket i uppdrag att genomföra insatser som syftar till att förbättra förutsättningarna för kvinnors företagande och ägande. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet senast den 22 april 2024. Utskottet kan även påminna om att det av Vinnovas instruktion framgår att myndigheten ska integrera ett jämställdhetsperspektiv i sin verksamhet och främja jämställdhet vid fördelning av medel för forskning och innovation. Av Almis ägaranvisning, som antogs vid bolagsstämman i april 2022, framgår att bolaget ska erbjuda sina tjänster med ett särskilt fokus riktat på kvinnor och personer med utländsk bakgrund. Härutöver har Almi i uppdrag att utveckla och finansiera små och medelstora företag i hela landet, bl.a. genom att erbjuda olika typer av lån, däribland mikrolån. Sammanfattningsvis kan utskottet konstatera att det pågår ett omfattande arbete inom många myndigheter som syftar till att främja kvinnors företagande.

När det gäller ett motionsyrkande med förslag som syftar till att underlätta för unga företagare vill utskottet hänvisa till att särskilda insatser som är riktade mot unga företagare exempelvis genomförs inom ramen för Drivhusets verksamhet. Enligt utskottet är det viktigt att stödja ungdomars intresse för entreprenörskap och företagande så att fler väljer att starta företag.

Mot denna bakgrund avstyrker utskottet samtliga motionsyrkanden.

Kooperativt och socialt företagande

I ett antal motioner lämnas förslag om olika åtgärder för att främja kooperativt företagande och om att revidera den nationella strategin för socialt företagande. Utskottet vill inledningsvis framhålla att det delar motionärernas syn att det kooperativa och sociala företagandet kan vara en viktig del av det svenska näringslivet. Utskottet vill även påminna om att kooperativ inte är en företagsform, såsom aktiebolag, handelsbolag eller ekonomisk förening, utan ett sätt att organisera och driva företaget. Det kooperativa företaget kan alltså bedrivas i vilken företagsform som helst, även om den vanligaste formen är ekonomisk förening.

Utskottet kan konstatera att information om socialt och kooperativt företagande samlas och förmedlas via den myndighetsgemensamma webbportalen verksamt.se. Även Tillväxtverket ger stöd till kooperativt företagande genom verksamhetsbidrag till organisationen Coompanion som ger rådgivning och utbildning för start och utveckling av kooperativa företag. Vidare har kooperativa företag möjlighet att genom Coompanion ansöka om s.k. innovationscheckar från Vinnova. Syftet med checkarna är att initiera och skapa bättre

förutsättningar för framgångsrik innovationsutveckling hos små och medelstora företag.

Under 2018 beslutade regeringen om en strategi för sociala företag med målsättningen att stärka utvecklingen av sociala företag så att dessa bättre kan delta i att lösa samhällsutmaningar och bidra till att offentlig sektor använder sociala företag som värdefulla aktörer i utvecklingen av ett hållbart samhälle. Utskottet vill här framhålla att de utvärderingar som genomförts av strategin bl.a. har visat att arbetet med strategin och de uppdrag som genomförts inom ramen för den har bidragit till att kunskapen om samverkan och nya finansieringsmodeller har ökat bland såväl sociala företag som inom offentlig sektor, att det har skett en förstärkning av stödsystemet för sociala företag och att det överlag finns en större mognad i systemet.

Mot denna bakgrund anser utskottet att det inte finns skäl att tillstyrka de aktuella motionerna. Därmed avstyrker utskottet motionsyrkandena.

Företagens kapitalförsörjning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om olika insatser för att främja företagens kapitalförsörjning. Utskottet hänvisar till det pågående arbetet.

Jämför reservation 17 (SD) och 18 (V, MP).

Motionerna

Tobias Andersson m.fl. (SD) begär i kommittémotion 2023/24:428 yrkande 1 ett tillkännagivande om att inriktningen för den statliga riskkapitalfinansieringen bör vara att med högre grad prioritera mindre och nystartade tillväxtföretag samt styrning mot de förkommersiella faserna.

I kommittémotion 2023/24:893 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 15 efterfrågas ett tillkännagivande om att förbättra tillgången på riskkapital och möjligheterna till företagsrådgivning.

I motion 2023/24:403 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 48 förordas en utredning om hur kapitalanskaffning på marknadens villkor kan underlättas för jordbrukets investeringar.

Bakgrund och pågående arbete

Saminvest

Saminvest AB är ett helägt statligt bolag som ska bedriva finansieringsverksamhet med inriktning mot innovativa företag med hög tillväxtpotential genom marknadskompletterande indirekta investeringar. Av ägaranvisningen från 2020 framgår att syftet med bolaget är att utveckla och förnya det svenska

näringslivet och skapa fler växande företag i hela Sverige genom att bidra till att stimulera utbudet av privat kapital till de delar av kapitalförsörjningskedjan där privat kapital vid tillfället för investeringen inte finns i tillräcklig omfattning. Saminvest förväntas bidra till att utveckla marknaden för riskkapital och ekosystemet för finansiering av innovativa bolag med hög tillväxtpotential i hela landet. Bolaget ska främja hållbar ekonomisk tillväxt och ett jämställt näringsliv. Genom Saminvest investeras offentligt kapital indirekt i företag via s.k. venture capital- och såddfonder tillsammans med privat kapital. Av ägaranvisningen framgår det vidare att bolaget i sin årsredovisning bl.a. ska redovisa antalet företag som bolaget indirekt investerat i inom Sverige fördelat på Norrland, Svealand och Götaland.

Saminvest samverkar med ett antal inkubatorer som alla ingår i Vinnovas nationella inkubatorprogram och finns representerade i bl.a. Göteborg, Luleå, Malmö och Stockholm. Bolaget har även investerat i fonder som inriktar sig på tillväxtbolag i tidiga skeden.

Almi Företagspartner AB

Förutom affärsutveckling bedriver Almi Företagspartner AB även låneverksamhet. Verksamheten syftar till att utveckla och finansiera små och medelstora företag i hela landet. Bolaget erbjuder fyra typer av lån: företagslån, mikrolån, innovationslån och exportfinansiering.

Almi Invest är ett dotterbolag till Almi Företagspartner AB som riktar sig till tillväxtbolag i tidiga skeden med skalbara affärsidéer och möjlighet till långsiktig värdetillväxt. Almi Invest har en nationell täckning via åtta regionala riskkapitalbolag samt ett nationellt riskkapitalbolag inom grön teknik (greentech).

Almi Invest Greentech är en riskkapitalfond som riktar sig mot innovativa små och medelstora företag vars produkter och tjänster bidrar till att reducera klimatgaser.

Norrlandsfonden

Norrlandsfonden bedrivs i stiftelseform, där styrelse och revisorer utses av regeringen. Stiftelsen bildades 1961. Av stiftelsens stadgar framgår att Norrlandsfonden främst ska främja små och medelstora företags utveckling i Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län. Norrlandsfonden ska ägna särskild uppmärksamhet åt Norrbottens län och inlandskommunerna. Stiftelsen erbjuder bl.a. lån och garantier.

Industrifonden

Industrifonden är en stiftelse som bildades av staten 1979. Den drivs affärsmässigt utan externa kapitaltillskott. Stiftelsen ska hålla sitt kapital minst reellt intakt. Allt överskott används för nya investeringar.

Industrifondens uppdrag är att främja den industriella tillväxten och utvecklingen i Sverige. Uppdraget utförs genom att koncentrera verksamheten till att

på affärsmässiga villkor investera i svenska tillväxtföretag eller i företag med svenskt intresse. Investeringarna görs företrädesvis i tidiga expansionsfaser med hög risk med fokus på marknadsområdena teknisk innovation och livsvetenskap.

Swedish Venture Initiative

Swedish Venture Initiative har ett fond-i-fond-upplägg som finansierar riskkapitalfonder med fokus på investeringar i tillväxtföretag i tidiga faser. Syftet med satsningen är att öka antalet nya fondteam på marknaden och tillgängliggöra marknadskompletterande riskkapital för företag som på grund av exempelvis oprövade affärsmodeller har svårt att få tillgång till extern ägarfinansiering. Tillväxtverket har gett Europeiska investeringsfonden (EIF) i uppdrag att genomföra och förvalta fonden. EIF utser privata fondförvaltare som kompletterar fonden med privat finansiering och som i sin tur investerar i tillväxtföretag. Fonden finansieras av Tillväxtverket, Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf) samt Europeiska investeringsbanken (EIB). Fonden kompletteras därutöver med privat finansiering och finansiering från EIF.

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden med förslag bl.a. om inriktningen för och tillgången på riskkapital behandlades av utskottet senast i betänkande 2022/23:NU16 Näringspolitik. Utskottet avstyrkte motionsyrkandena bl.a. med hänvisning till pågående arbete.

Utskottets ställningstagande

En väl fungerande kapitalförsörjning i hela Sverige är nödvändig för ett gott företagsklimat, och för företagen är tillgången till finansiellt kapital en förutsättning för såväl start och utveckling som hållbar tillväxt. Det är utskottets uppfattning att det är den privata marknaden som i huvudsak ska tillgodose företagets finansiella behov, men att det kan vara nödvändigt att staten kompletterar marknaden där det finns marknadsmisslyckanden och finansieringsgap. Regeringen anger i budgetpropositionen för 2024 att det finns behov av ytterligare analys av hur staten bör använda sitt riskkapital på ett effektivt sätt för att driva på klimatomställningen och få största möjliga utväxling gentemot privat riskkapital för den gröna omställningen.

Utskottet vill med anledning av motionsyrkanden om inriktningen på den statliga riskkapitalfinansieringen och om förbättrad tillgång på riskkapital lyfta fram följande. Saminvest har i uppgift att med inriktning mot innovativa företag med hög tillväxtpotential bedriva finansieringsverksamhet genom marknadskompletterande indirekta investeringar. Av ägaranvisningen framgår bl.a. att bolagets syfte är att utveckla och förnya det svenska näringslivet och skapa fler växande företag genom att bidra till att stimulera utbudet av privat kapital till de delar av kapitalförsörjningskedjan där privat kapital inte finns i

tillräcklig omfattning. Härutöver har Almi i uppdrag att utveckla och finansiera små och medelstora företag i hela landet, bl.a. genom att erbjuda fyra olika typer av lån: företagslån, mikrolån, innovationslån och exportfinansiering. Almis dotterbolag, Almi Invest, inriktar sig på tillväxtbolag i tidiga skeden med skalbara affärsidéer och möjlighet till långsiktig värdetillväxt. Utskottet kan även konstatera att Norrlandsfonden genom lån och garantier ska främja främst små och medelstora företags utveckling i Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län. Utskottet noterar även det arbete som görs genom Swedish Venture Initiative, som med sitt fond-i-fond-upplägg finansierar riskkapitalfonder med fokus på investeringar i tillväxtföretag i tidiga faser. Utskottet kan också påminna om att riksdagen bemyndigade regeringen att förlänga kreditgarantiprogrammet för stora gröna industriinvesteringar under 2024 och 2025. Genom att bidra till att möjliggöra långsiktiga investeringar har garantiprogrammet en viktig roll för utvecklingen av hållbar storskalig industriteknik som bidrar till att nå målen i miljömålssystemet och klimatpolitiken. Kreditgarantierna ska även bidra till att ta till vara fördelarna i ett teknikskifte mot hållbarhet och samtidigt förbättra Sveriges konkurrenskraft.

Därmed avstyrker utskottet samtliga motionsyrkanden.

Särskilda näringsgrenar och branscher

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om olika näringsgrenar, bl.a. om besöksnäringen, om delningsekonomi och om industriframjande åtgärder. Utskottet hänvisar till pågående insatser och utredningar.

Jämför reservation 19 (S), 20 (SD), 21 (V, C), 22 (V, MP), 23 (C), 24 (SD), 25 (C), 26 (MP), 27 (SD), 28 (C) och 29 (MP).

Motionerna

Besöksnäringen

I partimotion 2023/24:2457 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 48 lämnar motionärerna förslag om att genomföra försök där kommuner kan ta ut en kommunal avgift på gästnätter. Med hjälp av sådana lokala turistavgifter blir det enligt motionärerna möjligt för kommuner att delvis kompensera för extra slitage och underhåll som följer med en utbredd turism och ökande befolkning under delar av året.

I kommittémotion 2023/24:2631 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 14 framförs att Visit Sweden behöver prioriteras i de turismfrämjande insatser som behövs för att locka besökare till Sverige och för att främja den inhemska turismen. Besöksnäringen behöver få ett särskilt fokus i regeringens arbete för att främja turism, menar motionärerna. I yrkande 15 anser motionärerna att

regeringen ska återkomma med en strategi för hur besöksnäringen ska kunna underlätta den gröna omställningen. Motionärerna framhåller att det i dag sker stora projekt som kommer att göra Sverige till en grön industrination. För att skapa levande samhällen krävs en utvidgad besöksnäring som kan erbjuda en variation av sysselsättningar i de mindre orterna.

Kommittémotion 2023/24:402 av Beatrice Timgren m.fl. (SD) yrkande 44 handlar om att främja samarbete mellan olika aktörer och sektorer för att främja fisketurismen, skapa nya arbetstillfällen och samtidigt se till att fisket bedrivs på ett hållbart sätt.

I kommittémotion 2023/24:445 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1 lyfter motionärerna fram turismens betydelse. Enligt motionärerna bör besöksnäringen främjas genom bl.a. satsningar på infrastruktur, regelförenkling, utbildning samt insatser för att stärka Sveriges attraktionskraft som besöksmål. I yrkande 2 förordas att regeringen ska ge myndigheterna ett tydligt främjandeuppdrag kopplat till besöksnäringen. Uppdraget bör enligt motionärerna ha fokus på att minska företagets regelkrångel, och myndigheterna bör även uppmanas att identifiera eventuella möjligheter till samordning. Därtill bör myndigheterna ha en tydlig återrapporteringsplikt när det gäller främjandeuppdraget, lämpligen i den årliga myndighetsdialogen. Motionärerna anser också i yrkande 3 att besöks- och turistnäringen behöver goda förutsättningar, och därför efterfrågar de ett tillkännagivande om att undanröja hämmande och obsoleta regelverk. I yrkande 11 anför motionärerna att man bör utreda och kartlägga fjällturismens möjligheter för att hitta åtgärder som stärker besöksnäringen, exempelvis genom röjning och underhåll av befintliga eller nya leder. Ett likalydande förslag framförs i motion 2023/24:224 av Josef Fransson (SD) yrkande 2.

Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) efterfrågar i kommittémotion 2023/24:2492 yrkande 18 en utredning som identifierar och presenterar incitament som förenklar för företag att växa och anställa inom turist- och besöksnäringen. Målet bör enligt motionärerna vara en samlad strategi för besöksnäringen som bl.a. belyser det nordiska perspektivet.

I motion 2023/24:798 av Per-Arne Håkansson och Ewa Pihl Krabbe (båda S) lämnas förslag om att se över möjligheterna för ett strategiskt utvecklingsprogram för besöksnäringen.

Motion 2023/24:1978 av Lars Isacson m.fl. (S) handlar om att utreda om den norska modellen för en stark och hållbar besöksnäring även kan införas i en svensk kontext.

I motion 2023/24:2058 av Anna-Caren Sätherberg m.fl. (S) begärs ett tillkännagivande om att skapa en sammanhållen politik för besöksnäringen som är bärkraftig över tid.

I motion 2023/24:148 av Mathias Bengtsson (KD) anser motionären att regeringen bör se över hur Sverige kan satsa mer på marknadsföring av landet, både mot inhemska och utländska besökare.

I motion 2023/24:2549 av Adrian Magnusson m.fl. (S) efterfrågas utökade satsningar på destinationsutveckling i östra Skåne. Bland annat anser motionärerna att östra Skåne bör utvecklas som turistmål och att de besöksmål som finns i östra Skåne ska lyftas fram.

Delningsekonomi

Kommittémotion 2023/24:2492 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 19 handlar om att skapa bättre förutsättningar för delningsekonomi. Motionärerna förordar bl.a. en bred översyn över de regler som berör delningsekonomi.

I kommittémotion 2023/24:1519 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 19 föreslås ett tillkännagivande om att främja delningsekonomi och konsumtion av klimatsmarta tjänster i stället för resursintensiva produkter. Motionärerna menar att regeringen bör stötta en uppskalning av delningsekonomi genom att ge lämpliga myndigheter ett formellt uppdrag att analysera behoven hos användarna.

Industrifrämjande åtgärder

I partimotion 2023/24:2458 yrkande 35 begär Muharrem Demirok m.fl. (C) att regeringen ska se över möjligheten för staten att matcha utbyggnaden av stora gröna industrier med förstärkt infrastruktur och underlätta kommunernas långsiktiga finansiering av matchande samhällsinsatser som skolor och vårdinrättningar.

I partimotion 2023/24:996 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 52 föreslås ett tillkännagivande om att industrin och det övriga näringslivet ska ges förbättrade förutsättningar att genomföra klimatomställningen och bidra till stärkt konkurrenskraft och en hållbar samhällsutveckling.

I kommittémotion 2023/24:421 begär Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 4 att regeringen borde verka för att stärka forskning och utveckling inom stålindustrin så att även inhemska tekniska landvinningar blir en viktig exportvara jämte stålet.

I kommittémotion 2023/24:425 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1 förordas ett tillkännagivande om att tillsätta en industrikommission med kommittédirektiv som bl.a. omfattar frågan om en revidering av energipolitiken, kapitalförsörjning, kompetensförsörjning, regelförenkling och infrastruktur.

I kommittémotion 2023/24:2492 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 20 förordas ett tillkännagivande om förutsättningarna för nyindustrialiseringen. Motionärerna pekar på att näringslivets aviserade investeringar i basindustrin sätter fokus på behovet av reformer inom ett flertal områden, bl.a. investeringar i utbildningsväsendet, en översyn av inkomstbeskattningen och utbyggnad av infrastruktur.

Kommittémotion 2023/24:893 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 1 handlar om att tillvarata den gröna omställningen som drivkraft för innovation,

näringslivsutveckling och stärkt konkurrenskraft. Vidare framför motionärerna i yrkande 2 att staten ska inta en aktiv roll och skapa förutsättningar för den gröna industriomställningen.

I motion 2023/24:1902 av Kalle Olsson m.fl. (S) framhålls att strategin för den gröna industriella omställningen i norra Sverige bör omfatta de sex nordligaste länen. Motionärerna påpekar att flera av länen i mellersta och norra Sverige har likartade utmaningar med elintensiva etableringar som sätter press på kommunerna i form av behovet av offentlig service, god samordning, fungerande kompetensförsörjning samt snabba och rättssäkra tillståndsprocesser.

I motion 2023/24:1033 av Åsa Karlsson och Helén Pettersson (båda S) föreslås att det ska utredas om det är möjligt för staten att dela den ekonomiska risken med kommunerna vid stora industrietableringar.

I motion 2023/24:1363 av Lars Isacson m.fl. (S) yrkande 2 framförs att statliga stöd- och styrsystem när det gäller infrastruktur, kompetensförsörjning och stimulanser, i högre grad än i dag bör riktas mot omställningen i industrin.

Övrigt om särskilda näringsgrenar och branscher

I partimotion 2023/24:996 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 81 lämnas förslag om att främja innovation av nya material och resurseffektivitet genom cirkulära affärsmodeller. Syftet är att minska behovet av att utvinna jungfruliga material och ny gruvbrytning.

Tobias Andersson m.fl. (SD) begär i kommittémotion 2023/24:426 yrkande 1 att det införs ett kontantförbud vid hantering av handel med metallskrot. Förbudet syftar till att motverka oseriös handel med metallskrot. Motionärerna vill i yrkande 2 även att det införs ytterligare krav på spårbarhet vid handel med metallskrot, exempelvis genom skärpta kontroller av efterlevnaden av bokföringsskyldigheten vid inköp och försäljning. Därtill begärs i yrkande 3 att det införs tillståndskrav för handel med metallskrot.

För ett långsiktigt tryggt av Sveriges cementförsörjning förordas i kommittémotion 2023/24:432 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 20 att regeringen ska uppmanas att överväga om en plan för att säkra Sveriges långsiktiga cementförsörjning bör utarbetas.

I kommittémotion 2023/24:2483 av Catarina Deremar m.fl. (C) yrkande 25 lämnas förslag om ett uppdrag till regeringen att upprätta en nationell spelstrategi och inkludera spelbranschen i ordinarie näringslivsstrukturer, exempelvis Vinnova och Exportkreditnämnden. Syftet är att ta vara på spelbranschens potential och att undanröja byråkratiska hinder samt att spelbranschen ska få samma möjligheter att utvecklas och ha tillgång till samma institutioner som övriga näringslivet redan har. Liknande förslag om att inkludera spelbranschen i statens ordinarie näringslivssatsningar lämnas i motion 2023/24:2736 av Rickard Nordin (C) yrkande 9.

Elin Söderberg m.fl. (MP) begär i kommittémotion 2023/24:893 yrkande 14 ett tillkännagivande om att stöd till företag och regional utveckling ska

utformas så att de även kan komma företag inom kulturella och kreativa näringar, naturturismföretagare, mathantverkare och det lokala näringslivet till godo. Därutöver anser motionärerna i yrkande 16 att regeringen bör stärka de kulturella och kreativa näringarna genom en nationell strategi.

I motion 2023/24:1488 av Mirja Räihä och Per-Arne Håkansson (båda S) yrkande 4 lämnas förslag om att ta fram näringslivsstöd för kulturella och kreativa näringar i glesbygd. Ett sådant stöd riktat till kreativa och kulturella branscher i mindre städer och glesbygd skulle enligt motionärerna bl.a. bidra till att skapa fler arbetstillfällen för musiker utanför storstäderna.

Bakgrund och pågående arbete

Besöksnäringen

Målet för turismpolitiken

I budgetpropositionen för 2024, utgiftsområde 24 Näringsliv, föreslog regeringen att målet för turismpolitiken skulle upphöra att gälla. Som skäl för sitt förslag menade regeringen att insatser som stärker företags förutsättningar för innovation och förnyelse, stärker förutsättningarna för entreprenörskap, stärker och förbättrar företags ramvillkor samt verkar för marknader med effektiv konkurrens omfattar och gagnar företag inom turism och besöksnäring. Det näringspolitiska målet uppges därmed vara tillräckligt. Förändringen innebär att den näringspolitiska målstrukturen förenklas och kommer därmed också att underlätta mål- och resultatdialogen.

Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag (bet. 2023/24:NU1, rskr. 2023/24:107–109).

Strategi för hållbar turism och växande besöksnäring

Regeringen presenterade i oktober 2021 en strategi för hållbar turism och växande besöksnäring. Strategin baserades på visionen om att Sverige ska bli världens mest hållbara och attraktiva resmål byggt på innovation till 2030. För att uppnå denna vision identifierade regeringen i strategin ett antal strategiska områden: enklare företagande, jobb och kompetens, kunskap och innovation, tillgänglighet samt marknadsföring. Till varje område kopplades fyra horisontella perspektiv: hållbarhet, digitalisering, platsutveckling och samverkan.

I ett svar på en skriftlig fråga (fr. 2022/23:248) från Isak From (S) angav statsrådet Ebba Busch att regeringen inte har för avsikt att ta fram en ny besöksnäringstrategi. Enligt statsrådet avser regeringen att bygga vidare på den samsyn och kunskap som finns nationellt, regionalt och lokalt och att fokusera på frågor som gör skillnad för företagen och lokalsamhället.

Visit Sweden

Kommunikationsbolaget Visit Sweden AB är sedan 2020 ett av staten helägt bolag. Av bolagsordningen framgår att bolaget genom effektiva kommunikationskanaler ska marknadsföra hela Sverige som turistland och bidra till att öka Sveriges attraktionskraft som besöksmål.

På bolagsstämman i april 2023 antogs en ny ägaranvisning för bolaget. Av ägaranvisningen framgår att Visit Sweden ska marknadsföra Sverige som turistland hos både utländska och inhemska målgrupper samt genomföra satsningar på marknader där det finns tillväxtpotential för turism till Sverige. Bolaget ska vidare bibehålla ett fristående, rådgivande, icke-arvoderat forum med representanter utsedda av Svensk Turism, vars syfte är att genom intressentdialog tillvarata besöksnäringens kompetens inför marknadsföringen av Sverige.

Tillväxtverkets arbete med turism och besöksnäring

Tillväxtverket är ansvarig myndighet för turism och besöksnäring. Myndigheten har även ett nationellt ansvar för kunskaps- och kvalitetsutveckling samt samverkan och samordning inom turism. Turistfrågorna är en integrerad del av Tillväxtverkets övergripande arbete med näringsutveckling. Myndigheten anordnar och deltar i flera olika typer av nätverk, dialoger och mötesplatser på turistområdet. Tillväxtverket leder bl.a. en strategisk myndighetsgrupp för dialog och samordning av turist- och besöksnäringens frågor där myndigheter och statligt ägda bolag ingår. Myndigheten genomför även aktiviteter tillsammans med organisationer och företag som företräder turistbranschen för att bidra till en ökad dialog mellan olika aktörer och fånga upp utmaningar som finns över landet. Tillväxtverket har också ett särskilt ansvar för den officiella inkvarteringsstatistiken och tar fram statistik om svenskars resande och om utländska besökare i Sverige. Myndighetsgruppen för turism och besöksnäring arbetar utifrån en strategisk plattform med nio prioriterade områden med olika insatser. Samtliga områden är utformade för att möta besöksnäringens utmaningar och samtidigt spegla myndigheternas och bolagens roller och ansvar.

Tillväxtverket, Visit Sweden och regionala besöksnäringensfunktioner samarbetar därtill inom plattformen Smartare tillsammans. Under 2023 utökades plattformen med Swedish Network of Destination Management Organisations (SNDMO) och Storstadsnätverket som samlar organisationerna Göteborg & Co, Visit Stockholm och Visit Malmö. Plattformen har fokus på besöksnäringens utmaningar och behov. Den prioriterar fem områden och även dessa har sin utgångspunkt i den nationella strategin. Under 2023 redovisade Tillväxtverket även ett uppdrag om att sammanställa insatser om förenklat uppgiftslämnande som riktats mot besöksnäringens företag och ett kunskapsunderlag som visar på turismens och besöksnäringens utveckling. Myndigheten deltog vidare i arbetet med internationell turism- och besöksnäringens statistik.

Av regleringsbrevet för 2024 framgår att Tillväxtverket ska ansvara för produktion av de svenska turismstatistiska uppgifterna. Tillväxtverket ska även ansvara för statistik enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 692/2011 av den 6 juli 2011 om europeisk statistik om turism samt kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/1681 av den 1 augusti 2019 om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 692/2011

om europeisk statistik om turism vad gäller tidsfristerna för översändande samt anpassning av bilagorna I och II.

I maj 2023 slutredovisade Tillväxtverket ett regeringsuppdrag om att genomföra insatser för omställning och utveckling för en hållbar besöksnäring (N2022/02326, N2020/03156). Uppdraget omfattade tre delar. Tillväxtverket skulle förbättra statistik, analys och kunskap inom turism och besöksnäring och lämna förslag på indikatorer som möjliggör uppföljningen av det turism-politiska målet. Tillväxtverket skulle bl.a. även främja omställningen i besöks-näringsföretag samt främja en hållbar platsutveckling i hela landet.

I slutredovisningen av uppdraget (dnr 2022-239) lämnade myndigheten tre rekommendationer till regeringen: att säkerställa långsiktig och permanent finansiering för att utveckla och förvalta turismstatistik, att säkerställa lång-siktiga och permanenta förutsättningar för digitala tjänster och samlad infor-mation på verksamt.se samt att tydliggöra den nationella riktningen för turism och besöksnäring.

Serverat

I samarbete med bl.a. Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) bedriver Tillväxtverket och Bolagsverket ett arbete benämnt Serverat som syftar till att förenkla myndighetskontakter för företagare inom främst restaurang- och besöksnäringarna (N2017/04297/FF) och minska uppgiftslämnandet. Serverat handlar i huvudsak om att standardisera, förenkla och digitalisera tillstånds-givningsprocesser, ofta i samarbete med kommuner.

Under hösten 2023 genomfördes en förändring som innebär att samtliga 290 kommuner är automatiskt valbara i Serverats guider och checklistor, och det finns inte längre några anslutningskrav till Serverat. Innan förändringen var 88 kommuner anslutna.

Förenklingar för mikroföretag och modernisering av bokföringslagen

Regeringen tillsatte i maj 2020 en särskild utredning som skulle föreslå för-enklingar av regelverken för mikroföretag och en modernisering av bok-föringslagen (dir. 2020:48). Som särskild utredare förordnades företagaren och Tillväxtverkets ordförande Kristina Alsér. Utredningen överlämnade sitt betänkande (SOU 2021:60) till regeringen i juni 2021 med förslag bl.a. om förenklingar av regelverken för mikroföretagande genom att avskaffa hotell-tillståndet och att göra avgränsade förenklingar när det gäller möjligheterna att ersätta eller ändra befintliga små byggnader i strandskyddade områden. Utredningen föreslog också att flera andra identifierade regelförenklingar skulle beredas eller utredas vidare, bl.a. att ta bort det s.k. danstillståndet och att avskaffa krav på bevarande av räkenskapsinformation i original.

Frågan om ett avskaffat danstillstånd behandlades av riksdagen under våren 2023 (prop. 2022/23:67, bet. 2022/23:JuU22, rskr. 2022/23:194). Under våren 2024 kommer riksdagen att bereda regeringens proposition Avskaffat krav på bevarande av räkenskapsinformation i original (prop. 2023/24:78).

Tillkännagivande om förenklingsuppdrag till fler myndigheter

Våren 2020 tillkännagav riksdagen på förslag av utskottet att regeringen bör överväga att ge fler statliga myndigheter s.k. förenklingsuppdrag för att på så sätt underlätta företagandet i Sverige (bet. 2019/20:NU16, rskr. 2019/20:287). Utskottet konstaterade att regeringen har gett 19 myndigheter i uppdrag att förenkla för de företag som de har kontakter med och att Tillväxtverket har i uppdrag att följa upp dessa myndigheters arbete. Uppdraget omfattar handläggningstider, hur nöjda företagen är med sina kontakter med myndigheterna och myndigheternas samråd med företagen. Utskottet menade att regeringen bör överväga att ge fler statliga myndigheter ett s.k. förenklingsuppdrag för att på så sätt underlätta företagandet i Sverige. Företrädare för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet reserverade sig mot beslutet om ett tillkännagivande.

I budgetpropositionen för 2023 angav regeringen att den under 2021 beslutade om nya mål för förenklingspolitiken som den redovisat för riksdagen i skrivelsen En förenklingspolitik för stärkt konkurrenskraft, tillväxt och innovationsförmåga (skr. 2021/22:3). Två av målen följs upp genom det nya förenklingsuppdrag som regeringen fattade beslut om i september 2022 och som omfattar tio myndigheter. De mål som omfattas av uppdraget är att förvaltningsmyndighetens handläggningstider för ärenden som rör företag ska bli kortare och mer transparenta, att den förväntade handläggningstiden ska synliggöras för den sökande i fler ärendekategorier samt att förvaltningsmyndighetens bemötande och service till företag ska vara företagsanpassat och väl fungerande. Regeringen framhåller att uppdraget fokuserar på de myndigheter som har flest direkta kontakter med företag och de ärenden som har störst betydelse för företagen. Uppdraget ska delredovisas årligen 2023–2028 och genom en fördjupad analys som innehåller förslag som kan bidra till att uppnå de förenklingspolitiska målen 2024, 2026 och 2028. Den 30 april 2029 ska uppdraget slutredovisas. Mot den bakgrunden ansåg regeringen att tillkännagivandet var slutbehandlat. Utskottet gjorde ingen annan bedömning än regeringen (bet. 2022/23:NU1).

Delningsekonomin

Rapportering och utbyte av upplysningar om inkomster genom digitala plattformar

Riksdagen godkände i december 2022 regeringens förslag för att genomföra rådets direktiv (EU) 2021/514 av den 22 mars 2021 om ändring av direktiv 2011/16/EU om administrativt samarbete i fråga om beskattning (prop. 2022/23:6, bet. 2022/23:SkU3, rskr. 2022/23:39). De nya reglerna gäller från och med den 1 januari 2023 och innebär att plattformoperatörer ska lämna uppgifter till Skatteverket om vilka säljare och uthyrare som använder plattformen och vilka inkomster de fått.

Utredning om förenklade skatteregler för att underlätta och främja egenföretagande

Regeringen beslutade i december 2019 om att tillsätta en utredning för att se över beskattningen av enskilda näringsidkare (dir. 2019:102). Regeringen utsåg Christina Eng, ordförande för Skatterättsnämndens avdelning för direkt skatt, till särskild utredare. Syftet med översynen är att göra det mindre komplicerat att starta och driva en enskild näringsverksamhet och samtidigt underlätta för den skattskyldige att göra rätt och undvika oavsiktliga fel. Utredaren ska bl.a. bedöma lämpligheten av och lämna förslag på ett frivilligt system där beskattningen bestäms schablonmässigt baserat på en verksamhets omsättning som ett alternativ till konventionell inkomstbeskattning för enskilda näringsidkare vars omsättning understiger en viss gräns och som inte har några anställda. Utredaren ska även analysera om en sådan ordning kan främja delningsekonomin utveckling och ekonomin utveckling i allmänhet. Delbetänkandet Enklare skatteregler för enskilda näringsidkare redovisades i september 2020 (SOU 2020:50) och slutbetänkandet Mikroföretagarkonto – schabloniserad inkomstbeskattning för de minsta företagen redovisades i juli 2021 (SOU 2021:55). Betänkandenas förslag har remissbehandlats och bereds inom Regeringskansliet.

Industrifrämjande åtgärder

Budgetpropositionen för 2024

I budgetpropositionen för 2024 (prop. 2023/24:1 utg.omr. 24) redogör regeringen för inriktningen för näringspolitiken i avsnittet Politikens inriktning. I avsnittet anför regeringen bl.a. när det gäller industripolitiken att regeringen avser att ta fram en industristrategi som sätter ramarna för hur Sverige kan fortsätta att vara världsledande inom innovativ och hållbar industriell produktion av varor och tjänster. Att skapa goda villkor och förutsättningar för att möta den pågående gröna och digitala strukturomvandlingen är viktigt för att stärka Sveriges konkurrenskraft och bidra till fler investeringar. Regeringen lyfter även fram att den dels avser att utarbeta en strategi för nyindustrialiseringen och samhällsomvandlingen i Norrbottens och Västerbottens län (se vidare nedan), dels avser att ta fram en ny mineralstrategi för att säkra inhemsk metallproduktion i en förändrad geopolitisk kontext. De tre strategierna syftar alla till att stärka förutsättningarna för en konkurrenskraftig och långsiktigt hållbar svensk industri och kommer att bidra till ökad tillväxt, menar regeringen.

När det gäller insatser för minskade utsläpp och industrins klimatomställning framförde regeringen även att kreditgarantiprogrammet för stora gröna industriinvesteringar ska förlängas. Genom att bidra till att möjliggöra långsiktiga investeringar har garantiprogrammet en viktig roll för utvecklingen av hållbar storskalig industriteknik, exempelvis inom energisektorn. Garantiramen för kreditgarantierna föreslogs uppgå till 80 miljarder kronor 2024. Vidare hänvisade regeringen till att den i enlighet med vad som

aviserades i budgetpropositionen för 2023 inlett ett arbete för att driva på processerna för koldioxidlagring i Sverige (prop. 2023/24:1 utg.omr. 24). Sveriges geologiska undersökning (SGU) har fått i uppdrag att utreda lämpliga lagringsplatser för koldioxid i Sverige samt utreda förutsättningarna för driften av lagringsplatserna. SGU ska slutredovisa uppdraget senast den 15 mars 2026.

I avsnittet framförde regeringen även att Industriklivet är ett viktigt ekonomiskt styrmedel för samhällets omställning och för bibehållen konkurrenskraft och att Industriklivet omfattar stora delar av de processrelaterade utsläppen från industrin i Sverige. De hittills största projekten genomförs i industrier som i utgångsläget står för de största punktutsläppen. Industriklivet omfattar också strategiskt viktiga insatser inom industrin, dvs. projekt som inte nödvändigtvis minskar utsläppen inom industrisektorn i Sverige men som är viktiga för den svenska klimatomställningen. Regeringen föreslog att Industriklivet skulle förstärkas med ytterligare 100 miljoner kronor under 2024 för att stärka möjligheterna till insatser under Industriklivet (prop. 2023/24:1 utg. omr. 20).

Strategi för att främja den gröna nyindustrialiseringen

I januari 2023 angav regeringen på sin webbplats att den avser att ta fram en strategi för att främja den gröna nyindustrialiseringen och som bl.a. kommer att omfatta områdena energi, gruvor, kompetensförsörjning, samhällsservice, bostäder och infrastruktur samt samverkan. Regeringen anförde bl.a. att mer elkraftproduktion kommer att behövas i norr om de aviserade industriprojekten blir verklighet. Regeringen såg således behov av att stärka elsystemet och elförsörjningen i södra Sverige så att eltillgången är god i hela Sverige. Vidare framfördes att regeringen avsåg att tillsätta en utredning som bl.a. syftar till att förenkla och förtydliga tillståndprocesser och andra hinder för att starta gruvor. Förutsättningarna för yrkesverksamma att vidareutbilda sig vid högskolor och universitet behöver förbättras för att möta arbetskraftsbristen i Norrbotten och Västerbotten. Därtill angav regeringen att bristen på bostäder är ett av de främsta hindren för att fler människor ska kunna rekryteras till de aktuella företagen och kommunerna samt att det även finns ett stort behov av förstärkningar av vägnät och järnvägsinfrastruktur. Regeringen framhöll därutöver att behovet av samverkan mellan staten och berörda kommuner, län och regioner är stor.

I ett svar på en skriftlig fråga (fr. 2023/24:516) av Peder Björk (S) om vad det är som gör att beslutet om en strategi för norra Sverige dröjer och när ministern och regeringen kommer att presentera innehållet i strategin, angav statsrådet Ebba Busch att arbetet med strategin pågår inom Regeringskansliet. Vidare angav statsrådet att regeringen har uppdragit åt Tillväxtverket att samordna arbetet på nationell nivå för att stödja nyindustrialiseringen och samhällsomvandlingen i Norrbottens och Västerbottens län. I budgetpropositionen för 2024 tillfördes myndigheten 10 miljoner kronor för 2024 för samordning av arbetet på nationell nivå samt för att främja och genomföra insatser

inom områden där utmaningarna är särskilt stora. För 2025–2026 beräknas anslaget öka med 10 miljoner kronor per år. Regeringen har uppdragit åt Länsstyrelsen i Norrbottens län respektive Länsstyrelsen i Västerbottens län att stärka deras kapacitet att hantera målkonflikter som uppstår på grund av samhällsomvandlingen i spåren av stora etableringar och expansioner inom industrin. För ändamålet har länsstyrelserna tillförts 2,5 miljoner kronor vardera. Därutöver har en utredare getts i uppdrag att främja koordinering av statliga insatser som verkar möjliggörande för hållbart samhällsbyggande och snabb befolkningsutveckling i Norrbottens och Västerbottens län, i den samhällsomvandling som sker med anledning av större företagsetableringar och företagsexpansioner (Fi 2022/A). Som utredare har regeringen utsett Peter Larsson, ledamot av Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien. Uppdraget ska redovisas den 15 juni 2024.

Åtgärder inom industriell omvandling

Av Tillväxtverkets regleringsbrev för 2024 (KN2023/04613) framgår att myndigheten ska bidra till kunskap om och föreslå åtgärder för industrins omvandling, utveckling och resiliens som stärker Sveriges konkurrenskraft och produktivitet, såväl på EU-nivå som på nationell nivå. Tillväxtverket ska löpande informera Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet) om uppdragets genomförande.

Metall- och skrothanteringsbranschen

Regeringen beslutade i februari 2021 om ett uppdrag om förstärkta insatser mot brottslighet inom avfallsområdet (M2021/00438). Uppdraget riktade sig till Naturvårdsverket, Kustbevakningen, länsstyrelserna i Gävleborgs, Norrbottens, Stockholms, Skåne och Västra Götalands län, Polismyndigheten, Tullverket och Åklagarmyndigheten. Uppdraget slutredovisades i skrivelsen Förstärkta insatser mot brottslighet inom avfallsområdet (NV 02193-21) som överlämnades till regeringen i mars 2022. I skrivelsen konstaterades att det finns problem när det gäller samverkan, tillsyn, gränskontroll och förebyggande av brott.

I juni 2022 gav regeringen ovan nämnda myndigheter flera nya uppdrag om ytterligare åtgärder mot brottslighet inom avfallsområdet (M2022/00531). Uppdragen baserades på den lägesbild och de förslag till åtgärder som föreslogs i skrivelsen. Myndigheterna har bl.a. i uppdrag att utveckla den myndighetsgemensamma satsningen mot avfallsbrottslighet. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet senast den 1 mars 2026.

I juni 2022 gav regeringen även en särskild utredare i uppdrag att se över sanktionssystemet i miljöbalken och hur miljöbrottsbekämpningen ska stärkas (dir. 2022:69). Som särskild utredare har regeringen utsett den f.d. åklagaren Helena Eckerrot Flodin. Översynen ska syfta till att säkerställa att det miljörättsliga sanktionssystemet är effektivt och att samhällets möjligheter att förebygga, upptäcka, utreda och lagföra överträdelser av miljölagstiftningen förbättras. Utredaren ska särskilt beakta de utmaningar som följer av att den

organiserade brottsligheten har ökat sin närvaro på miljöområdet. I kommitté-direktiven beskrivs handel med metallskrot som en verksamhet som är besläktad med avfallshantering och inom vilken materialflödena är särskilt problematiska. Utredaren har därför i uppdrag att ta ställning till om det är lämpligt att införa ett förbud mot kontant hantering vid avfallshantering och närallgiggande verksamheter och vid behov föreslå ett sådant förbud samt överväga vilka myndigheter som ska kontrollera att förbudet följs.

I oktober 2023 beslutade regeringen om tilläggsdirektiv och om förlängd utredningstid (dir. 2023:139). Enligt direktiven ska utredaren nu även bl.a. lämna förslag som möjliggör att sanktionsavgifter kan påföras för mindre allvarliga överträdelse av miljölagstiftningen samtidigt som allvarligare överträdelse av samma regler är kriminaliserade. Uppdraget ska redovisas senast den 20 december 2024.

Uppdrag för att främja kalk- och cementförsörjningen i Sverige

Regeringen gav i oktober 2021 Tillväxtanalys, Statens energimyndighet, Sveriges geologiska undersökning, Trafikverket, Fortifikationsverket och Boverket i uppdrag att som ett led i arbetet med att långsiktigt säkra en hållbar försörjning av kalk och cement i Sverige kartlägga och analysera dels den årliga efterfrågan på cement under de närmaste åren inbegripet vilka kvaliteter som efterfrågas, uppdelat på olika sektorer i Sverige, dels förekomsten av och tillgången till kalksten, klinker och cement inom Sverige och i andra exporterande länder, dels de logistiska förutsättningarna för import av dessa produkter till Sverige (N2021/02658). Uppdraget slutredovisades till Regeringskansliet i maj 2022 (PM 2022:07). I november 2021 gav regeringen Vinnova i uppdrag att kartlägga den befintliga test- och provningsverksamhet för cement och betong som finns tillgänglig för svenska aktörer och föreslå åtgärder som kan skapa förutsättningar för en samordning vid en kraftigt ökad efterfrågan på verksamheten (N2021/02773). Uppdraget slutrapporterades till Regeringskansliet i februari 2022 (dnr 2021-04620).

Strategi för företag i kulturella och kreativa branscher

Tillväxtverket ansvarar i samverkan med andra myndigheter för att utveckla statistik om de kulturella och kreativa näringarna i Sverige. Myndigheten har också bidragit till att skapa paraplyorganisationen Kreativ sektor som består av fyra branschorganisationer inom dataspel, film och tv, musik samt kommunikation och medier, som tillsammans med Tillväxtverket tagit fram en strategistudie med samma namn som organisationen. Vidare har myndigheten lett ett antal studier för att främja näringens utveckling. Tillväxtverket har också tagit fram branschguider för kulturella och kreativa näringar som finns tillgängliga på portalen verksamt.se. Vidare har Visit Sweden utvecklat en kommunikationsplattform för att främja turism till Sverige genom svensk design och arkitektur och svenskt mode.

Regeringen beslutade den 3 november 2021 att ge en särskild utredare i uppdrag att lämna förslag till en samlad nationell strategi med syfte att under den kommande tioårsperioden främja långsiktig och hållbar utveckling av de kulturella och kreativa näringarna i hela landet (dir. 2021:100). Som särskild utredare förordnades förlagschefen och verkställande direktören Tobias Nielsén. Den 5 augusti 2022 överlämnade utredningen sitt betänkande *Kreativa Sverige! Nationell strategi för främjande av hållbar utveckling för företag i kulturella och kreativa branscher* (SOU 2022:44) till regeringen.

I betänkandet görs bedömningen att det finns fortsatt stor potential för hållbar samhällsutveckling i att stödja företag inom kulturella och kreativa branscher så att de kan uppnå ökad tillväxt och kulturell produktion. För att lyckas med detta behöver staten undanröja en rad hinder som dessa företag möter och som i hög grad kräver specifikt anpassade lösningar, bl.a. inom kultur-, närings- och exportfrämjandet. Strategin ska genomföras under tio år i sex prioriterade strategiska områden. Varje område har mål som ska uppnås och följas upp. De sex strategiska områdena är följande:

1. Tydligt tvärpolitiskt ansvar för kunskap, synergier och samverkan
2. Förnyelse av rådgivning, kapitalförsörjning och innovationsstöd
3. Långsiktigt och snabbt på upphovsrättens marknad
4. Export, internationalisering och värdeskapande utomlands
5. Hållbar arbetsmarknad och kompetensförsörjning för alla
6. Platsens betydelse för kulturella och kreativa verksamheter (och tvärtom).

Av regeringens propositionsförteckning för våren 2024 framgår att regeringen avser att överlämna en skrivelse om en strategi för företag i kulturella och kreativa branscher till riksdagen den 9 april 2024.

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden med förslag om besöksnäringen behandlades av utskottet senast i betänkande 2022/23:NU16 Näringspolitik. Även motionsyrkanden med förslag bl.a. om delningsekonomin, om industrifrämjande åtgärder och övrigt om särskilda näringsgrenar och branscher behandlades senast av utskottet i betänkande 2022/23:NU16 Näringspolitik. Utskottet avstyrkte motionsyrkandena bl.a. med hänvisning till pågående insatser och utredningar.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottets ställningstagande redovisas under följande rubriker:

- Besöksnäringen
- Delningsekonomi
- Industrifrämjande åtgärder
- Övrigt om särskilda näringsgrenar och branscher.

Besöksnäringen

Besöksnäringen är betydelsefull för Sverige och har utvecklats starkt under hela 2000-talet, både när det gäller tillväxt och sysselsättning. Det finns både stora och små företag inom besöksnäringen som tillsammans erbjuder ett varierat utbud av upplevelser. Besöksnäringen är också en viktig del av den svenska ekonomin som skapar många nya arbetstillfällen, inte minst för unga och andra personer som traditionellt kan ha svårt att etablera sig på arbetsmarknaden. Platser både i städer och på landsbygden kan bli attraktiva och levande om det finns ett rikt utbud av upplevelser för både besökare och boende. Utskottet kan inledningsvis notera att Visit Swedens uppdrag att marknadsföra hela Sverige som turistland och bidra till att öka Sveriges attraktionskraft som besöksmål både för utländska och inhemska besökare fortfarande är en viktig del av turismpolitiken.

I ett motionsyrkande föreslås att myndigheterna ska få ett främjandeuppdrag kopplat till besöksnäringen som bl.a. syftar till regelförenkling och samordning för att stimulera besöksnäringen. Ytterligare yrkanden efterfrågar regelförenkling, goda förutsättningar och insatser för att generellt främja besöks- och turismnäringen, avgift på gästnätter samt om åtgärder för att främja såväl fjällturism som fisketurism. På ett övergripande plan instämmer utskottet med motionärerna i att de myndigheter som arbetar med företag inom besöksnäringen bör utföra sitt arbete på ett sådant sätt som främjar näringen. I detta sammanhang vill utskottet hänvisa till att Tillväxtverket, som är ansvarig myndighet för turism och besöksnäring, leder en strategisk grupp för dialog och samordning av turist- och besöksnäringens frågor där flera myndigheter och statligt ägda bolag ingår, och där arbetet utgår från den nationella besöksnäringensstrategin. Utskottet vill även lyfta fram Tillväxtverkets, Visit Swedens och de regionala besöksnäringensfunktionernas samarbete inom plattformen Smartare tillsammans, vilket fokuserar på besöksnäringens utmaningar och behov.

Ett område som är viktigt för de många små företagen inom besöksnäringen är regeringens regelförenklingsarbete. Här kan utskottet särskilt notera att det s.k. danstillståndet avskaffades under våren 2023 och att riksdagen under våren 2024 kommer att bereda regeringens förslag om att avskaffa kraven på bevarande av räkenskapsinformation i original (prop. 2023/24:78). Ytterligare förslag om regelförenkling, exempelvis om hotelltillståndet, har lämnats av utredningen om enklare regelverk för mikroföretagande och en modernare bokföringslag, förslag som fortfarande bereds inom Regeringskansliet. Regeringen har även lämnat ett förnyat förenklingsuppdrag till ett urval myndigheter för att följa upp arbetet med de förenklingspolitiska målen om kortare och mer transparenta handläggningstider och om bemötande och service, som även omfattar företag inom besöksnäringen. Utskottet ställer sig positivt till det arbete som pågår på området.

Vidare redovisade Tillväxtverket under 2023 ett uppdrag om att föreslå och genomföra insatser för omställning och utveckling för en hållbar besöksnäring. Även tjänsten Serverat syftar till att förenkla för företagare inom främst

restaurang- och besöksnäringarna genom standardisering, förenkling och digitalisering av tillståndsgivningsprocesser. Sedan hösten 2023 är samtliga 290 kommuner anslutna till tjänsten. Utskottet kan i detta sammanhang även påminna om Tillväxtverkets uppdrag att presentera en samlad redovisning av insatser om förenklat uppgiftslämnande riktade mot besöksnäringens företag.

När det gäller frågan om att ta fram en besöksnäringstrategi med fokus på den gröna omställningen delar utskottet regeringens uppfattning att det finns en samsyn och en stor kunskap inom besöksnäringen både på nationell, regional och lokal nivå. Utskottet är därför positivt till att regeringen i stället för att ta fram en ny besöksnäringstrategi avser att fokusera på frågor som gör skillnad för företagen och för lokalsamhället.

Mot bakgrund av det arbete som pågår på området ser utskottet inget skäl för något tillkännagivande till regeringen med anledning av de motioner som är aktuella här. Därmed avstyrker utskottet samtliga motionsyrkanden.

Delningsekonomi

När det gäller motioner där det efterfrågas olika åtgärder för att främja delningsekonomins utveckling delar utskottet motionärernas uppfattning att delningsekonomi har potential att skapa nya arbetstillfällen och bidra till en hållbar utveckling. En växande delningsekonomi kan bidra till att resurser används effektivare och att varor och tjänster kommer fler till del. Det finns även potentiellt stora miljövinster med att dela och utnyttja resurserna bättre.

Med anledning av dessa förslag vill utskottet påminna om den utredning om förenklade skatteregler för att underlätta och främja egenföretagande som slutredovisade sina förslag i juli 2021. Betänkandet har remissbehandlats och bereds därefter inom Regeringskansliet. Utskottet ser inga skäl att föregripa det arbete som pågår. Därtill kan utskottet konstatera att riksdagen i december 2022 godkände nya regler för rapportering och utbyte av upplysningar om inkomster genom digitala plattformar.

Sammantaget anser utskottet därmed att det i nuläget inte finns något skäl för riksdagen att rikta några tillkännagivanden till regeringen i enlighet med vad som föreslås i motionerna. Utskottet avstyrker därmed motionsyrkandena.

Industrifrämjande åtgärder

Ett antal motioner innehåller förslag på åtgärder som syftar till att främja förutsättningarna för den gröna omställningen och nyindustrialiseringen, dess utveckling och konkurrenskraft samt insatser inom forskning och innovation. Liksom föregående år vill utskottet i detta sammanhang framhålla vikten av att skapa långsiktiga förutsättningar för den gröna omställningen av industrin. Utskottet noterar även regeringens pågående arbete med att ta fram en strategi för att främja den gröna nyindustrialiseringen i norra Sverige. Strategin ska enligt regeringen omfatta områdena energi, gruvor, kompetensförsörjning, samhällsservice, infrastruktur och bostäder samt samverkan mellan berörda

aktörer. Regeringen har även gett Tillväxtverket i uppdrag att stödja nyindustrialiseringen genom att samordna arbetet på nationell nivå.

Vidare behandlas här motioner med förslag om statens roll att underlätta för kommunernas finansiering och att skapa goda förutsättningar för den gröna omställningen och industrialiseringen, exempelvis i form av förstärkt infrastruktur och utbyggd samhällsservice, samt ett motionsyrkande med förslag om att tillsätta en industrikommission.

Med anledning av dessa förslag kan utskottet konstatera att goda villkor och förutsättningar för att möta den pågående gröna och digitala strukturomvandlingen är viktigt för att stärka Sveriges konkurrenskraft och bidra till fler investeringar. Utskottet vill även framhålla att regeringen i budgetpropositionen för 2024 aviserade ambitionen att ta fram tre olika strategier som syftar till att stärka förutsättningarna för en konkurrenskraftig och långsiktigt hållbar svensk industri som bidrar till ökad tillväxt. De tre strategierna som anges är dels en industristrategi som sätter ramarna för hur Sverige kan fortsätta att vara världsledande inom innovativ och hållbar industri, dels en ny mineralstrategi för att säkra den inhemska metallproduktionen, dels den ovan nämnda strategin för nyindustrialiseringen och samhällsomvandlingen i Norrbottens och Västerbottens län. Utöver detta vill utskottet lyfta fram att kreditgaranti-programmet för stora gröna industriinvesteringar har förlängts. Vidare är Industriklivet ett viktigt ekonomiskt styrmedel för samhällets omställning och för bibehållen konkurrenskraft.

Med hänvisning till det anförda ser utskottet ingen anledning för riksdagen att bifalla motionärernas förslag. Utskottet avstyrker därmed samtliga motionsyrkanden.

Övrigt om särskilda näringsgrenar och branscher

När det gäller motionsyrkanden som efterfrågar åtgärder för att stävja stölder och illegal handel med metallskrot vill utskottet anförda följande. Utskottet delar motionärernas uppfattning att stölder av koppar och andra metaller utgör ett problem som drabbar samhället på flera sätt och som kan medföra stora samhällskostnader. Det är därför viktigt att stölder och illegal handel med metaller motverkas och bekämpas. I detta sammanhang kan utskottet påminna om de regeringsuppdrag som lämnats till berörda myndigheter i syfte att förstärka insatserna mot brottslighet inom avfallsområdet samt den pågående översynen av det miljörättsliga sanktionssystemet och samhällets möjligheter att förebygga och lagföra överträdelser av miljölagstiftningen, däribland den illegala metallskrotshandeln. Med hänvisning till det pågående arbetet ser utskottet i nuläget ingen anledning för att riksdagen att bifalla motionärernas förslag.

I fråga om förslag om att regeringen ska utarbeta en långsiktig plan för att säkra Sveriges cementförsörjning delar utskottet motionärernas uppfattning om vikten av att cementindustrin har långsiktiga förutsättningar för sin verksamhet för att kunna trygga samhällets behov av cement. Utskottet vill

även hänvisa till den pågående beredningen av de förslag som under 2022 lämnades av bl.a. Tillväxtverket, Energimyndigheten och SGU som ett led i arbetet att långsiktigt säkra en hållbar försörjning av kalk och cement. Det pågår således ett arbete och det finns därmed inga skäl att tillstyrka motionsyrkandet.

Härutöver lämnas i motionsyrkanden förslag om en nationell strategi för och stöd till företag inom de kulturella och kreativa näringarna. I detta sammanhang noterar utskottet att regeringen har aviserat att den ska överlämna en skrivelse om en strategi för företag i kulturella och kreativa branscher till riksdagen i april 2024. Denna beredning bör inte föregripas. Utskottet noterar även yrkanden med förslag dels om en nationell spelstrategi, dels om att inkludera spelbranschen i den befintliga näringslivsstrukturen. Utskottet kan konstatera att det finns många framgångsrika svenska företag inom spelbranschen och menar att det är av stor vikt att dessa företag får goda förutsättningar att verka och utvecklas. Utskottet ser däremot inga skäl att i nuläget tillstyrka förslagen i de aktuella motionerna. Utskottet anser heller inte att det bör ta några initiativ med anledning av förslag om att inom gruvnäringen främja innovation av nya material och resurseffektivitet genom cirkulära affärsmodeller.

Utskottet avstyrker därmed samtliga motionsförslag.

Reservationer

1. Innovationsfrämjande åtgärder, punkt 1 (S)

av Mattias Jonsson (S), Marianne Fundahn (S), Isak From (S), Aida Birinxhiku (S) och Daniel Vencu Velasquez Castro (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2631 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 13 och avslår motionerna

2023/24:369 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 4,

2023/24:425 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 13,

2023/24:1325 av Jamal El-Haj (S),

2023/24:2453 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 48 och

2023/24:2492 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 1, 2 och 4.

Ställningstagande

Innovationsverige står inför en rad utmaningar. För att Sverige ska fortsätta att vara ett av världens mest innovativa länder anser vi att relationerna med andra innovationsintensiva länder behöver fördjupas. Detta kan exempelvis ske genom fortsatt utveckling av de bilaterala strategiska innovationspartnerskapen och med innovations- och forskningskontor i utlandet. Statliga Vinnova och Rise är avgörande i innovationssystemet och tillsammans med näringsliv och lärosäten driver de på utvecklingen i Sverige som både bidrar till nya varor och tjänster och snabbar på klimatomställningen. För att fortsätta att stärka svensk konkurrenskraft och vara en del av lösningen på klimatkrisen anser vi att det behövs stärkta medel till Vinnova. Genom industripolitiska satsningar kan staten också skapa förutsättningar för att förbättra näringslivets möjligheter att utveckla teknik och produkter som kan stödja klimatomställningen.

Den tidigare regeringen arbetade med samverkansprogram som skulle föra samman universitet och högskolor, näringsliv, civilsamhälle, intresseorganisationer och politik. Det var enligt vår mening en väl fungerande metod och en aktiv näringspolitik som syftade till att ta ett helhetsgrepp och tillsammans stärka svensk konkurrenskraft. Denna metod bör utvecklas ytterligare.

Patentsystemet uppmuntrar till fler uppfinningar genom att ge ensamrätt i utbyte mot att man berättar hur uppfinningen är uppbyggd. Genom att utnyttja

patentinformation är det möjligt att avgöra om det är meningsfullt att investera och därigenom använda forskningsresurserna på bästa sätt.

Sverige står således inför en rad utmaningar och vi anser att det bör tas fram en bred innovationsstrategi för att möta dessa utmaningar.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

2. Innovationsfrämjande åtgärder, punkt 1 (SD)

av Tobias Andersson (SD), Eric Palmqvist (SD), Johnny Svedin (SD) och Anette Rangdag (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2023/24:369 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 4 och

2023/24:425 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 13 och avslår motionerna

2023/24:1325 av Jamal El-Haj (S),

2023/24:2453 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 48,

2023/24:2492 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 1, 2 och 4 samt

2023/24:2631 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 13.

Ställningstagande

Dagens teknologiska utveckling är exponentiell. Det gäller framför allt informationsbaserade teknologier, och allteftersom fler teknologier blir informationsbaserade faller de under en exponentiell utvecklingstakt. Några teknologiska områden som benämns som omdanande eller exponentiella är bioinformatik, datateknologi, nätverk och sensorer, artificiell intelligens, robotteknologi, digital tillverkning, medicin, nanomaterial och nanoteknologi. Dessa områden besitter en potential att tillgodose människors behov av hälsosam mat, rent vatten, energi, medicin, sjukvård och utbildning. Ytterligare en aspekt av dessa teknologier är att de har en kumulativ verkan – när framsteg görs inom en teknologi påverkar det potentialen hos andra teknologier. Det här innebär att det är meningsfullt och relevant att förhålla sig till dessa teknologier som en helhet och inte enbart som självständiga teknologiområden. För att Sverige ska kunna ligga i framkant inom det här området anser vi mot denna bakgrund att det bör inrättas ett nationellt råd med sakkunniga experter vars uppgift bör vara att arbeta med exponentiella teknologier och andra viktiga teknologiområden.

Vidare har vi under det senaste decenniet sett indikationer på att viss företagsforskning lämnar Sverige för att i stället etablera sig i utlandet. Vi menar att detta är en allvarlig signal om att förutsättningarna för forskning inom företagsvärlden inte är den bästa. Skattenivåerna bör gynna inhemsk företagsforskning och behöver därför ses över. Även förutsättningarna för enskilda forskare behöver förbättras. Vi anser därför att regeringen ska utreda hur Sverige kan underlätta företagsforskning och förutsättningarna för fria forskare.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

3. Innovationsfrämjande åtgärder, punkt 1 (C)

av Elisabeth Thand Ringqvist (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2023/24:2453 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 48 och

2023/24:2492 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 1, 2 och 4 samt

avslår motionerna

2023/24:369 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 4,

2023/24:425 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 13,

2023/24:1325 av Jamal El-Haj (S) och

2023/24:2631 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 13.

Ställningstagande

Innovation går inte sällan hand i hand med forskning. En omfattande och oberoende akademi med fri grundforskning av hög kvalitet, goda testbäddar för modern teknik och gedigna investeringar från näringslivet är nödvändiga för att Sverige långsiktigt ska ha en hög och hållbar ekonomisk tillväxt där nya innovationer och företagsidéer kan växa fram. Att skapa goda förutsättningar för innovationer innebär också att det behövs ett dynamiskt system för demonstration och uppskalning av nya idéer. I grunden behövs en dialog mellan forskningsinstitutioner, berörda myndigheter och entreprenörer som underlättar för en innovationsdriven tillväxt och för kommersialisering och uppskalning.

Sverige är ett av de länder i världen som har flest patent per capita. Med en förbättrad kommersialisering skulle vi i Sverige även kunna behålla mer av värdet som skapas från svenska innovationer. Villkoren för forskning, utveck-

ling, demonstration, uppskalning och kommersialisering behöver därför förbättras. För att all den verksamhet som genomförs på svenska universitet och högskolor ska få fullt genomslag behöver staten även stärka samverkan om grundutbildning och forskning mellan lärosäten och med näringslivet, men också delade professurer mellan lärosäten och näringslivet.

Redan i dag satsar näringslivet stora summor på forskning och utveckling, men de samlade forskningsanslagen från såväl näringslivet som det offentliga behöver ökas. Forskningsinstituterna och inkubatorerna bör också stärkas eftersom de har en viktig roll i att knyta ihop akademi, grundforskning och näringsliv genom att erbjuda mötesplatser, testbäddar och demonstrationsanläggningar som är viktiga för framgångar i innovationsprocessen och för en framgångsrik kommersialisering.

För att säkerställa en god miljö för fler innovationer och för att dessa ska kunna kommersialiseras krävs kapital. Privat kapital är grunden för innovationer, men statligt kapital har en viktig kompletterande roll. Statligt kapital behövs också för de satsningar som gör att svenska företag ska kunna bidra till att nå de globala klimatmålen. Sverige måste också i högre utsträckning hämta hem de internationella medel som finns för uppskalning av innovationer.

Avslutningsvis vill jag även framhålla det strategiska innovationsprogrammet för flyg (Innovair) som bidrar till en hållbar omställning av flygsektorn. Regeringen bör enligt min mening undersöka möjligheten att öka satsningarna på det strategiska innovationsprogrammet för flyg i syfte att påskynda övergången till ett hållbart, fossilfritt och mer energieffektivt flyg samt elektrifiering.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

4. Företagsstöd, punkt 2 (S)

av Mattias Jonsson (S), Marianne Fundahn (S), Isak From (S), Aida Birinxhiku (S) och Daniel Vencu Velasquez Castro (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2631 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 1–3, 6 och 7 samt avslår motionerna

2023/24:332 av Helena Gellerman (L),

2023/24:420 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 3,

2023/24:893 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkandena 3 och 6,

2023/24:1519 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkandena 26 och 30,

2023/24:2281 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 6,

2023/24:2492 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 29 och 30 samt

2023/24:2499 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkandena 38 och 39.

Ställningstagande

I syfte att rädda jobb möjliggjorde den tidigare regeringen under pandemin korttidsarbete. Systemet med korttidsarbete behöver vårdas och värnas, i synnerhet i tider av lågkonjunktur. Det fusk och överutnyttjande som har rapporterats efter pandemin visar på behov av ett i vissa delar uppstramat regelverk. Vi ser bl.a. behov av att införa revisorsintyg när stöd för korttidsarbete ges till företagare med fler än tio anställda. Därmed kan jobb med potential och goda förutsättningar skyddas från utslagning och människor behålla sina anställningar. Vi ställer oss kritiska till att vissa företag som tog del av stöd för korttidsarbete under pandemin ändå gav stora vinstutdelningar till sina ägare. Ett förslag om korttidsarbete bör därför innehålla begränsningar för företag att lämna vinstutdelning när de fått statligt stöd. Vidare bör systemet för korttidsarbete vara konkurrenskraftigt i jämförelse med andra länder för att svenska företag inte ska missgynnas på den globala marknaden.

När det gäller startup- och scaleup-företag är Sverige ett av världens mest attraktiva länder, men halkar dessvärre efter. I en sviktande ekonomi riskerar den svenska startup- och scaleup-scenen att drabbas hårt. Vi menar att regeringen därför behöver återkomma med förslag som inte skadar en av de viktigaste branscherna för svensk konkurrenskraft. Den tidigare regeringen visade att staten kan vara en aktiv part som bidrar till att utveckla startup- och scaleup-scenen, bl.a. genom att möjliggöra mer riskkapital och ökade medel till Vinnova. Den tidigare regeringen arbetade även med samverkansprogram där näringsliv och politik möttes för att gemensamt tackla utmaningar som ledde till stärkt konkurrenskraft och ett bättre näringslivsklimat. I andra länder, exempelvis Storbritannien, Israel, Nederländerna och Sydkorea, skapar en aktiv stat tillsammans med näringslivet förutsättningar för att innovativa startup- och scaleup-företag ska kunna växa och bidra till stärkt konkurrenskraft. Inkubatorer och acceleratorprogram behöver därför fortsatt stöd. Regeringen bör därför införa ett samverkansprogram för startup- och scaleup-företag.

Vidare anser vi att Sverige behöver en nationell plattform som löpande samlar och analyserar behov och utmaningar för tillväxten av startup- och scaleup-företag. En sådan plattform skulle därmed kunna rikta insatser där det ger störst effekt samt vägleda företagen till olika instanser för rådgivning, utbildning och stöd. Business Sweden är en viktig aktör och vi ser behovet av att se över på vilket sätt Business Sweden kan skapa ytterligare förutsättningar för svenska startup- och scaleup-företag att utvidga sina internationella affärer.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

5. Företagsstöd, punkt 2 (SD)

av Tobias Andersson (SD), Eric Palmqvist (SD), Johnny Svedin (SD) och Anette Rangdag (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:420 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 3 och avslår motionerna

2023/24:332 av Helena Gellerman (L),

2023/24:893 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkandena 3 och 6,

2023/24:1519 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkandena 26 och 30,

2023/24:2281 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 6,

2023/24:2492 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 29 och 30,

2023/24:2499 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkandena 38 och 39 samt

2023/24:2631 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 1–3, 6 och 7.

Ställningstagande

För att fler ska ta steget och starta ett eget företag föreslår vi att regeringen överväger att införa ett program för starta eget-bidrag för yrkesverksamma. Ersättningen bör motsvara den som råder för arbetslöshetsersättning men utan nedtrappning i ersättningsnivå utöver maxtiden. För att få ingå i programmet ska det ställas höga krav där affärsidén exempelvis handlar om en ny innovation, och man bedömer att det finns potential för tillväxt. Antingen ska ersättningen utgöras av ett rent bidrag eller så ska det omvandlas till ett förmånligt lån om företaget överlever en viss tid och får upp sin omsättning över en viss gräns. Redan i dag finns en lag som ger rätt till ledighet för att bedriva näringsverksamhet under vissa fastställda kriterier, exempelvis att verksamheten inte får konkurrera med arbetsgivarens verksamhet. Detta är givetvis bra, men kan dock ske i högst sex månader, vilket bör förlängas till minst tolv månader.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

6. Företagsstöd, punkt 2 (V, C)

av Elisabeth Thand Ringqvist (C) och Lorena Delgado Varas (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2023/24:2492 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 29 och 30 samt

2023/24:2499 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkandena 38 och 39 samt avslår motionerna

2023/24:332 av Helena Gellerman (L),

2023/24:420 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 3,

2023/24:893 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkandena 3 och 6,

2023/24:1519 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkandena 26 och 30,

2023/24:2281 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 6 och

2023/24:2631 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 1–3, 6 och 7.

Ställningstagande

Fakta och statistik kring kvinnors företagande, kvinnors ledning av företag och kvinnors ägande av företag är fortfarande bristfällig. Om förutsättningarna för kvinnors företagande, ledning och ägande ska kunna förbättras är tillgången på bättre faktaunderlag viktig. Jämställdhetsanalyser bör vara ett självklart och naturligt inslag i den statliga företagspolitiken. I linje med detta behöver de stöd som företag kan söka utformas så att de också i högre grad söks. Detta gäller såväl kvinnodominerade som mansdominerade branscher. Frågan om hur företagspolitiken effektivare kan bidra till såväl jämställdhet som tillväxt, och hur det arbetet ska organiseras, bör också utredas. Till detta hör också hur stöden bättre kan anpassas för att bidra till tillväxt och utveckling i hela landet.

Vidare behövs ett tydligt och strategiskt arbete för att öka jämställdheten inom näringslivet. Här spelar det roll hur statliga aktörer agerar. Berörda myndigheter måste ges tydliga och mätbara mål. En grundläggande utgångspunkt ska vara att statliga medel fördelas mer jämställt.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännager för regeringen.

7. Företagsstöd, punkt 2 (MP)

av Elin Söderberg (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2023/24:893 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkandena 3 och 6 samt

2023/24:1519 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkandena 26 och 30 samt avslår motionerna

2023/24:332 av Helena Gellerman (L),
2023/24:420 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 3,
2023/24:2281 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 6,
2023/24:2492 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 29 och 30,
2023/24:2499 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkandena 38 och 39 samt
2023/24:2631 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 1–3, 6 och 7.

Ställningstagande

Näringslivet spelar en nyckelroll för den gröna omställningen till ett hållbart samhälle. Den snabba utveckling som behöver ske innebär möjligheter till innovation, näringslivsutveckling och stärkt konkurrenskraft. Det finns i detta läge ett stort behov av att politiken uppmuntrar, stöttar och manar på den gröna industrirevolutionen och hållbarhetsarbetet i alla branscher.

Klimatomställningen, automatiseringen, den fortsatta digitaliseringen och utvecklingen av artificiell intelligens är utmaningar som staten måste hjälpa såväl företag som arbetstagare igenom. All omställning måste vara rättvis och solidarisk och samarbete och samverkan är centralt för att hejda klimatförändringen. Det är därför viktigt att bygga vidare på samarbeten med och inom näringslivet för att lösa klimatfrågan. Vidare är goda förutsättningar för innovation, affärsutveckling och kommersialisering viktigt för att främja en grön omställning av industrier och hela branscher. Sverige har goda möjligheter till en stor miljöexport, och regeringen bör därför stödja detta genom att ge medel till forskning och innovationer samt gröna krediter till startup-företag, företag och branscher i framkant av klimatarbetet. Därutöver har små företag ibland otillräckliga resurser för att klara omställningen till att bli fossilfria och cirkulära på egen hand. Regeringen bör av den anledningen fortsätta att satsa på och utveckla statliga satsningar som stöd till de mindre företagens omställning, i syfte att hjälpa industrier och företag att minska sin klimatpåverkan.

Fortsatta satsningar på forskning och innovation är viktigt för att möjliggöra en snabbare klimatomställning, undvika de allvarligaste riskerna med klimatförändringarna och tillvarata de möjligheter som följer av klimatomställningen som drivkraft för innovation och hållbar samhällsutveckling. Jag vill att den befintliga stödtjänsten EU SME som drivs på uppdrag av Vinnova, Tillväxtverket och Energimyndigheten ska ges ett vidgat uppdrag att skapa bättre förutsättningar för små och medelstora företag att söka EU-finansiering med ett fokus på innovativa tekniker för klimatomställningen.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

8. Övrigt om företagsfrämjande åtgärder, punkt 3 (SD)

av Tobias Andersson (SD), Eric Palmqvist (SD), Johnny Svedin (SD) och Anette Rangdag (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2023/24:422 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1,

2023/24:428 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 2–5 och

2023/24:433 av Tobias Andersson m.fl. (SD) samt

avslår motionerna

2023/24:797 av Serkan Köse (S) yrkandena 1–3,

2023/24:893 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 9,

2023/24:1760 av Michael Rubbestad (SD),

2023/24:2281 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 1 och

2023/24:2534 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1.

Ställningstagande

Vi förordar en marknadsliberal och handelsinriktad näringspolitik. Vi prioriterar att skapa ett gott näringslivsklimat för att både nya och gamla företag ska kunna verka och växa och för att Sveriges anor som en innovationsdriven nation ska kunna fortleva. Vi vill se tydliga och långsiktiga spelregler för hela näringslivet, för såväl stora som små företag, och det är angeläget att företag ges möjligheter att verka på en marknad med tydliga ramverk och utan onödigt regelkrångel. Vi menar att det är så Sveriges framtida välbefinnande byggs. De flesta nya arbetstillfällena skapas i växande små företag, och det är dessa företag som tidigare har stått för en stor del av sysselsättningstillväxten. Små företag har alltså en nyckelroll för ökad sysselsättning och minskad arbetslöshet. Det är vår uppfattning att näringspolitiken därför bör inriktas på att ta bort de hinder som finns för att få fler små företag att starta och växa. Vidare förordar vi generella satsningar på små och medelstora företag, vilket kommer att gynna alla branscher och företagare. Det är även angeläget med en fungerande kapitalförsörjning så att nya och expanderande företag inte bromsas. Riksdagen bör tydliggöra för regeringen att det är med denna inriktning näringspolitiken bör bedrivas.

Sverige behöver en bra utvecklingsmiljö för att stödja entreprenörer och startup-företag. Detta gäller inte minst inom många framtidsbranscher inom tech och it. Det måste vara gynnsamt att prova nya idéer och koncept och Sverige behöver därför en företagsvänlig atmosfär och platser där företag får experimentera och utveckla sina tjänster och idéer. Det behövs även arenor där

olika aktörer kan mötas och samfinansieras för att accelerera utveckling och användning, skapa större samverkan mellan stora och små bolag samt få ett mer diversifierat och innovativt utbud av tjänster och produkter. Vi anser därmed att regeringen behöver skapa ett företagsklimat och arenor som främjar testning, utveckling och anpassning av tjänster och idéer.

Vi anser även att det behöver göras löpande kartläggningar av näringspolitiska insatser, bl.a. i syfte att identifiera överlapp av olika insatser. I den utsträckning olika former av offentliga stöd till näringslivet ska återfinnas bör de komplettera och inte konkurrera med det privata kapitalet. Därutöver krävs att det går att mäta och fastställa dess effekt. En ytterligare problematik på området är att alternativkostnaden för att söka offentliga stöd är lägst i de bolag som har lägst produktivitet, varför det finns incitament för just dessa att söka offentliga medel. Därför anser vi att åtgärder behöver vidtas för att säkerställa att inte offentliga stöd till näringslivet finansierar rena bidragsentreprenörer. Detta kan motarbetas genom effektutvärderingar, kartläggningar och av en tydligare samordning av de stöd som i dag kommer från olika aktörer.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

9. Övrigt om företagsfrämjande åtgärder, punkt 3 (MP)

av Elin Söderberg (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkänner detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:893 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 9 och avslår motionerna

2023/24:422 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1,

2023/24:428 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 2–5,

2023/24:433 av Tobias Andersson m.fl. (SD),

2023/24:797 av Serkan Köse (S) yrkandena 1–3,

2023/24:1760 av Michael Rubbestad (SD),

2023/24:2281 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 1 och

2023/24:2534 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1.

Ställningstagande

Sverige och Europa behöver en mångfald av stora och små företag som skapar möjlighet till försörjning och arbetstillfällen och bidrar till livskvalitet och utveckling. Allt fler svenskar vill också starta företag. Människors kreativitet och entreprenörskap ska tas till vara och detta bör möjliggöras genom att förbättra villkoren och minska regelkrånglet för företagare. För att frigöra och

tillvarata människors entreprenörskap, innovationskraft och kreativitet behöver företagandet vara tryggt och enkelt. Jag anser därför att regeringen bör vidta åtgärder så att fler får möjlighet att styra över sitt arbete och skapa sin egen försörjning.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

10. Konkurrens från offentlig verksamhet, punkt 4 (SD)

av Tobias Andersson (SD), Eric Palmqvist (SD), Johnny Svedin (SD) och Anette Rangdag (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:429 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1 och avslår motionerna

2023/24:429 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 2,

2023/24:2082 av Johan Hultberg och Jesper Skalberg Karlsson (båda M) yrkandena 1 och 2 samt

2023/24:2492 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 14 och 17.

Ställningstagande

Trots att svensk konkurrenslagstiftning ligger i framkant uppstår problem inom vissa branscher. Inte alltför sällan handlar det om en osund konkurrens från offentlig verksamhet, något som inte minst slår mot små och medelstora aktörer som också, om förutsättningarna ges, är de som starkast bidrar till jobbskapande och tillväxt.

Det är över tio år sedan de nya reglerna mot konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet trädde i kraft. Syftet med reglerna var att förmå det offentliga att sluta med konkurrensnedvridande verksamhet snarare än att straffa. Detta resulterade initialt i en upplevd förbättring hos näringslivet, vilket huvudsakligen föranleddes av frivilliga åtaganden som offentliga aktörer vidtog efter påbackning från Konkurrensverket. Det har med andra ord inte varit de förhållandevis få domarna som resulterat i förändringarna, utan den rent juridiska tillämpningen har i stället inneburit en snäv tillämpning av reglerna. Vi anser att den snäva tillämpningen har vattnat ur reglernas faktiska syfte. De senaste åren har Konkurrensverkets aktivitet i domstol också minskat. Mot denna bakgrund anser vi att reglerna och dess tillämpning bör utvärderas.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

11. Konkurrens från offentlig verksamhet, punkt 4 (C)

av Elisabeth Thand Ringqvist (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2023/24:2492 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 14 och 17 samt avslår motionerna 2023/24:429 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 1 och 2 samt 2023/24:2082 av Johan Hultberg och Jesper Skalberg Karlsson (båda M) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

I dag finns ett stort antal offentligt ägda bolag som konkurrerar med det privata näringslivet inom områden som inte tillhör det offentligas huvudsakliga verksamhet. Offentliga utförare ska som regel inte agera på den konkurrensutsatta marknaden och bidra till osunda konkurrensvillkor. För att motverka detta behöver konkurrenslagstiftningen skärpas och Konkurrensverket bör ha som prioriterad uppgift att utreda fall där offentliga aktörer konkurrerar med privata företag.

Ibland uppstår det svåra gränsdragningar mellan vad som är osund konkurrens från en skattefinansierad offentlig verksamhet. Många gånger handlar det om kommunalt driven verksamhet, men det har även förekommit fall där statliga myndigheter drivit affärsverksamhet på den öppna marknaden. Affärsverksamhet som det offentliga bedriver på konkurrensutsatta områden – genom aktiebolag eller på annat sätt – riskerar ofta att snedvrider konkurrensen. I konkurrenslagen finns särskilda bestämmelser om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet som innebär att staten, kommuner och regioner kan förbjudas att sälja varor eller tjänster på ett sätt som begränsar konkurrensen. Kommuner och regioner kan dessutom helt förbjudas att bedriva viss säljverksamhet. För att identifiera dessa gråzoner och kunna undvika dem anser jag att offentliga aktörer ska ha en policy för hur säljverksamheter som begränsar konkurrensen kan undvikas.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

12. Övriga frågor om konkurrens, punkt 5 (SD)

av Tobias Andersson (SD), Eric Palmqvist (SD), Johnny Svedin (SD) och Anette Rangdag (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2023/24:423 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1,

2023/24:425 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 12 och

2023/24:429 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 3 och 4 samt avslår motionerna

2023/24:587 av Sten Bergheden (M) och

2023/24:771 av Larry Söder (KD) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Svensk konkurrenskraft ska stärkas genom en ökad handel. Målet är att öka marknadsandelarna, tillväxten och vinstmarginalerna för svenska bolag och att detta sker i reella termer med jämförbara länder. Det finns dock ett behov av en total konkurrensöversyn och en genomgång av de s.k. konkurrensfaktorerna. Det är marknadsens uppgift att se över de egna sektorernas konkurrenskraft; politiken ska inte detaljstyra på minsta möjliga nivå. Vi ser dock behovet av en övergripande konkurrensöversyn när det gäller större mätområden i sin helhet, inte minst i de fall svenska företag drabbas av onödiga konkurrenssnackdelar till följd av politiska beslut.

Sverige måste vidta åtgärder för att säkerställa svensk konkurrenskraft på en alltmer globaliserad marknad. Den svenska konkurrenskraften har dock hämmats genom symbolskatter, onödigt regelkrångel, långa tillståndsprocesser m.m. Redan i dag har industriinvesteringar gjorts i andra länder i stället för i Sverige, och denna utveckling riskerar att fortsätta ifall åtgärder inte vidtas. Vi anser därför att det finns ett behov av ett konkurrenskraftsmål som ska syfta till att stärka Sveriges konkurrenskraft. Målet bör bygga på ett konkurrenskraftsindex som mäter konkurrenskraften på olika relevanta områden.

När det sedan gäller Konkurrensverkets verksamhet menar vi att en förändrad process där myndigheten i första instans beslutar om konkurrensskadeavgift potentiellt kan leda till en ökad effektivitet. Vissa effektivitetsvinster kan förmodligen uppnås genom en enklare beslutsprocess. Det avgörande för om stora effektivitetsvinster kommer att kunna göras, beror dock bl.a. på i vilken utsträckning företagen kommer att överklaga Konkurrensverkets beslut. Vi menar att detta är värt att pröva trots vissa farhågor när det gäller

om den nya ordningen kommer att medföra att handläggningstiden förkortas eller inte. Vi anser därför att regeringen ska verka för en grundlig utvärdering av den nya ordningen för konkurrensskadeavgift när den varit verksam i fem år. Vidare anser vi att regeringen bör säkerställa att Konkurrensverkets utredande och beslutande delar inom organisationen separeras.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

13. Insatser för vissa grupper, punkt 6 (S, V)

av Mattias Jonsson (S), Marianne Fundahn (S), Isak From (S), Aida Birinxhiku (S), Daniel Vencu Velasquez Castro (S) och Lorena Delgado Varas (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkänner detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2631 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 4 och avslår motionerna

2023/24:2412 av Helena Gellerman (L),

2023/24:2492 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 31,

2023/24:2499 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkandena 40 och 42,

2023/24:2534 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2 och

2023/24:2664 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkandena 15 och 16.

Ställningstagande

Det finns fortfarande utmaningar med jämställdhet inom företagande i Sverige. Även om antalet kvinnor som är företagare har ökat under de senaste åren så är andelen kvinnor som är företagare fortfarande betydligt lägre än motsvarande andel bland män. Kvinnor har också i genomsnitt lägre representation i ledande befattningar och i vissa branscher. En stor del av problemet för många kvinnor som är företagare är tillgången till finansiering och kapital.

Den tidigare regeringen arbetade med att främja kvinnors företagande genom politiska åtgärder som inkluderade lika möjligheter och ekonomiskt stöd till kvinnor som är entreprenörer. Vi ser ett fortsatt stort behov av att stötta kvinnors företagande och möjliggöra för fler att ta klivet och bli egenföretagare. Sverige riskerar att tappa viktiga innovationer och konkurrenskraft om inte hela befolkningen får lika förutsättningar att kunna starta eget företag. Relevanta myndigheters regleringsbrev bör därför inkludera ett främjande av kvinnors företagande och utlysningar och finansieringserbjudanden i statligt initierade eller finansierade initiativ behöver utformas för att ge kvinnor och män lika möjligheter att utvecklas. Vi vill att fler kvinnor ska informeras och

motiveras att ansöka om riskkapital och de statliga aktörerna bör i större omfattning rikta sig till kvinnors företagande. Vi anser att regeringen bör återkomma med kraftiga åtgärder för att se till att öka jämställdheten bland företagare i Sverige.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

14. Insatser för vissa grupper, punkt 6 (C)

av Elisabeth Thand Ringqvist (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2023/24:2492 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 31 och
2023/24:2499 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkandena 40 och 42 samt
avslår motionerna

2023/24:2412 av Helena Gellerman (L),

2023/24:2534 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2,

2023/24:2631 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 4 och

2023/24:2664 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkandena 15 och 16.

Ställningstagande

Cirka 30 procent av de svenska företagen ägs av kvinnor. Trots att nyföretagandet bland kvinnor har ökat ligger Sverige jämfört med övriga EU-länder i bottenskiktet när det gäller andelen kvinnor som är företagare. Samtidigt finns uppgifter om att de varor och tjänster som säljs av företag drivna av kvinnor i högre grad är innovativa och nya för Sverige eller världen. Sammantaget är detta orimligt. Mycket arbete återstår för svenskt vidkommande när det kommer till ekonomisk jämställdhet. Det behövs ett tydligt och strategiskt arbete för att öka jämställdheten inom näringslivet.

Som jag även framfört ovan är kunskapen om kvinnors företagande och om kvinnors ledning och ägande av företag bristfällig. Om förutsättningarna för detta ska förbättras är tillgången på bättre faktaunderlag viktig. Mot denna bakgrund anser jag att regeringen bör arbeta för fler kvinnor i ledande positioner och för att förbättra kunskapen om kvinnors ledning och ägande av företag.

Det är vidare viktigt att se företagandets potential både som integrationsmotor och för jämställdheten. För många kvinnor som kommit till Sverige från andra länder kan företagande vara den enda möjligheten till ett jobb. Därför behövs också en särskild satsning på kvinnor med utländsk bakgrund för att de lättare ska kunna välja företagande som ett sätt att få ett jobb. För dessa

grupper, men också i vidare perspektiv, bör tillgången till mikrolån förbättras. Mikrolånen kan vara av stor betydelse för den som vill ta ett första steg till eget företagande.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

15. Insatser för vissa grupper, punkt 6 (MP)

av Elin Söderberg (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2664 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkandena 15 och 16 samt avslår motionerna

2023/24:2412 av Helena Gellerman (L),

2023/24:2492 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 31,

2023/24:2499 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkandena 40 och 42,

2023/24:2534 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2 och

2023/24:2631 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 4.

Ställningstagande

Möjligheterna till kvinnors företagande måste förbättras. Studier visar att stereotypa föreställningar påverkar hur kvinnor respektive män behandlas när de ansöker om statligt riskkapital. Kvinnor som är entreprenörer får i snitt 25 procent av det efterfrågade kapitalet medan män får över hälften. Detta indikerar att kvinnor och män bemöts olika hos de statligt företagsfrämjande aktörerna. Regeringen bör därför ge de granskande myndigheterna i uppdrag att närmare analysera förekomsten av dessa osakliga könsskillnader. I samband med detta bör myndigheterna också analysera verksamhetens möjliga konsekvenser för ekonomisk jämställdhet. Jag anser att det även i övrigt är angeläget att se över kvinnors möjlighet att starta och driva eget företag samt hur kvinnors möjligheter kan förbättras.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

16. Kooperativt och socialt företagande, punkt 7 (V, MP)

av Elin Söderberg (MP) och Lorena Delgado Varas (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:893 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 12 och avslår motionerna

2023/24:795 av Tomas Eneroth (S),

2023/24:1599 av Per-Arne Håkansson m.fl. (S),

2023/24:2367 av Karin Sundin m.fl. (S) och

2023/24:2511 av Kalle Olsson m.fl. (S) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Det behövs en mångfald av stora och små företag som skapar möjlighet till försörjning och arbetstillfällen och bidrar till livskvalitet och utveckling. För att frigöra och tillvarata människors entreprenörskap, innovationskraft och kreativitet behöver företagandet vara tryggt och enkelt. Det är också viktigt att det finns goda förutsättningar för en mångfald av företagsformer som gör det möjligt att bedriva verksamhet utifrån verksamhetsbehov. Kooperativ, personalägda företag och sociala företag bör därför få lika goda förutsättningar som aktieföretag att få lån.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

17. Företagens kapitalförsörjning, punkt 8 (SD)

av Tobias Andersson (SD), Eric Palmqvist (SD), Johnny Svedin (SD) och Anette Rangdag (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:428 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1 och avslår motionerna

2023/24:403 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 48 och

2023/24:893 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 15.

Ställningstagande

De offentliga stöden till det privata näringslivet är svåröverblickat. Det finns många olika aktörer, exempelvis Energimyndigheten, Tillväxtverket, Almi och Vinnova, som erbjuder olika former av stöd som bidrag, krediter, lån och riskkapital m.m. Stöden är ofta tänkta att vara marknadskompletterande och stötta företag i de förkommersiella faserna innan privata investerare kliver in.

I teorin låter det fint men i praktiken har det resulterat i stora slukhål för skattemedel, marknadssnedvridning, offentlig konkurrens mot privat kapital och bidragstreprenörer. Denna kritik bygger inte minst på de granskningar på området som kommit från t.ex. Riksrevisionen, Tillväxtanalys och från enskilda forskare. Mot denna bakgrund är det viktigt att statligt stöd, inte minst riskkapitalfinansiering, riktas mot förkommersiella faser med fokus på mindre, nystartade tillväxtföretag. Det är samtidigt viktigt att all form av statlig riskkapitalfinansiering följs upp och utvärderas för att säkerställa att de genererar resultat utan att snedvrیدا konkurrensen på marknaden – annars ska den avskaffas.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

18. Företagens kapitalförsörjning, punkt 8 (V, MP)

av Elin Söderberg (MP) och Lorena Delgado Varas (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:893 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 15 och
avslår motionerna

2023/24:403 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 48 och

2023/24:428 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1.

Ställningstagande

Statens stöd till företag bör anpassas så att de kan komma alla typer av företag till godo. Lokal ekonomisk utveckling bör främjas och bättre villkor för små och medelstora företag skapas. Vi anser mot denna bakgrund att regeringen bör vidta åtgärder för att förbättra tillgången till riskkapital och möjligheter till företagsrådgivning.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

19. Besöksnäringen, punkt 9 (S)

av Mattias Jonsson (S), Marianne Fundahn (S), Isak From (S), Aida Birinxhiku (S) och Daniel Vencu Velasquez Castro (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2631 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 14 och 15 samt avslår motionerna

2023/24:148 av Mathias Bengtsson (KD),

2023/24:224 av Josef Fransson (SD) yrkande 2,

2023/24:402 av Beatrice Timgren m.fl. (SD) yrkande 44,

2023/24:445 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 1–3 och 11,

2023/24:798 av Per-Arne Håkansson och Ewa Pihl Krabbe (båda S),

2023/24:1978 av Lars Isacson m.fl. (S),

2023/24:2058 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S),

2023/24:2457 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 48,

2023/24:2492 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 18 och

2023/24:2549 av Adrian Magnusson m.fl. (S).

Ställningstagande

Besöksnäringen och turismen stärker Sverige som land och främjar en positiv Sverigebild. Den bidrar även till ökad handel och att fler investeringar hamnar i Sverige. Vi anser att besöksnäringen behöver få ett särskilt fokus i regeringens arbete för att främja turism och för att skapa fler arbetstillfällen. Vi menar att Visit Sweden behöver prioriteras i de turismfrämjande insatser som behövs för att locka besökare till Sverige och för att främja den inhemska turismen. Vidare anser vi att det behöver göras en övergripande analys av besöksnäringens villkor och förutsättningar så att staten bättre kan satsa på de delar som gör Sverige till en attraktiv plats att besöka.

Utöver turismfrämjande ser vi att besöksnäringen är en viktig del i att underlätta den gröna omställningen. På ett flertal orter sker stora projekt som ämnar att göra Sverige till en grön industrination. För att människor ska kunna ta jobben i de mindre orterna krävs dock en utvidgad besöksnäring som kan bidra till en variation av sysselsättningar som skapar levande samhällen. På så sätt stärks Sverigebilden, det skapas arbetstillfällen och underlättar för investeringar och kompetensförsörjning. Här bör regeringen återkomma med en strategi för hur besöksnäringen ska kunna underlätta den gröna omställningen.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

20. Besöksnäringen, punkt 9 (SD)

av Tobias Andersson (SD), Eric Palmqvist (SD), Johnny Svedin (SD) och Anette Rangdag (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2023/24:402 av Beatrice Timgren m.fl. (SD) yrkande 44 och

2023/24:445 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 1, 3 och 11 samt avslår motionerna

2023/24:148 av Mathias Bengtsson (KD),

2023/24:224 av Josef Fransson (SD) yrkande 2,

2023/24:445 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 2,

2023/24:798 av Per-Arne Håkansson och Ewa Pihl Krabbe (båda S),

2023/24:1978 av Lars Isacson m.fl. (S),

2023/24:2058 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S),

2023/24:2457 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 48,

2023/24:2492 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 18,

2023/24:2549 av Adrian Magnusson m.fl. (S) och

2023/24:2631 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 14 och 15.

Ställningstagande

Sverige är ett fantastiskt land och på många håll finns det goda möjligheter att främja en växande turistnäring. Vad som gör näringen extra intressant är dess inverkan på arbetsmarknaden. Turist- och besöksnäringen är också viktig för svensk ekonomi. Om den ges rätt förutsättningar har den svenska turist- och besöksnäringen stora möjligheter att bli en viktig tillväxtbransch. Från vårt håll vill vi säkerställa att den politiska ambitionen finns. Vi menar att det därför är viktigt att bl.a. satsa på infrastruktur, förenklade regelverk, investeringar och utbildning, parallellt med att arbeta för att stärka Sveriges attraktionskraft som besöksmål. Därutöver växer den inhemska turismen i betydelse. Vi ser därför positivt på Visit Swedens uppdrag att marknadsföra Sverige mot svenskar. Det är något vi drivit på för.

Fram till att den globala pandemin bröt ut var Sverige en turistnation med en välmående besöksnäring. Pandemin medförde dock stor skada för besöks- och turistnäringen och branschen behöver därför nu goda förutsättningar. Ett viktigt steg i detta är att undanröja obsoleta och hämmande regelverk. Vi vill särskilt lyfta fram behovet av regelförenklingar för vissa branscher, exempelvis när det gäller hotelltillståndet, cateringtillståndet och regelverken för personalliggare och kassaregister i hotell- och restaurangbranschen.

När det särskilt gäller fjällturismen finns det vandringsleder som tidvis är överbelastade. Vägen framåt är dock inte att begränsa turismen, utan man bör i stället sträva efter att åtgärda den underhållsskuld som finns för vandringsleder på statlig mark så att turister inte trampar upp ny mark och försämrar naturupplevelsen. Vi föreslår att ett första steg är att utreda och kartlägga fjällturismens möjligheter för att hitta åtgärder som stärker besöksnäringen. När det sedan gäller fisketurismen anser vi att samarbete mellan olika aktörer och sektorer är viktigt för att ytterligare främja fisketurism och samtidigt

säkerställa ett hållbart fiske. Ett samarbete mellan fisketuristföretag, lokala fiskevårdsföreningar, myndigheter och andra intressenter kan tillsammans arbeta för att främja fisketurismen, skapa nya arbetstillfällen och samtidigt se till att fisket bedrivs på ett hållbart sätt.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

21. Besöksnäringen, punkt 9 (V, C)

av Elisabeth Thand Ringqvist (C) och Lorena Delgado Varas (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2023/24:2457 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 48 och

2023/24:2492 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 18 och

avslår motionerna

2023/24:148 av Mathias Bengtsson (KD),

2023/24:224 av Josef Fransson (SD) yrkande 2,

2023/24:402 av Beatrice Timgren m.fl. (SD) yrkande 44,

2023/24:445 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 1–3 och 11,

2023/24:798 av Per-Arne Håkansson och Ewa Pihl Krabbe (båda S),

2023/24:1978 av Lars Isacson m.fl. (S),

2023/24:2058 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S),

2023/24:2549 av Adrian Magnusson m.fl. (S) och

2023/24:2631 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 14 och 15.

Ställningstagande

Besöksnäringen är viktig för Sverige och skapar arbetstillfällen både på landsbygden och i städerna. En ny översyn av konkurrenskraften inom besöksnäringen behövs därför så att den kan vara långsiktigt konkurrenskraftig. Vi vill därför se en utredning som identifierar och presenterar incitament som förenklar för företag att växa och anställa inom turist- och besöksnäringen. Målet bör vara en samlad strategi för besöksnäringen. Strategin bör även belysa det nordiska perspektivet för att på olika sätt marknadsföra Norden som en attraktiv region för turism. Inte minst kan ett nordiskt samarbete stärka gränsregionernas attraktivitet som turistmål.

Vi anser även att man bör pröva möjligheten att ge svenska kommuner rätt att ta ut en avgift på övernattningar. Den typen av avgifter förekommer i många andra länder, och med tanke på den snabba tillväxt som skett inom besöksnäringen på senare år har det uppstått ett behov även i Sverige. Med hjälp av lokala turistavgifter ska det vara möjligt för kommuner att delvis

kompensera för det extra slitage och underhåll som följer med en utbredd turism och ökande befolkning under delar av året. På så sätt kan en säsongsvis kraftigt ökande befolkning leda till större nytta för de människor som lever i dessa kommuner året om samtidigt som acceptansen för en omfattande besöksnäring kan öka. Avgifterna skulle även kunna användas för att vidareutveckla den lokala attraktionskraften, exempelvis genom ökat hållbarhetsfokus samt bättre skyltning och utsmyckning.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

22. Delningsekonomi, punkt 10 (V, MP)

av Elin Söderberg (MP) och Lorena Delgado Varas (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:1519 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 19 och
avslår motion

2023/24:2492 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 19.

Ställningstagande

Det bör vara lättare att dela på saker och äga tillsammans. Vi anser därför att regeringen bör främja en uppskalning av delningsekonomin genom att ge lämpliga myndigheter ett formellt uppdrag att analysera behoven hos användarna. Styrmedel måste främja konsumtion av klimatsmarta tjänster i stället för konsumtion av resursintensiva produkter.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

23. Delningsekonomi, punkt 10 (C)

av Elisabeth Thand Ringqvist (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2492 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 19 och
avslår motion

2023/24:1519 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 19.

Ställningstagande

Den moderna tekniken har gett upphov till helt nya branscher och marknader, bl.a. till framväxten av delningsekonomin. Ur ett hållbarhetsperspektiv har delningsekonomin mycket stor potential. Utvecklingen kommer att fortsätta att gå fort. Tyvärr har lagstiftnings- och regelarbetet inte gått lika fort och på sikt är det ett hot mot den fortsatta utvecklingen. Bland annat är nuvarande skatteregler illa anpassade till delningsekonomin förutsättningar och det behövs därför göras en bred skatteöversyn med uppdrag att se över de regler som berör delningsekonomin. Även på andra områden bör en översyn göras för att skapa bättre förutsättningar för delningsekonomin.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

24. Industrifrämjande åtgärder, punkt 11 (SD)

av Tobias Andersson (SD), Eric Palmqvist (SD), Johnny Svedin (SD) och Anette Rangdag (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2023/24:421 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 4 och

2023/24:425 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1 och

avslår motionerna

2023/24:893 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2,

2023/24:996 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 52,

2023/24:1033 av Åsa Karlsson och Helén Pettersson (båda S),

2023/24:1363 av Lars Isacsson m.fl. (S) yrkande 2,

2023/24:1902 av Kalle Olsson m.fl. (S),

2023/24:2458 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 35 och

2023/24:2492 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 20.

Ställningstagande

Industrin utgör basen för det svenska välståndet. Den svenska industrin är relativt väl fungerande, men det finns även betydande orosmoln och signaler om att Sverige tappar i konkurrenskraft gentemot jämförbara länder i Europa. Samtidigt hårdnar konkurrensen från växande ekonomier i framför allt Asien. Med tiden har allt färre kommit att vara sysselsatta inom den svenska industrin, vilket till stor del är kopplat till tekniska framsteg på andra håll, men på senare tid kan det också kopplas till att Sverige halkat efter på en rad områden i förhållande till omvärlden. Sverige tjänar på att även förutsättningsvis vara en avancerad kunskapsekonomi och en stark industrination. Den

moderna kunskapsekonomin är präglad av snabba teknologiskiften, och Sverige måste ta sig an dessa utmaningar för att förbli innovativt och konkurrenskraftigt. Såväl befintliga industriföretag som nya branscher ska ha goda förutsättningar att verka långsiktigt i Sverige. Företag som flyttat ut hela eller delar av sin produktion ska uppmuntras att återvända. Genom att bibehålla och förbättra villkoren för svensk industri kan man skapa produktion, tillväxt och sysselsättning åt alla grupper i samhället. Genom att bevara och utveckla en välfungerande exportindustri upprätthålls dessutom en skattebas som är betydande för den gemensamma välfärden. Utifrån dessa insikter menar vi att det bör inrättas en industrikommission med kommittédirektiv som bl.a. omfattar frågan om en revidering av energipolitiken, kapitalförsörjning, kompetensförsörjning, regelförenkling och infrastruktur.

Vi välkomnar tekniska framsteg som gör svensk industri relevant och konkurrenskraftig. Konkurrenskraften bör primärt uppnås genom att de nya produkterna har ett ökat förädlingsvärde, är mer efterfrågade på marknaden och möter morgondagens krav och således garanterar tillverkaren ökade och långsiktiga intäkter utan att vara beroende av exempelvis skyddstullar och liknande. Vår uppfattning är också att staten bör inta en teknikneutral hållning där ingen produkt eller produktionsmetod åtnjuter oskäligen fördelar framför någon annan. Den svenska stålindustrin har en hög innovationskraft. Vi menar att forskning och utveckling kopplat till stålindustrin bör stärkas i syfte att stimulera till inhemska tekniska landvinningar som har potential att bli en viktig exportvara jämte stålet. Målet ska vara att Sverige innehar en världsledande position på området.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

25. Industrifrämjande åtgärder, punkt 11 (C)

av Elisabeth Thand Ringqvist (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2023/24:2458 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 35 och

2023/24:2492 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 20 och avslår motionerna

2023/24:421 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 4,

2023/24:425 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1,

2023/24:893 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2,

2023/24:996 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 52,

2023/24:1033 av Åsa Karlsson och Helén Pettersson (båda S),

2023/24:1363 av Lars Isacson m.fl. (S) yrkande 2 och

2023/24:1902 av Kalle Olsson m.fl. (S).

Ställningstagande

Nyindustrialiseringen skapar tillväxt i hela landet och näringslivets aviserade investeringar i basindustrin är därför mycket glädjande. Dessa projekt sätter dock fokus på behovet av en rad reformer inom många områden och förutsätter stora investeringar i samhället, exempelvis investeringar i utbildningsväsendet och infrastrukturen, samt en översyn av inkomstbeskattningen och av miljöbalken. Från statligt håll bör man även säkerställa att det blir mer attraktivt för utrikesbaserad spetskompetens att söka sig till Sverige. I en internationell kontext spelar inte minst inkomstbeskattning en stor roll.

Industrin upplever även en mycket stor brist på utbildad arbetskraft. Att se till så att svenska företag kan finna den kompetens som behövs är av central betydelse. Detta är något som måste prioriteras de kommande åren. Kompetensbristen understryker också vikten av att svenska företag även fortsättningsvis kan rekrytera personal utomlands. Regeringens ambitioner att kraftigt försvåra för arbetskraftsinvandringen är därför ett allvarligt hot mot tillväxten och de svenska företagen.

Mot denna bakgrund anser jag att regeringen behöver se över förutsättningarna för nyindustrialiseringen och möjligheten för staten att matcha utbyggnaden av stora gröna industrier med en förstärkt infrastruktur. Vidare bör kommunernas långsiktiga finansiering av matchande samhällsinsatser som skolor och vårdinrättningar underlättas för att de ska kunna generera skatteintäkter de kommande årtiondena.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

26. Industrifrämjande åtgärder, punkt 11 (MP)

av Elin Söderberg (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2023/24:893 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2 samt

2023/24:996 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 52 och

avslår motionerna

2023/24:421 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 4,

2023/24:425 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1,

2023/24:1033 av Åsa Karlsson och Helén Pettersson (båda S),

2023/24:1363 av Lars Isacson m.fl. (S) yrkande 2,

2023/24:1902 av Kalle Olsson m.fl. (S),

2023/24:2458 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 35 och
2023/24:2492 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 20.

Ställningstagande

Näringslivet spelar en avgörande roll i klimatomställningen och för den gröna omställningen till ett hållbart samhälle. Den snabba utveckling som nu behöver ske innebär goda möjligheter att tillvarata den gröna omställningen som drivkraft för innovation, näringslivsutveckling och stärkt konkurrenskraft. Det är i detta läge viktigt att politiken stöder utvecklingen. Det finns ett brett behov av att politik uppmuntrar, stöttar och manar på denna gröna industrirevolution och hållbarhetsarbetet i alla branscher. De svenska företagen är avgörande för Sveriges klimatarbete och konkurrenskraft. Staten behöver därför spela en aktiv roll i industrins klimatomställning och skapa förutsättningar för den gröna industriomställningen. Tre områden är centrala för industrins klimatomställning och förutsättningarna att nå klimatmålen och undvika de allvarligaste klimatrelaterade riskerna. Det gäller dels snabba och samplanerade tillståndsprocesser med bibehållen miljöprestanda, dels energi-effektiviseringar, förbättrad effekttilldelning och utbyggnad av förnybar elproduktion för att tillgängliggöra el i närtid till industrins omställning, dels bostadsbyggande, utbildningsinsatser och förbättrade förutsättningar för arbetskraftsinvandring för att trygga kompetensförsörjningen.

Ett tydligt politiskt ledarskap är avgörande för att potentialen i industrin och näringslivets omställning till hållbarhet ska kunna tas till vara. Politiken måste garantera tydliga och långsiktiga spelregler. Det är en förutsättning för att näringslivet ska kunna planera sina verksamheter och bidra till omställningen på ett effektivt sätt. Den ryckighet och otydliga politiska styrning som präglar dagens miljö- och klimatpolitik ökar den ekonomiska risken vid investeringar. Ett långsiktigt tydligt politiskt ledarskap i linje med Parisavtalet, fastställda klimatmål och Agenda 2030 minskar risken vid investeringar och säkerställer att Sverige omhändertar de mervärden som följer av klimatomställningen i form av arbetstillfällen, ekonomisk utveckling och hållbar samhällsutveckling. Jag vill därför att staten ska peka ut riktningen: Sverige ska bli världens första fossilfria välfärdsland och vara pådrivande i den globala klimatomställningen. Klimatomställningen inom industri och näringsliv med riktning mot Agenda 2030 kommer att stärka svensk konkurrenskraft och bidra till en hållbar samhällsutveckling i hela landet. För att tillvarata denna potential måste dock politiken ge näringslivet förutsättningar att ställa om och lösa företagens praktiska problem. Tydligast är behovet av billig el i närtid, rätt kompetens på rätt plats och smidiga tillståndsprocesser.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

27. Övrigt om särskilda näringsgrenar och branscher, punkt 12 (SD)

av Tobias Andersson (SD), Eric Palmqvist (SD), Johnny Svedin (SD) och Anette Rangdag (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2023/24:426 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 1–3 och

2023/24:432 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 20 och avslår motionerna

2023/24:893 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkandena 14 och 16,

2023/24:996 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 81,

2023/24:1488 av Mirja Räihä och Per-Arne Håkansson (båda S) yrkande 4,

2023/24:2483 av Catarina Deremar m.fl. (C) yrkande 25 och

2023/24:2736 av Rickard Nordin (C) yrkande 9.

Ställningstagande

Omfattande stölder av metaller, framför allt koppar, är ett stort samhälls-ekonomiskt problem som drabbar allt från småföretagare till Sveriges kyrkor, järnvägar och kraftverk. Som ett led i arbetet med att motverka denna form av tillgrepp krävs kraftfulla åtgärder för att hindra oseriös handel med metaller. Vi vill därför att regeringen återkommer med förslag till reglering av handel med metallskrot som omfattar ett förbud mot utbetalning av kontant ersättning för metallskrot, ett krav på spårbarhet vid handel med metallskrot och ett särskilt tillstånd för sådan handel.

En annan viktig fråga är den långsiktiga försörjningen av cement. Cement är en nyckelingrediens vid byggande av hållbara bostäder och infrastruktur samt en förutsättning för att kunna uppföra vindkraftverk och för gruvdrift. Den svenska självförsörjningen av cement har historiskt sett varit mycket god. Tidigare bröts kalksten som används i cementtillverkning på flera platser i landet, men i dag bryts merparten i Slite på Gotland. Med anledning av den osäkerhet som fortfarande råder kring förutsättningarna för framtida kalkstensbrytning i Slite och den överhängande risken för cementbrist som skulle bli resultatet av ett verksamhetsstopp vill vi att regeringen utarbetar en nationell plan i syfte att långsiktigt trygga Sveriges cementförsörjning.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

28. Övrigt om särskilda näringsgrenar och branscher, punkt 12 (C)

av Elisabeth Thand Ringqvist (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2023/24:2483 av Catarina Deremar m.fl. (C) yrkande 25 och

2023/24:2736 av Rickard Nordin (C) yrkande 9 och

avslår motionerna

2023/24:426 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 1–3,

2023/24:432 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 20,

2023/24:893 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkandena 14 och 16,

2023/24:996 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 81 och

2023/24:1488 av Mirja Räihä och Per-Arne Håkansson (båda S) yrkande 4.

Ställningstagande

Det svenska spelundret är fantastiskt. Varje år exporteras spel från svenska spelstudior för mångmiljardbelopp. Ändå saknar Sverige en konkret politik för näringslivsgrenen spel. Våra grannländer har redan inrättat strategier för spelande och stöttar branschen på olika sätt, men Sverige har inte ens införlivat spelandet i Kulturrådets kulturbegrepp och än mindre hanterat de stuprör som olika verksamheter innebär i den offentliga sektorn.

Många spelutvecklare vittnar om att det är svårt att få stöd via Vinnova eftersom de inte skapar fysiska produkter. Här skulle Vinnovas verksamhet behöva ses över för att bättre hantera digitala produkter och tjänster. Det samma gäller Exportkreditnämnden, vars inriktning mestadels handlar om tillverkande industri. Små bolag som är ”born global” eller ”born digital” har svårt att få stöttning trots att det kanske är de som behöver det bäst och där potentialen att växa är störst. Staten behöver därför se över verksamheten för att i högre grad kunna låta spelutvecklare och spelstudior dra nytta av det kunnande och de nätverk som institutioner som Exportkreditnämnden besitter.

Sverige har varit en föregångare i världen när det kommer till spelutveckling, men riskerar nu på grund av byråkratiska hinder att halka efter. Regeringen bör därför få i uppdrag att upprätta en nationell spelstrategi för att ta vara på spelbranschens potential och undanröja byråkratiska hinder. Det handlar inte om att få specialdestinerade bidrag utan om att få samma möjligheter att utvecklas och få tillgång till samma institutioner som övriga näringslivet har.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

29. Övrigt om särskilda näringsgrenar och branscher, punkt 12 (MP)

av Elin Söderberg (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2023/24:893 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkandena 14 och 16 samt

2023/24:996 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 81 och

avslår motionerna

2023/24:426 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 1–3,

2023/24:432 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 20,

2023/24:1488 av Mirja Räihä och Per-Arne Håkansson (båda S) yrkande 4,

2023/24:2483 av Catarina Deremar m.fl. (C) yrkande 25 och

2023/24:2736 av Rickard Nordin (C) yrkande 9.

Ställningstagande

Sverige är ett framgångsrikt land med många innovationer, starka varumärken och en musik-, design-, dataspels- och modeindustri i världsklass. Positionerna behöver flyttas fram, både för kulturens, näringslivets och exportens skull. De kreativa näringarna är beroende av att det i botten finns en stark konstnärlig och kulturell kärna, med en ambitiös kulturpolitik som kan främja framväxten av kulturellt innehåll som sedan kan göras till näring. Samtidigt behövs specifika insatser för att främja de kulturella och kreativa näringarna och kulturens internationalisering. Regeringen bör därför snarast gå vidare med de förslag som presenterades i betänkandet Kreativa Sverige! (SOU 2022:44) och besluta om en nationell strategi för de kulturella och kreativa näringarna som innehåller konkreta steg för att stärka villkoren och samordningen på området. Vidare bör regeringen utforma och anpassa statens stöd till företag och regional utveckling så att de även kan komma företag inom kulturella och kreativa näringar, naturturismföretagare, mathantverkare och det lokala näringslivet till godo.

När det gäller gruvnäringen kommer den ofrånkomligt alltid att ha en betydande miljöpåverkan. Men för att minska det totala behovet av ny gruvbrytning är det viktigt att främja innovation av nya material och cirkulära affärsmodeller. I dag är det ofta billigare att använda nya naturresurser än återvunnet material. För att gynna den cirkulära ekonomin behöver återvunnet material också bli mer konkurrenskraftigt. Det behöver även utvecklas fler ekonomiska styrmedel utifrån principen om att förorenaren ska betala så att

kostnaden för användning av jungfruliga material, förstörelse av ekosystem och klimatbelastning ska inkluderas i kostnaden för material och produkter.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

Särskilt yttrande

Företagsstöd, punkt 2 (SD)

Tobias Andersson (SD), Eric Palmqvist (SD), Johnny Svedin (SD) och Anette Rangdag (SD) anför:

Om vårt förslag till ställningstagande i frågan om företagsstöd (reservation 5) avslås i den förberedande voteringen i kammaren avser vi att i huvudvoteringen stödja det alternativ som förordas av företrädarna för Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2023/24

2023/24:148 av Mathias Bengtsson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över hur Sverige kan satsa mer på marknadsföring av landet mot både inhemska och utländska besökare och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:224 av Josef Fransson (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kartlägga fjällturismens möjligheter för att hitta åtgärder som stärker besöksnäringen och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:332 av Helena Gellerman (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stödja nyföretagare och ta bort hinder i regelverk för att förenkla steget att starta nya företag och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:369 av Patrick Reslow m.fl. (SD):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska utreda hur Sverige kan underlätta företagsforskning och förutsättningarna för fria forskare och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:402 av Beatrice Tingren m.fl. (SD):

44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja samarbete mellan olika aktörer och sektorer för att främja fisketurismen, skapa nya arbetstillfällen och samtidigt se till att fisket bedrivs på ett hållbart sätt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2023/24:403 av Staffan Eklöf m.fl. (SD):

48. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör utredas hur kapitalanskaffning på marknadens villkor kan underlättas för jordbrukets investeringar och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:420 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att införa ett program för starta eget-bidrag för yrkesverksamma och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:421 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde verka för att stärka forskning och utveckling inom stålindustrin och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:422 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa företagsklimat och arenor som främjar testning, utveckling och anpassning av tjänster och idéer och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:423 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det behöver göras en konkurrensöversyn och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:425 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en industrikommission med kommittédirektiv i linje med förslagen i motionen och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett konkurrenskraftsmål och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta ett nationellt råd med sakkunniga experter, vilkas uppgift blir att arbeta med exponentiella teknologier samt andra viktiga teknologiområden och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:426 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett kontantförbud vid hantering av handel med metallskrot och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om krav på spårbarhet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa tillståndskrav för handel med metallskrot och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:428 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om inriktningen för den statliga riskkapitalfinansieringen med högre grad av prioritering av mindre, nystartade tillväxtföretag samt styrning mot de förkommersiella faserna och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översikt och kartläggning av de näringspolitiska insatserna och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att offentligt stöd till näringslivet inte konkurrerar med privat riskkapital, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att effektutvärdera det offentligas stöd till näringslivet och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att begränsa förekomsten av bidragsentreprenörer och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:429 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvärdera reglerna för konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag på beslutanderätt för Konkurrensverket i ärenden som rör konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör få i uppdrag att verka för en grundlig utvärdering av den nya ordningen för konkurrensskadeavgift när den varit verksam i fem år, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Konkurrensverkets utredande och beslutande delar inom organisationen bör separeras och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:432 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga om en plan för att säkra Sveriges långsiktiga cementförsörjning bör utarbetas och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:433 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om näringspolitikens inriktning och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:445 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om turismens betydelse och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge myndigheterna ett tydligt främjandeuppdrag kopplat till besöksnäringen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hämmande och obsoleta regelverk och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kartlägga fjällturismens möjligheter för att hitta åtgärder som stärker besöksnäringen och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:587 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten till en kontinuerlig jämförelse och översyn av branschspecifika kostnader och regler i Sverige och våra konkurrentländer så att Sverige inte förlorar konkurrenskraft och arbetstillfällen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2023/24:771 av Larry Söder (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lämplig myndighet bör få i uppdrag att utreda ett konkurrenskraftsindex i enlighet med motionens intentioner och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett konkurrenskraftsindex bör tillämpas vid utredning av ny lagstiftning och nya skatter som påverkar näringslivets konkurrenskraft och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:795 av Tomas Eneroth (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att revidera den nationella strategin för socialt företagande i syfte att ytterligare öka antalet sociala företag i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:797 av Serkan Köse (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell strategi för att främja företagande och innovation i socioekonomiskt eftersatta områden och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta en nationell databas som samlar och sprider framgångsrika exempel, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om specifika ekonomiska incitament för företag och startup-företag som verkar i socioekonomiskt eftersatta områden och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:798 av Per-Arne Håkansson och Ewa Pihl Krabbe (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna för ett strategiskt utvecklingsprogram för besöksnäringen och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:893 av Elin Söderberg m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillvarata den gröna omställningen som drivkraft för innovation, näringslivsutveckling och stärkt konkurrenskraft och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att staten ska inta en aktiv roll och skapa förutsättningar för den gröna industriomställningen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bygga vidare på samarbeten med och inom näringslivet för att lösa klimatfrågan och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om medel till forskning, innovationer och gröna krediter till startup-företag, företag och branscher i framkant av klimatarbetet och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fler ges möjlighet att styra över sitt arbete och skapa sin egen försörjning och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kooperativ, personalägda företag och sociala företag bör få lika goda förutsättningar som aktiebolag att få lån och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stöd till företag och regional utveckling ska utformas så att de även kan komma företag inom kulturella och kreativa näringar, naturturismföretagare, mathantverkare och det lokala näringslivet till godo, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra tillgången på riskkapital och möjligheter till företagsrådgivning och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka de kulturella och kreativa näringarna genom en nationell strategi och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:996 av Per Bolund m.fl. (MP):

52. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att industri och övrigt näringsliv ska ges förbättrade förutsättningar att genomföra klimatomställningen och bidra till stärkt konkurrenskraft och en

hållbar samhällsutveckling, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

81. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja innovation av nya material och resurseffektivitet för att minska behovet av att utvinna jungfruliga material och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1033 av Åsa Karlsson och Helén Pettersson (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör utredas om det är möjligt för staten att dela den ekonomiska risken med kommunerna vid stora industrietableringar och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1325 av Jamal El-Haj (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att stärka Sverige som ett etablerat innovations- och investeringsland och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1363 av Lars Isacsson m.fl. (S):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att statliga stöd- och styrsystem, vad gäller infrastruktur, kompetensförsörjning och stimulanser, i högre grad än i dag bör riktas mot omställningen i industrin och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1488 av Mirja Räihä och Per-Arne Håkansson (båda S):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att näringslivsstöd för kulturella och kreativa näringar i glesbygd bör tas fram och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1519 av Elin Söderberg m.fl. (MP):

19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja delningsekonomi och konsumtion av klimatsmarta tjänster i stället för resursintensiva produkter och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta att satsa på och utveckla statliga satsningar som Almis stöd till de mindre företagens omställning, i syfte att hjälpa industrier och företag att minska sin klimatpåverkan, och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge den befintliga stödtjänsten EU SME som drivs på uppdrag av Vinnova, Tillväxtverket och Energimyndigheten ett vidgat uppdrag att skapa bättre förutsättningar för små och medelstora företag att söka EU-finansiering med ett fokus på innovativa tekniker för klimatomställningen och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1599 av Per-Arne Håkansson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja ökad kunskap och utbildning kring kooperativt företagande och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1760 av Michael Rubbestad (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta skyddsregistrering av företagsnamn för enskild näringsverksamhet över länsgränserna och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1902 av Kalle Olsson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att strategin för den gröna industriella omställningen i norra Sverige bör omfatta de sex nordligaste länen och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1978 av Lars Isacson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda om Norges modell för en stark och hållbar besöksnäring även kan implementeras i en svensk kontext och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2058 av Anna-Caren Sätherberg m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillskapa en sammanhållen politik för besöksnäringen som är bärkraftig över tid och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2082 av Johan Hultberg och Jesper Skalberg Karlsson (båda M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över regelverket för konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över Konkurrensverkets möjligheter att utfärda viten för brott mot regelverket för konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2281 av Josefin Malmqvist m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att etablera ett tillväxtramverk och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga reformerade stöd till entreprenörer och innovation och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2367 av Karin Sundin m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa goda och långsiktiga förutsättningar för rådgivning om kooperativt företagande i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2412 av Helena Gellerman (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att mäta och följa upp hur det går för kvinnors företagande och kvinnors tillgång till riskkapital och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2453 av Rickard Nordin m.fl. (C):

48. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersöka möjligheten att öka satsningarna på det strategiska innovationsprogrammet för flyg (Innovair), och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2023/24:2457 av Muharrem Demirok m.fl. (C):

48. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att försök bör genomföras där kommuner kan ta ut en kommunal avgift på gästnätter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2023/24:2458 av Muharrem Demirok m.fl. (C):

35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten för staten att matcha utbyggnaden av stora gröna industrier med förstärkt infrastruktur och underlätta kommunernas långsiktiga finansiering av matchande samhällsinsatser som skolor och vårdinrättningar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2023/24:2483 av Catarina Deremar m.fl. (C):

25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att upprätta en nationell spelstrategi och inkluderande av spelbranschen i ordinarie näringslivsstrukturer, exempelvis Vinnova och Exportkreditnämnden, och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2492 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om villkoren för forskning, utveckling, demonstration, uppskalning och kommersialisering och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka forskningsinstituten och inkubatorerna och tillkännager detta för regeringen.

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kapitalförutsättningar för små och stora innovationer och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Konkurrensverket bör ha som en prioriterad uppgift att utreda fall där offentliga aktörer konkurrerar med privata företag, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att offentliga aktörer ska ta fram en policy för hur säljverksamheter som begränsar konkurrensen kan undvikas och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en strategi för besöksnäringen samt incitament för berörda företag att växa och anställa och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bättre förutsättningar för delningsekonomin och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förutsättningarna för nyindustrialiseringen och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att jämställdhetsanalyser bör vara ett självklart och naturligt inslag i den statliga företagarpolitiken samt att de stöd som företag kan söka bör utformas så att de också i högre grad söks och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att statliga medel för företagande bör fördelas mer jämställt och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra tillgången till mikrolån och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2499 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C):

38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att jämställdhetsanalyser bör vara ett självklart och naturligt inslag i den statliga företagarpolitiken samt att de stöd som företag kan söka bör utformas så att de också i högre grad söks och tillkännager detta för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att statliga medel för företagande bör fördelas mer jämställt och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra tillgången till mikrolån och tillkännager detta för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta för fler kvinnor i ledande positioner och att förbättra kunskapen om

kvinnors ledning och ägande av företag och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2511 av Kalle Olsson m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bejaka den kooperativa företagsformens möjligheter att bidra till ett säkrare Sverige och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lägga fast långsiktigt bra förutsättningar och nationella mål för den kooperativa och ömsesidiga företagsutvecklingen och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2534 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över införandet av en småföretagarombudsman och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att bilda en företagsfond för ungdomar och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2549 av Adrian Magnusson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om destinationsutveckling av östra Skåne och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2631 av Fredrik Olovsson m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett nytt system för korttidsarbete och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om begränsningar av företags vinstutdelning efter att de erhållit statligt stöd för korttidsarbete, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om krav på revisorsintyg för företag som fått statligt stöd för korttidsarbete med fler än tio anställda och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja kvinnors företagande och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett samverkansprogram för startup-företag och scaleup-företag och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell plattform för startup-företag och scaleup-företag och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en innovationsstrategi och tillkännager detta för regeringen.

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Visit Sweden och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om besöksnäringen som en del i den gröna omställningen och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2664 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att myndigheter ska granska förekomst av osakliga könsskillnader, exempelvis tillgång till statligt riskkapital till företagande, och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur kvinnors möjlighet att starta och driva företag kan förbättras och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2736 av Rickard Nordin (C):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inkludera spelbranschen i de näringslivssatsningar som staten gör och tillkännager detta för regeringen.